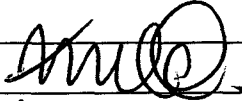

Bakgrunn for vedtak

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk FKF / Ytre Vikna		
Søker/sak:	vindmøllepark	
Nord-Trøndelag og Nordland fylker		
Fylke/kommune:	Vikna, Nærøy og Bindal kommuner	
Ansvarlig:	Arne Olsen	Sign.:
Saksbehandler:	for Nils Henrik Johnson	Sign.:
Dato:	15.10.2004	
Vår ref.:	200300052-118	KTE: 52/04
Sendes til:	NTE og hørings- og orienteringsinstanser	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk: Ytre Vikna vindmøllepark. Søknad og konsekvensutredning

1. Konklusjon

NVE vil etter en samlet vurdering gi Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk FKF konsesjon for en vindpark på Ytre Vikna med tilhørende kraftledning i Vikna, Nærøy og Bindal kommuner. Området har meget gode vindressurser. Vindparken, med installert effekt på inntil 249 MW, vil gi en forventet produksjon på 870 GWh. Dette tilsvarer strømforbruket til ca 43.500 husstander. De samfunnsmessige konsekvensene knyttet til sysselsetting og økonomi vil være positive for kommunen og regionen. Vindparken vil være et omfattende inngrep i landskapet på Ytre Vikna, men de topografiske forholdene på Ytre Vikna gjør at de visuelle virkningene av vindparken i hovedsak vil dempes lokalt. Konsekvenser for kulturminner/kulturmiljø, friluftsliv, naturmiljø, støy og skyggekast og nærføring vil være små eller moderate. NVE setter vilkår om at det skal fremlegges en detaljplan dersom vindmålinger og/eller valg av turbinleverandør/turbinstørrelse medfører at vindparken layout endres. Videre skal det utarbeides en anleggsplan som blant annet ivaretar hensyn til reindriftsnæringen. Det settes videre spesielle vilkår knyttet til transportplan og merking av kraftliner for å redusere faren for fuglekollisjoner.

Innhold

1.	Konklusjon	1
2.	Søknaden	3
3.	Behandling.....	3
3.1	Melding og konsekvensutredningsprogram.....	3
3.2	Høring av søknad.....	3
3.3	Møter	4
3.4	Tilleggsopplysninger	4
3.5	Sluttbefaring	4
3.6	Søknad om justeringer av kraftledningstrasé.....	4
3.7	Søknad om nytt kraftledningsalternativ på strekningen Sørøraunet – Rørvik	5
4.	Innkommne merknader.....	5
4.1	Merknader til søknad og konsekvensutredning	5
4.1.1	Merknader fra lokale, regionale og sentrale myndigheter	5
4.1.2	Merknader fra e-verk, rettighetshavere og interesseorganisasjoner	12
4.1.3	Merknader fra grunneiere, privatpersoner mm.....	14
4.2	Merknader til tilleggsopplysninger om reindrift	17
4.3	Merknader til tilleggssøknad av 06.01.04 for justeringer av kraftledningstrasé	19
4.4	Merknader til tilleggssøknad av 17.06.04 for nytt traséalternativ Sørøraunet – Rørvik.....	20
5.	Konsekvensutredning	21
5.1	Kort om konsekvensene	21
6.	NVEs vurdering av konsekvensutredningen	26
6.1	Innledning.....	26
6.2	Vurdering av konsekvensutredningen	26
7.	NVEs vurdering av konsesjonssøknaden	30
7.1	Innledning.....	30
7.2	NVEs vurdering av vindparken	32
7.2.1	Vindforhold	32
7.2.2	Økonomi	33
7.2.3	Landskap.....	33
7.2.4	Kulturminner og kulturmiljø	34
7.2.5	Naturmiljø.....	36
7.2.6	Friluftsliv	37
7.2.7	Reindrift.....	38
7.2.8	Annen arealbruk	39
7.2.9	Støy og skyggekast	40
7.2.10	Luftfart.....	40
7.2.11	Radar og radiolinje	40
7.2.12	Samfunnsmessige virkninger.....	41
7.2.13	Valg av turbinstørrelse og eventuell detaljplan	41
7.3	NVEs vurdering av kraftledningen.....	41
7.3.1	Systemmessige forhold.....	41
7.3.2	Økonomi	42
7.3.3	Landskap.....	43
7.3.4	Kulturminner og kulturmiljø	46
7.3.5	Naturmiljø.....	47
7.3.6	Friluftsliv	49
7.3.7	Reindrift.....	50

7.3.8	Annen arealbruk	51
7.3.9	Nærføring	51
7.3.10	Oppsummerende vurdering av alternative traséer	52
8.	Søknad om ekspropriasjonstillatelse og tillatelse til forhåndstiltredelse	52
9.	Kommunal planbehandling	53
10.	Vilkår i medhold av energiloven	53
11.	NVEs anbefaling	54

2. Søknaden

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk (NTE) søkte 20.12.02 konsesjon i medhold av energiloven for et vindkraftverk på Ytre Vikna i Vikna kommune i Nord-Trøndelag. Det ble samtidig fremlagt konsekvensutredning i medhold av plan- og bygningsloven kap VII-a, og søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse i medhold av oreigningslova.

Søknaden gjelder en vindpark med inntil 249 MW installert effekt. Det planlegges oppsatt vindturbiner med en installert effekt på mellom 2 og 3 MW per turbin. Dette vil gi minimum 83 og maksimum 99 vindturbiner. Vindturbinene skal plasseres i området fra Håven i sørvest til Dalatind i nordøst. Det forutsettes vei mellom alle vindturbinene og det planlegges ca 35 kilometer vei internt i vindparken. Ved hver vindturbin vil det bli planert montasjeplass for mobilkran i forbindelse med monteringen av vindturbinene. Det planlegges fire atkomstveier til vindparken.

Vindkraftverket skal tilkobles nettet med en ca 120 kilometer lang 132 kV kraftledning fra ny transformatorstasjon på Hunnestad til Kolsvik. Fra Hunnestad til Saltbotn (ca 50 km) bygges det ny kraftledning, mens det på strekningen Saltbotn – Kolsvik planlegges oppgradering av eksisterende 66 og 132 kV kraftledning. Kraftledningen berører Vikna, Nærøy og Bindal kommuner. Det søkes om å bygge to transformatorstasjoner i tilknytning til vindparken; på Hunnestad og Dale. Videre søkes det om å flytte og oppgradere Rørvik transformatorstasjon, samt gjøre tiltak i eksisterende Årsandøy og Kolsvik transformatorstasjoner.

3. Behandling

3.1 Melding og konsekvensutredningsprogram

NTE sendte den 16.12.99 inn en melding om igangsatt planlegging av en vindpark i Vikna kommune, etter plan- og bygningsloven kap. VII-a. Behandlingen av meldingen er beskrevet i NVEs notat "EK-notat 36/00" av 03.10.00. NVE fastsatte et konsekvensutredningsprogram 03.10.00, etter at dette var blitt forelagt Miljøverndepartementet.

3.2 Høring av søknad

NTE sendte 20.12.02 inn søknad med konsekvensutredning for et vindkraftverk på Ytre Vikna. Søknaden med konsekvensutredning ble 30.01.03 sendt på høring til berørte instanser, med frist for å avgi merknader 11.04.03. Høring av søknad og konsekvensutredning ble kunngjort to ganger i lokalpressen og i Norsk Lysingsblad.

Følgende instanser fikk søknad og konsekvensutredning tilsendt til uttalelse: Vikna, Nærøy og Bindal kommuner, Sametinget v/ Miljø og kulturvernavdelingen, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Fylkesmannen i Nordland, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Nordland fylkeskommune, Direktoratet

for naturforvaltning, Riksantikvaren, Statens forurensningstilsyn, Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag, Reindriftsforvaltningen i Nordland, Vestre Namdal reinbeitedistrikt, Kappfjell/Bindal/Kollbotn reinbeitedistrikt, Norges Naturvernforbund, Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag, Natur og Ungdom, Norges Miljøvernforbund, Bellona, Norsk Ornitologisk Forening, Den Norske Turistforening, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Nord-Trøndelag Bondelag, Nord-Trøndelag Bonde- og Småbrukarlag, Luftfartstilsynet, Forsvarsbygg, Telenor, Statnett.

I tillegg fikk følgende søknad og konsekvensutredning til orientering: Olje- og energidepartementet, Miljøverndepartementet, Landbruksdepartementet og Direktoratet for brann- og elsikkerhet, Norsk Institutt for By- og regionforskning, Enova SF.

NTE orienterte selv alle berørte grunneiere, rettighetshavere, tekniske etater og kulturminnemyndighetene.

3.3 Møter

I forbindelse med høring av søknad og konsekvensutredning arrangerte NVE offentlige møter på Austafjord skole i Ytre Vikna og Kulturhuset i Kolvareid 18.02.03 og 19.02.03. Møtene ble kunngjort i lokalpressen og lokale høringsinstanser og berørte grunneiere var spesielt invitert til å delta. På møtene deltok henholdsvis ca 55 og 10 personer.

3.4 Tilleggsopplysninger

NVE ba i brev av 07. 08.03 om tilleggsopplysninger knyttet til konsekvenser for reindrift. NVE mottok i brev av 17. 09.03 rapport utarbeidet av Statkraft Grøner. Rapporten ble sendt på høring 22.09.03 til berørte interesser, med frist til 08.10.03 for å avgi merknader. Tilleggsopplysningene om reindrift ble sendt på høring til Vikna, Nærøy og Bindal kommuner, fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Nordland, Nord-Trøndelag og Nordland fylkeskommuner, Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag og Nordland, Sametinget, Vestre Namdal (Åarjel-Njaarke) og Kappfjell-Bindal-Kollbotn (Voengelh-Njaarke) reinbeitedistrikt.

3.5 Sluttbefaring

NVE arrangerte den 30.09.03 sluttbefaring under ledelse av vassdrags- og energidirektør Agnar Aas. På befaringen møtte representanter fra Vikna og Nærøy kommuner, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag, Sametinget - miljø- og kulturvern avdelingen Snåsa, Vestre Namdal reinbeitedistrikt og Kappfjell-Bindal-Kollbotn reinbeitedistrikt, grunneiere og NTE. Det deltok totalt ca 40 personer på befaringen.

3.6 Søknad om justeringer av kraftledningstrasé

På bakgrunn av blant annet fremlagt søknad med konsekvensutredning, innkomne høringsuttalelser, innspill i forbindelse med sluttbefaringen og egne vurderinger anmodet NVE i brev av 18.12.03 NTE om å fremlegge tilleggssøknad for traséjusteringer ved Hestvika og Bjørknesset i Nærøy kommune. Videre ba NVE om nærmere vurderinger av traséjusteringer på strekningen Lødding – Rørvik i Vikna kommune og ved Blåmyran nord for Leirvika i Nærøy kommune.

NTE søkte 06.01.04 om justeringer av den omsøkte kraftledningstraséen på strekningen Lødding-Rørvik, ved Hestvika, ved Bjørknesset og ved Blåmyran.

Tilleggssøknaden ble sendt på høring 16.01.04 til Vikna kommune, Nærøy kommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag, Reindriftsforvaltningen i Nordland, Sametinget miljø- og kulturvern avdelingen Snåsa, Vestre Namdal reinbeitedistrikt, Kappfjell-Bindal-Kolbotn reinbeitedistrikt, Direktoratet for naturforvaltning, Riksantikvaren, NOF avd. Nord-Trøndelag, Norges Jeger og Fiskerforbund Nord-Trøndelag, Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag. NTE varslet grunneierne. Høringsfrist ble satt til 09.02.04.

Tilleggssøknaden ble kunngjort i Ytringen, Namdalsavisa og Norsk Lysingsblad. Det ble opplyst i kunngjøringen at nærmere opplysninger kunne fås ved henvendelse til NTE eller NVE. Frist for merknader ble satt til 15.02.04.

3.7 Søknad om nytt kraftledningsalternativ på strekningen Søraunet – Rørvik

På bakgrunn av blant annet innkomne merknader til tilleggssøknad av 06.01.04 og befaringsrapport 02.03.04, ba NVE i brev av 22.03.04 om at det ble fremlagt tilleggsutredning og eventuell tilleggssøknad for et tredje traséalternativ.

NTE søkte om 17.06.04 om et tredje "sørlig" alternativ på strekningen Søraunet – Lødding.

Tilleggssøknaden ble sendt på høring til Vikna kommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag, Sametinget miljø- og kulturvern avdelingen Snåsa, Vestre Namdal reinbeitedistrikt, Direktoratet for naturforvaltning, Riksantikvaren, Forsvarsbygg, NOF avd. Nord-Trøndelag, Norges Jeger og Fiskerforbund Nord-Trøndelag og Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag.

Tilleggssøknaden ble kunngjort i Ytringen, Namdalsavisa og Norsk Lysingsblad. Frist for merknader ble satt til 20.08.04.

4. Innkomne merknader

Det har kommet 36 merknader til søknad og konsekvensutredning. NTE har kommentert uttalelsene i brev av 19.06.03. NVE har mottatt sju merknader til tilleggssøknad av 06.01.04 for justeringer av kraftledningstraséen. NTE har kommentert disse uttalelsene i brev av 16.02.04.

NVE har mottatt sju uttalelser til tilleggssøknad av 17.06.04 for et sørlig alternativ på strekningen Søraunet – Rørvik.

NVE har mottatt fem uttalelser til tilleggsopplysningene om reindrift.

4.1 Merknader til søknad og konsekvensutredning

4.1.1 Merknader fra lokale, regionale og sentrale myndigheter

Vikna kommune formidler i brev av 10.04.03 følgende vedtak fattet i Formannskapet den 08.04.03:

- 1. Vikna kommune anser foreliggende Konesjonssøknad for elektriske anlegg og Konsekvensutredning som en grundig utredning av fordeler og ulemper knyttet til mulighetene for etablering av Ytre Vikna vindmøllepark samt tilhørende høgspenningsnett. Kommunen anbefaler at konsekvensutredningen godkjennes, og legges til grunn for den videre konsesjonsbehandlingen.*
- 2. Vikna kommune anbefaler at Konesjonssøknaden fra Nord-Trøndelag E-verk vedrørende Ytre Vikna vindmøllepark og anlegg for nettilknytning/kraftledning innvilges.*

Kommunen vil ta forbehold om å komme tilbake til spesielle forhold vedrørende utbyggingssaken. Dette vil eksempelvis være valg av ledningssystemer ved og over Nærøysundet/Kråkøya.

3. *Vikna kommune er enige i NTEs planer for etablering av parkeringsplasser ved egnede steder for økt allmenn tilgang til området i friluftslivssammenheng.*
4. *Vikna kommune vil spesielt peke på at evt. spesielle ulemper for reindriftsnæringen bør kunne kompenseres ved avbøtende tiltak. Kommunen ønsker å bidra aktivt for å sikre eksistensgrunnlaget for reindriftsnæringen i kommunen.*
5. *Vikna kommune vil understreke at etableringen av vindmølleparken i omsøkt omfang og overføringsnett vil ha både positive og negative konsekvenser for kommunen som helhet, kommunens innbyggere og enkeltpersoner. Imidlertid vil de positive ringvirkningene være størst og etablering av vindmølleparken vil komme til å få store betydning for den videre utviklingen i kommunen. Vikna kommune vil etablere et tett samarbeid med utbygger både i utbyggings- og driftsfasen.*

Kommunen vil følge opp saken overfor utbygger slik at Vikna kommune kan sikres en generell økonomisk kompensasjon for ulemper som følge av vindmølleparken og overføringsnettet. Vikna kommune vil også følge opp overfor de som blir berørt av utbyggingen, men som ikke er grunneiere. Slik kompensasjon kan skje i form av infrastruktur som kaier, veier eller strømforsyning.

Videre vil kommunen øke samarbeidet med utbygger om:

- *Forsterkning av generell infrastruktur spesielt i midtre- og ytre deler av kommunen i forbindelse med veier, overnattings-/riggerlegg, miljø- og stedsutviklingstiltak m.v. Vikna kommune ønsker spesielt et samarbeid mellom utbygger og framtidig turisme/reiseliv på Ytre Vikna gjennom planer for utvikling av reiselivet og gjennom utbygging av infrastruktur som først benyttes i forbindelse med utbyggingen av vindmølleparken.*
- *Om utvikling av andre energiprojekt i kommunen, eksempelvis etablering av sjøvarmeanlegg i kommunen.*
- *Utvikling av nye og varige arbeidsplasser basert på den kompetansen vi får gjennom etablering av vindmølleparken. Vikna kommune ønsker også samarbeid om industri-/næringsetablering med sikte på at mest mulig av innsatsvarer i utbyggingsprosjektet produseres eller tilrettelegges i kommunen/regionen.*
- *Diverse andre fellestiltak.*

Nærøy kommune formidler i brev av 14.04.03 følgende vedtak fattet i kommunestyret den 10.04.03:

Nærøy kommune vil i forbindelse med søknad datert desember 2002 fra NTE om konsesjon og KU for Ytre Vikna vindmøllepark, som også omfatter til dels vesentlige endringer mht overføringslinjer gjennom Nærøy kommune, anføre følgende merknader angående valg av linjetraseer:

1. *Nærøysundet – Hestvika – Litlvatnet:*

Alternativet med både 132 kV-linja og 66 kV-linja i sjøkabel mellom Garmannvika og Rørvik (Engan) må velges, da det vil være best både miljømessig og i forhold til BFE-områdene nr.1 og 2 for spredt bebyggelse – spesielt gjelder dette BFE-1 hvor det bl.a. vil unngås nærføring i forhold til eksisterende bebyggelse.

2. *Litlvatnet – Søråa:*

Det skal tilrettelegges et område bestående av to jettegryter, lokalisert ca 200 m sør for Storvatnet i overkant av eksisterende linjetrase. Den nye traseen må følge den gamle traseen ved dette området (eksisterende 22 kV rives). Ved Søråa er 132-linja lagt tvers gjennom LNF-BFE-4 Søråa-nord, med nærføring til eksisterende bolighus, ved mindre justeringer kan nærføring unngås.

3. Søråa – Fossåa:

Den nye traseen nord for vegen må velges både for den nye 132 kV-linja og flytting av 22 kV-linja dit. For øvrig er arealformålene i planen også her reint LNF-område.

4. Fossåa – Remmastraumen/Liaaunet:

Her er 132 kV-linja planlagt i samme trase som eksisterende 22 kV-linje. LNF-BFE-57 Liaaunet synes å bli berørt med tanke på framtidige planer om hyttebygging, jordkabel bør vurderes et stykke ved Liaaunet. Av hensyn til forhold mht landskap, kulturminnevern og friluftsliv ved Remmastraumen, kreves det at både 132 kV- og 22 kV-linja legges i sjøkabel.

5. Remmastraumen – Bjørkneset – Osen:

På strekningen fra Remmastrømmen til Osen bør eksisterende 22 kV-linje legges sammen med den nye 132 kV-linjen på hele strekningen fram til Osen. Nærføring til bebyggelse på Bjørkneset må unngås, traseen kan legges mer i rettlinje ca 200 m lengre nord. Den nye traseen også langs indre del av Sør-Salten bør flyttes et stykke bort fra strandkanten, spesielt gjennom Strandplan Osen Vestre hvor dette ellers vil medføre nærføring i forhold til hyttene. Dette gjelder også 22 kV-linja.

6. Osen – Saltbotn – Bindals grense:

Linjetraseen får størst konsekvenser for viltet på strekningen fra Osen til Langdalen. Det vil gi for store negative konsekvenser for skogsdrifta dersom linjetraseen flyttes ned til riksveiene 771 og 770, slik det nevnes i KU for vilt. Det bør undersøkes om det finnes andre tiltak for å begrense problemet med viltkollisjoner på denne strekningen. På strekningen fra Saltbotn vil eksisterende 66 kV-linje bli oppgradert til 132 kV (samme trase). Hele strekningen ligger i LNF-område bortsett fra kryssingen av Rokkvatnet med tilhørende nedslagsfelt. Dette er "Restriksjonsområde" hvor det er knyttet klausuleringsbestemmelser med hjemmel i Vassdragsloven/Drikkevannsforskriften. Anlegg og drift av linja må naturligvis også ligge innenfor disse bestemmelsene.

7. Dyrka/dyrkbar jord:

Ut fra kartbilaga synes det som om at den nye linjeframføringen i liten grad kommer i berøring med dyrka/dyrkbar jord. Det forutsettes at det i mest mulig grad unngås at stolpefeste blir plassert på dyrkajord.

8. Som avbøtende tiltak bør NTE også pålegges bidrag til restaurering/vedlikehold av anlegget i Remmastraumen.

Bindal kommune formidler i brev av 22.04.03 følgende vedtak fattet i Bindal kommunestyre den 02.04.03:

Bindal kommune forutsetter at grunneiere kontaktes og tas med på råd ved den praktiske gjennomføringen av utbyggingen. Kommunen har ellers ikke innvendinger til de planlagte tiltak som berører Bindal kommune.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag skriver i brev 14.04.03 at konsekvensutredningen er grundig og fyller plan- og bygningslovens krav. Fylkesmannen skriver at vindparken vil medføre et betydelig positivt bidrag til å oppnå nasjonale mål om utbygging av vindkraft. Tiltaket vil også være positivt ut fra et sikkerhets- og beredskapsmessig aspekt. Videre vil tiltaket gi positive effekter for sysselsetting,

infrastruktur, industripolitikk og lokal/kommunal økonomi. Det pekes imidlertid på at vindparken blant annet vil ha negative landskapsmessige konsekvenser, og at kraftledningen vil kunne få viltfaglige konsekvenser. Fylkesmannen vil etter en samlet vurdering tilrå konsesjon. Det foreslås avbøtende tiltak i form av kabling av kraftledningen ved Dalabekken, Kleifjorden og Sundsvågen av hensyn til blant annet fugl. På strekningen Løding – Rørвик foreslås det en omlegging av hensyn til inngrepsfrie områder. På strekningen Sørå – Fosså tilrås alternativ 1, samt at en flytter eksisterende 22 kV til samme trase. Over Remmastraumen foreslås sjøkabel av hensyn til kulturminneinteressene. Fylkesmannen registrerer avslutningsvis at tiltakshaver har tilpasset planene for å unngå direkte i nøkkelområder for vilt i planområdet for vindparken.

Nord-Trøndelag Fylkeskommune skriver i brev av 27.03.03 at deres høringsuttalelse er en sammenstilling av vedtakene fra Hovedutvalg for regional utvikling og Hovedutvalget for kultur av 25.03.03:

1. *Hovedutvalget for regional utvikling anser foreliggende Konesjonssøknad for elektriske anlegg og Konsekvensutredning som en grundig utredning av fordeler og ulemper knytta til mulighetene for etablering av Ytre Vikna vindmøllepark samt tilhørende høgspennet nett Hunnestad-Årsandøy. Fylkeskommunen anbefaler at Konsekvensutredningen godkjennes, og legges til grunn for den videre konsesjonsbehandling.*

A. *Hovedutvalget for kultur som kulturminnemyndighet nevner spesielt at konsekvensutredningen for vindmølleparken i hovedsak også dekker behovet for varsling og registreringer etter Kulturminnelovens §9. Unntaket er noen myrområder, som vil måtte undersøkes nærmere under behandling av reguleringsplanen. For overføringsledningen anses det også nødvendig at detaljplaner for stolpeplassering og andre inngrep i forbindelse med anlegget sendes fylkeskommunen som kulturminnemyndighet, for videre vurdering etter Kulturminnelovens §9.*

Hovedutvalget for kultur understreker betydningen av estetisk tilpassing av vindmølleparken til natur- og kulturlandskapet.

Videre mener hovedutvalget at utbygger bør være villig til å foreta en såkalt konsekvensovervåking i fall det skulle vise seg at utbygginga på sikt fører til uforutsette konsekvenser/andre ulemper på miljø enn forutsatt.

2. *Hovedutvalget for regional utvikling anbefaler at Konesjonssøknaden fra Nord-Trøndelag e-verk vedrørende Ytre Vikna vindmøllepark og anlegg for nett-tilknytning/kraftledning i Vikna/Nærøy/Bindal kommuner innvilges; med følgende merknader:*

B. *Hovedutvalget for kultur ber om at NTE tar hensyn til kulturmiljøet på Håven, Hopen og Dale under utarbeidelse av reguleringsplan for vindmølleparkområdet. For overføringsledningen bes det særlig om at kulturmiljøet på Remmastraumen i Nærøy tas hensyn til gjennom anlegg av 132 kV sjøkabel i stedet for luftledning. Som avbøtende tiltak bør NTE også pålegges bidrag til restaurering/vedlikehold av anlegget i Remmastraumen, samt å bidra til at en strandlinjekurve utarbeides for Ytter-Vikna.*

3. *Hovedutvalget for regional utvikling er enige i NTEs planer for etablering av parkeringsplasser ved egnede steder for økt allmenn tilgang til området i friluftssammenheng. For øvrig holdes internvegene avstengt ved bom.*

Fylkesmannen i Nordland skriver i brev av 26.03.03 at de kun uttaler seg om de forhold som angår deres fylke; 132 kV kraftledning på strekningen fra fylkesgrensen til Årsandøy trafo. Foreliggende utredninger vurderes å være i henhold til utredningsprogrammet. Fylkesmannen har ingen ytterligere merknader.

Nordland fylkeskommune skriver i brev av 28.03.03 at tiltaket ikke berører vesentlige interesser i Nordland, og fylkeskommunen har av den grunn ingen merknader til søknaden og konsekvensutredningen.

Reindriftsforvaltningen Nord-Trøndelag kommer i brev av 25.04.03 med følgende uttalelse til søknad med konsekvensutredning:

Områdestyret for Nord-Trøndelag reinbeiteområde mener det er uheldig at reindrifta ikke ble involvert på et langt tidligere stadium i planleggingen av vindmølleparken, både mht plassering av parken og linjetraseer. Områdestyret anser det som dokumentert at den konsekvensutredningen som var tiltenkt å ivareta dette ikke har oppfylt formålet. De vurderinger som reindriftsagronomen har gjort i saksframlegget må ses på som nødvendige, men ikke fullstendige suppleringer til konsekvensutredningen. Områdestyret i Nord-Trøndelag slutter seg derfor til de vurderinger som reindriftsagronomen gjør om konsekvensene for reindriften i Åarjel Njaarke reinbeitedistrikt. Områdestyret vil spesielt vise til de vurderinger som gjøres vedrørende et mulig massivt direkte og indirekte tap av beiteland for driftsgruppen Jåma/Anti i Åarjel Njaarke reinbeitedistrikt. Dette gjelder både i forhold til selve vindmølleparken og til kraftlinjene. Områdestyret ber om at konsekvensene for reindriftsnæringen vektlegges sterkt når konsesjonsspørsmålet skal avgjøres.

Dersom konsesjon gis, må reindriftens interesser ivaretas på en slik måte at Vikna fortsatt kan være et viktig vinterbeiteområde for reinbeitedistriktet. Primært vil Områdestyret be om at alternativet med et nettilknytningen skjer via en sjøkabel utredes nærmere, da en slik løsning vil begrense beitetapet for reindriften til utbygging av selve vindmølleparken.

Følgende viktige faktorer må som et minimum ivaretas dersom det blir gitt konsesjon i henhold til foreliggende planer:

- 1. Sikring av flytteleia mellom Inner- og Mellom-Vikna, jf reindriftslovens §10.4.*
- 2. Sikre beitemulighetene på de østre delene av Ytter-Vikna, gjennom sikring av flytteleia over Langsundet og eventuelt en avgrensning av vindmølleparken mot nord.*
- 3. Det må settes krav til utbyggeren om at nødvendig avbøtende tiltak avklares med reinbeitedistriktet, både i forhold til vindmølleparken og til kraftlinjene, og at det avsettes nødvendige ressurser til utredning av slike tiltak.*

Områdestyret ber videre om at det igangsettes et forskningsprosjekt i tilknytning til en eventuell utbygging av vindmølleparken. Dette for å kunne dokumentere framtidige konsekvenser for reindrifta på Vikna, både mht selve utbyggingen og til eventuelle tiltak som avklares mellom utbyggeren og reindriften.

Reindriftsnæringen og reindriftsagronomen må delta i styringsgruppen for et slikt prosjekt. Områdestyret viser også til uttalelsen fra distriktsstyret i Åarjel Njaarke reinbeitedistrikt og ber om at det i den videre behandling tas tilbørlig hensyn til de synspunkter som fremmes vedrørende de internasjonale og folkerettslige forpliktelser myndighetene har overfor den samiske befolkningen. Områdestyret har ikke kompetanse til selv å vurdere i hvilken grad slike forhold skal vektlegges i denne konkrete saken, men vil vise til at bl.a. Sametinget vil kunne bidra med faglig hjelp i slike vurderinger.

Reindriftsforvaltningen Nordland skriver i brev av 09.04.03 at den omsøkte utbyggingen berører Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt i Nordland reinbeiteområde. For konsekvenser for Åarjel Njaarke reinbeitedistrikt i Nord-Trøndelag vises det til uttalelse fra Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag.

Det ovennevnte reinbeitedistriktet i Nordland har i forbindelse med kraftledningen fra Rørvik til Årsandøy uttalt at ny trase må følge eksisterende linje, og eksisterende master må oppgraderes til dobbeltføring, for å unngå parallelle traseer.

Ved Kolbotnet – Foldereia vil linja krysse hovedflytteleia, som er den viktigste i vinterbeiteområdet og et knutepunkt for flytting til og fra vinterbeitene. Det finnes her ikke alternative flytteleier på grunn av vanskelige topografiske forhold. Alle inngrep vil her kunne ha store konsekvenser for om flytteleia fortsatt kan benyttes.

Det ovennevnte reinbeitedistriktet er avhengig av at flytteleia beholder muligheten for at rein fortsatt kan ha et naturlig trekk, noe som trues av den omsøkte ledningstraseen. Det må iverksettes avbøtende tiltak, eksempelvis oppsamlingsgjerder på hver side av dalen, samt ledegjerder. Det bes om at tidsfesting av anleggsperiode og planlegging av avbøtende tiltak skjer i samarbeid med Reindriftsforvaltningen.

Reindriftsforvaltningen mener at Prestbakmo i sin fagrapport av 08.12.00 beskriver konsekvensene for Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt på et meget generelt grunnlag. Det mangler en beskrivelse av hvordan de ulike strekningene vil påvirke drifts- og flyttemønsteret og de konsekvensene dette vil ha for beitebruken, tap av beiter, merarbeid, kostnader, osv.

Store deler av den planlagte linjeføringen fra øst for Vikna til Årsandøy berører hovedflytteleia på lange strekninger. Her nevnes særlig strekningen Søråa – Fosså – Liavågen – Remmastraumen, hvor begge alternativer vil berøre flytteleia. Det samme gjelder for strekningen Langdalen/Rokkvatnet til Årbågen og Foldereid, hvor deler av strekningen allerede er belastet med kraftledninger.

Det fremheves at det ovennevnte reinbeitedistriktet allerede er sterkt preget av tidligere inngrep, samt at det nylig er gitt konsesjon for bygging av Hundhammerfjellet vindmøllepark. Hvis konsesjon innvilges mener Reindriftsforvaltningen av den grunn at den linjeføring som gir minst skadevirkninger for reindriften bør velges. Alternativet med bygging av en 132 kV sjøkabel fra Ytre Vikna til Namsos foretrekkes.

Reindriftsforvaltningen ber om at den videre planleggingen av linjeutbyggingen skjer i nært samarbeid med Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt. Det er ønskelig at det utarbeides en plan som beskriver hvordan arbeidet med linjebyggingen skal skje, samt en plan for avbøtende tiltak for å lette driftsmessige problemer.

Reindriftsforvaltningen går sterkt imot vindkraftutbygging på Austra, som nevnes som en alternativ utbyggingsmulighet i konsesjonssøknaden. En slik utbygging vil få store negative konsekvenser for reindriften i Voengelh Njaarke.

Sametinget – Kultur- og næringsavdelinga ber i brev av 24.06.03 om at behandlingen av saken avventes. Sametinget ønsker tilsendt konsekvensutredningen for reindrift, og høringsuttalelsene i saken. Det vises til at samisk reindrift er beskyttet av Grunnlovens § 110a og internasjonale folkerettskonvensjoner.

Luftfartstilsynet skriver i brev av 04.04.03 at de også uttaler seg både på vegne av Avinor. På tross av tiltakets omfang kan Luftfartstilsynet ikke se at det vil få konsekvenser for regulære flygninger til og fra nærliggende flyplass, Rørvik lufthavn Rym, ei heller på radar- eller navigasjonssystemer.

I henhold til "Forskrift om merking av luftfartshinder", BSL E 2-2, vil det være behov for å merke de planlagte vindmøllene med lavintensitets hinderlys på toppen av vindmølletårnet. Nærmere retningslinjer for merking med hinderlys fremgår av BSL E 2-2.

Det minnes videre om "Forskrift om rapportering og registrering av luftfartshindre", BSL E 2-3, som blant annet sier at den som skal oppføre et luftfartshinder, skal før igangsetting rapportere

opplysninger om luftfartshinderet på eget skjema til Statens Kartverk. Luftfartstilsynet forutsetter at den ovennevnte rapporteringen blir gjennomført som foreskrevet i BSL E 2-3, og NVE bes å følge opp at NTE gjennomfører dette.

Direktoratet for naturforvaltning etterlyser i brev av 19.05.03 regionale og nasjonale strategier og utbyggingsplaner for vindkraft, og viser til at slike planer blant annet vil kunne øke forutsigbarheten ved senere behandling etter konsesjonslovverket og plan- og bygningsloven. DN mener også at en nasjonal strategi vil kunne si noe om vindkraft bør være et satsingsområde på deler av kysten, mens andre deler av kysten ikke bør ha vindkraft.

Når det gjelder konsekvensutredningen savner DN en gradert vurdering av verdi og konsekvens for tema fugl og annen fauna. DN tilrår likevel at utredningen godkjennes, og viser til forslag til avbøtende tiltak. DN er uenig i konklusjonen i utredningen om landskap, og mener at en utbygging på Ytre Vikna burde vært satt inn i en større sammenheng i forhold til andre utbygginger i regionen. DN mener at utredningen om landskap burde vært supplert med en analyse av sumeffekter (inkludert synbarhetsanalyse) av vindkraft på Trøndelagskysten, men vil ikke kreve det i denne saken fordi de mener at en slik analyse er et samfunnsansvar som myndighetene (NVE) burde ta.

Basert på vurderinger av konflikter knyttet til biologisk mangfold, landskap og friluftsliv vil DN ikke stille seg negativ til at det meddeles konsesjon, forutsatt at før- og etterundersøkelser samt diverse avbøtende tiltak blir gjennomført. For vindparken vises det til at utbyggingen bør skje skånsomt. Videre vises det til nøkkelområder for biologisk mangfold. For kraftledningen foreslås det kabel over Dalabekken og Kleifjorden – Sundsvågen. Videre vises det til fylkesmannens uttalelse vedrørende strekningen Lødding – Rørvik. På strekningen Sørådal – Fosså foreslås alternativ 1 og at eksisterende 22 kV flyttes til samme trasé.

DN mener det må gjennomføres før- og etterundersøkelser jf pbl 33-8 for fugl og landskap. Særlig myrsnipe, smålom, sangsvane, havørn og hubro bør ha fokus i slike undersøkelser, samt at landskapsutredningen bør verifiseres med foto.

Riksantikvaren skriver i brev av 25.04.03 at de faglige vurderinger gjort i fagrapporten for kulturminner og kulturmiljø i hovedsak støttes. For samiske kulturminner og landskap anser Riksantikvaren at utredningsprogrammet ikke er oppfylt.

Riksantikvaren finner tiltaket særlig problematisk i forhold til kulturmiljøene med stor verdi som er registrert på Hopen og Håven. Det er ikke foretatt visualiseringer av tiltaket i disse områdene, noe direktoratet anser å være i strid med fastsatt utredningsprogram. Direktoratet kan ut fra opplysningene i utredningen ikke ta stilling til hvilken endring av landskapet disse kulturminnene ved Håven og Hopen utsettes for, og om dette kan aksepteres.

Riksantikvaren ber om tilleggsutredning av de antatte virkningene tiltaket vil ha i forhold til landskap og kulturminneinteresser, særlig på Hopen og Håven. Særlig etterlyses utredning av hvilke kulturminneverdier Håven representerer av sjeldenhet, autensitet, datering og vurdering av hvordan kulturminnene er orientert i forhold til landskapet, som vil sette de registrerte kulturminnene inn i en kontekst.

Det henvises til at Nord-Trøndelag Fylkeskommune anser undersøkelsesplikten for oppfylt for selve vindparken, men ikke oppfylt for ledningstraseene. Sametinget opplyser at de ikke anser undersøkelsesplikten for oppfylt, og ber i brev av 09.04.03 om at det i forhold til samiske kulturminner gjennomføres systematiske registreringer av automatisk fredete kulturminner, registreringer og avgrensning av sammenhengende kulturmiljøer, innsamling av muntlig tradisjon og lokale historiske kunnskaper samt analyse av registreringsdata og en kulturhistorisk beskrivelse.

Riksantikvaren kan ikke ta stilling til om tiltaket vil kreve dispensasjon fra kulturminnelovens § 3 før kulturminnelovens § 9 er oppfylt, vindmøllene, veiene m.m. er nærmere stedfestet og virkningene beskrevet og visualisert.

Direktoratet skriver også at konsesjonssøknaden og konsekvensutredningen ikke klart gjør rede for planprosessen etter plan- og bygningsloven. I brev av 24.03.03 fra Miljødepartementet heter det blant annet: *Etablering av vindkraftverk må etter Miljødepartementets syn defineres som et så stort tiltak at det faller inn under bestemmelsene i plan- og bygningsloven § 23, og kommunen vil derfor som hovedregel ha en direkte plikt til å regulere det aktuelle området. Vindkraft krever i tillegg til behandling etter plan- og bygningsloven konsesjonsbehandling etter energiloven. Hovedregelen bør etter Miljøverndepartementets syn være parallell behandling etter de to regelverkene.*

Kystverket 3.distrikt skriver i brev av 26.03.03 at konsekvensutredningen, med unntak av kabler i sjø, berører i all hovedsak landområder hvor Kystverket ikke har interesser.

Når det gjelder sjøkabel over Nærøysundet, vil Kystverket gjøre oppmerksom på at det går en hovedled gjennom sundet. Ny 132 kV og 66 kV sjøkabel over sundet vil krysse denne hovedleden. Sundet er imidlertid dypt og det er ikke registrerte ankringsområder i traseen. Kystverket gjør også oppmerksom på at det allerede ligger sjøkabler i det aktuelle området. Disse er merket på sjøkartet. Det anmodes om at det blir tatt hensyn til disse når nye kabler legges ut, slik at man unngår eventuelle konflikter.

Når det gjelder omsøkt sjøkabel over Remmastraumen vil Kystverket også her gjøre oppmerksom på at det allerede finnes kabler i området, og at det må tas hensyn til disse ved legging av ny kabel.

Etter Kystverkets vurdering vil de aktuelle sjøkablene, slik disse er presentert i meldingen, ikke komme i konflikt med bestemmelsene i Havne- og farvannsloven. Det forutsettes for øvrig at tiltakshaver foretar og bekoster de oppmerkinger som er nødvendige, og at det blir søkt om tillatelse for selve utleggingen av kablene i samsvar med Havne- og farvannslovens § 6, tredje ledd.

Kystverket støtter tiltakshavers anbefaling av prosjektet, herunder konklusjon om at konsekvensutredningen for Ytre Vikna vindmøllepark viser at fordelene ved prosjektet vil være større enn de negative virkningene.

Landbruksdepartementet skriver i brev av 24.04.03 at de vil påpeke de uttalelsene områdestyrene i henholdsvis Nordland og Nord-Trøndelag har gitt vedrørende avbøtende tiltak i forhold til reindrift, og anmoder NVE om å særlig vurdere disse. Videre peker departementet på reindriftsagronomens vurdering av konsekvensutredningen, hvor han omtaler den som mangelfull i forhold til reindriftsinteressene. Landbruksdepartementet ser det som naturlig at NVE har en tett oppfølging overfor reindriftsforvaltningen i det videre arbeidet med konsesjonsbehandlingen.

4.1.2 Merknader fra e-verk, rettighetshavere og interesseorganisasjoner

Statnett SF skriver i brev av 09.04.03 at de har vurdert meldingen i forhold til konsekvenser for det overliggende nett, og ser det som en fordel at effekten fra vindparken på Ytre Vikna mates inn i hovednettet så langt sør som mulig. Dette av hensyn til sentralnettets overføringskapasitet og overføringstap. Vindkraftverket vil bedre effekt- og energibalansen i Midt-Norge.

Statnett har ikke gjort egne analyser for å se på mulige nettkonsekvenser for dette ene kraftverket. Generelt vil det imidlertid være slik at ny produksjon i dette området vil øke overføringsbehovet i sentralnettet og dermed gjøre det mer aktuelt å forsterke nettet. Statnett arbeider for tiden med å se på muligheten for å oppgradere sentralnettet i området fra 300 kV til 420 kV.

Kraftflyten fra Nordland mot Trøndelag begrenses i dag bl.a. av et snitt som består av de to 300 kV-ledningene som går sørover fra Tunnsjødal. Begrensningene skyldes stabilitetsmessige forhold. Vindkraftverk kan bidra til ustabiliteter i nettet ved spesielle hendelser. På dette grunnlag ber Statnett utbygger om å utføre analyser som redegjør for eventuelle endrede stabilitetsforhold. Avbøtende tiltak bør foreslås.

Telenor Telecom Solutions AS skriver i brev av 14.03.03 at det ved planlagt utbygging kan oppstå problemer for Telenor sitt radiolinje-samband (RL) i området. Problemene vil forårsakes av vindmølle nr 79, 80, 81 og 83 ved 3 MW alternativet, og vindmølle nr 94, 96, 97 og 99 ved 2 MW alternativet. Det er behov for en nøyere gjennomgang av eventuelle negative effekter av utbyggingen

Videre bemerkes at det vil oppstå konflikter mellom eksisterende telekabler og den planlagte kraftledningen. Utbygger må påregne og bære kostnadene der Telenor må gjøre endringer i Telenett og Radiolinje-samband.

Vestre Namdal (Åarjel Njaarke) reinbeitedistrikt skriver i brev av 11.04.03 at de frykter de enorme konsekvensene dette vindmølleprosjektet kan få for vinterbeitet for Jåma/Anti gruppen. Tålegrensen for reindriften er på Vikna allerede overskredet og vindparken vil forverre situasjonen ytterligere.

De negative konsekvensene vindparkprosjektet kan få for reindriften er blant annet direkte beitetap ved at møller og overføringslinjer skal settes opp og veier skal bygges. Veibygging vil kreve drenering av fuktig grunn (myrer, etc), hvilket medfører at grunnvannstanden senkes og våtmarksvegetasjonen erstattes av lyng og tørrgress. Overføringslinjene vil også flere steder stenge flyttleier, noe som er i strid med reindriftsloven. Reinbeitedistriktet frykter at dette resulterer i at reinen vil trekke andre steder, eksempelvis til innmark, hvilket medfører konflikt med landbruket. Vinterbeitet, som er en knapphetsressurs, vil i ytterste konsekvens reduseres med 25%. En slik reduksjon vil medføre at antall rein må reduseres, hvilket vil redusere inntektene for reieneierne, eller i verste fall medføre en reduksjon av antall reindriftsutøvere.

Reinbeitedistriktet skriver at konklusjonen som NTE trekker i sin KU – middels konsekvenser for reindriftnæringa – er feil. På bakgrunn av erfaringer med vindmøller på Husfjellet på Garstad, mener Reinbeitedistriktet at konsekvensene for reindriftnæringa er store. De mener feilvurderingen fra NTE kommer av det tynne grunnlaget det såkalte REIN-prosjektet ga NTE for å gjøre vurderinger. Resultatene av REIN-prosjektet viser kun vindmøllenes lokale effekter på rein, mens de regionale konsekvensene ikke er utredet.

Reinbeitedistriktets primære ønske er at vindmølleprosjektet på Ytre Vikna skrinlegges eller flyttes til andre steder hvor de negative konsekvensene vil være mindre. Reieneierne har i møte med NTE kommet med konkrete forslag til flytting av vindmøllene ut av Vikna, eller til andre bedre egnede steder på Vikna. NTE har avslått forslaget på grunn av økonomiske hensyn.

Reinbeitedistriktet fremhever også de nasjonale og folkerettslige forpliktelsene myndighetene har ovenfor den samiske befolkningen. Etter deres syn vil det planlagte inngrepet være i strid med disse forpliktelsene.

Norsk Ornitologisk Forening avd. Nord-Trøndelag (NOF) skriver i brev av 10.04.03 at utbygging av en vindmøllepark utgjør en betydelig fare for kollisjoner for enkelte grupper fugl. NOF peker også på at forstyrrelse i anleggsfasen kan virke negativt på fuglefaunaen dersom en ikke tar tilstrekkelige hensyn. NOF krever at utbygger etterfølger de momenter og avbøtende tiltak som er beskrevet i Thingstad *et al.* (2000) for å begrense de uheldige konsekvensene for fuglelivet i forbindelse med utbygging og drift. Gjøres dette vil ikke de foreliggende planer få vesentlige negative konsekvenser.

Det er viktig at hoveddelen av anleggsarbeidet blir utført utenom hekketiden for fugl, slik at forstyrrelsene blir minst mulig. NOF forutsetter også at anleggsveiene i forbindelse med

vindmølleparken og linjetraseene blir avstengt for offentligheten etter anleggsperioden, da økt ferdsel vil virke forstyrrende på fuglelivet i området.

Det fremheves at avstanden mellom hver vindmølle, og utformingen er viktig for å forebygge kollisjoner. Avstanden må være minimum 150 meter for at dagtrekkende fugler ikke skal oppfatte vindmøllene som fysiske barrierer under trekk. Vindmøllene må også ha en slik utforming at rovfugler ikke er i stand til å benytte seg av dem som sitteplasser. Også når det gjelder ledningsnett er det viktig å ta hensyn til fugl. Det bør primært kables på de mest utsatte plassene, sekundært merking av ledningene med blåser eller spiraler.

NOF ber videre om at det unngås utbygging innenfor de angitte nøkkelområdene. Det må tas tilstrekkelig hensyn til de to mest sårbare artene; raste og trekktrutene til sangsvane og hekkelokalitetene for havørn.

Norges Jeger og fiskerforbund Nord-Trøndelag (NJFF) skriver i brev av 26.02.03 at konsekvensutredningen er noenlunde tilfredsstillende for temaene friluftsliv, fugl og annet vilt. Det innstilles på at de avbøtende tiltakene som er beskrevet i konsekvensutredningen følges opp, da særlig jordkabling og merking av luftkabel for å redusere fare for kollisjoner med fugl. NJFF fremmer også forslag om et nytt avbøtende tiltak: *Anleggsveier m.m. bør tillates benyttet i forbindelse med jakt på hjortevilt. Subsidiært til uttransport av felt hjortevilt.*

NJFF påpeker at de savner en samlet plan for utbygging av vindmøller i landet, og oppfordrer NVE til å starte arbeidet med dette.

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag fremmer i brev av 13.05.03 energipolitiske synspunkter knyttet til økte tilskudd til vindkraft, sterkere nasjonal styring med energibruk og – produksjon. Videre skriver Naturvernforbundet at de ønsker en nasjonal plan for vindkraftutbygging, og viser til epoken med mange og omfattende vannkraftutbygginger. Naturvernforbundet mener at vindmølleparken med tilhørende kraftledning vil føre til negative konsekvenser i forhold til landskap og biologisk mangfold. Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag sier et betinget ja til utbygging forutsatt at en rekke avbøtende tiltak gjennomføres og at NTE trekker seg ut av sitt eierskap i Industrikraft Midt-Norge. En ønsker at området avstenges for alminnelig motorisert ferdsel, og at ferdselen reguleres. En ønsker også en ny vurdering av fargevalg på vindmøllene. Naturvernforbundet ønsker ytterligere utredninger knyttet til jord-/sjøkabel, reduksjon av antall vindmøller med ca 25 %, foretting i forhold til fuglehabitater i planområdet, belastning på vegnettet som følge av eventuelle 3 MW turbiner, fargevalg, og erstatningsområde for mulig "Håven kystlyngreservat". Avslutningsvis ønsker Naturvernforbundet at konsesjonsperioden settes til 20 år da en regner med at vindmølleteknologien og energipolitikken vil utvikle seg mye.

Kjønssøy Båtforening, ved Tore Hunnestad, skriver i brev av 10.04.03 at de slutter seg til uttalelsen fra grunneierne i området om sted for ilandsetting av diverse utstyr til vindparken.

4.1.3 Merknader fra grunneiere, privatpersoner mm

Grunneierlaget Ytre Vikna Vindpark, ved Arnfinn Fjukstad og Carsten Dahle, skriver i brev av 09.04.03 at de støtter utbyggingsplanene. I uttalelsen kommer de med merknader knyttet til reindriftsnæringa, landbruks- og fiskerinæringa, turistnæringa og jakt og friluftsliv.

Av hensyn til landbruks- og fiskerinæringa i området ønskes det utbedring av standarden på veien til Kjønssøyvågen og utbygging av kaianlegg i Kjønssøyvågen. Likeledes ønskes en opprustning av eksisterende strømnnett. Dette anses som så viktig for grunneierne at det innvirker på deres innstilling til prosjektet. Det forutsettes at grunneierne får tilgang til veiene, og at utbygger står for vedlikeholdet.

Grunneierne er i perioder sterkt plaget av reindrifta og praktiseringen av dens næringsutøvelse i området. Reineierne klarer ikke å holde reinen borte fra dyrka mark, med store tråkkskader på eng som resultat. Grunneierne kan ikke se at vindmøllene vil ha noen negativ innvirkning på utøvelsen av denne reindriftnæringen, da reinen i liten grad oppholder seg i området hvor vindmøllene er planlagt lokalisert.

Av hensyn til turistnæringen er det ønskelig at NTE går videre med planene om istandsetting og bruk av møllebygningen og "gammelbutikken" på Austafjord. Det er imidlertid innsigelser mot plasseringen av enkelte av vindmøllene, blant annet i tilknytning til planlagt hyttefelt ved Storvikstranda. Grunneierne forutsetter at utbygging kommer frem til avtale med berørt grunneier om flytting/fjerning av de aktuelle møllene.

Grunneierlaget ser ikke at jakt eller friluftsliv som utøves i området vil bli særlig skadelidende ved utbygging av vindparken.

Vedlagt er:

- Brev til NTE vedrørende ilandføring av vindmølleutstyr
- Uttalelse fra jordbrukssjefen i Vikna kommune om reindriftnæringene på Hunnestad
- Uttalelse fra Namdal Forsøksring vedrørende skade på eng på Hunnestad
- Brev fra lensmannen i Vikna kommune vedr reindriftnæringene.

Ytre Vikna Tiltaksnemnd, ved Kari Storsul, skriver i brev mottatt i NVE 09.04.03, at konsekvensutredningen anses som grundig og informativ. Tiltaksnemnda mener at tiltaket vil ha positive ringvirkninger for Ytre Vikna i form av økt sysselsetting og bosetting, et styrket servicetilbud, mulig etterbruk av anleggsbygninger, økt turisme, forbedret infrastruktur og forbedret kommuneøkonomi. Vindmøllene vil også bli et nytt landemerke for fiskere og sjøtrafikk for øvrig.

I forbindelse med plassering av anleggsbygninger, og etterbruk av disse, vil tiltaksnemnda peke på et område ved sjøen på Austafjord, med følgende muligheter:

- Bruk av Austafjord mølle - en gammel industriell mølle som er blitt valgt til kulturminne i kommunen. Møllen har ledig areal i tillegg til mølledelen, hvilket gir NTE mulighet til å bidra til restaureringen av bygningen. Mølla kan brukes som spisested og sosial samlingsplass for anleggsarbeiderne under anleggsperioden, samt til kontorlokaler. I ettertid vil Mølla kunne gi et stort bidrag til lokalsamfunnet og turistnæringen.
- Behov for anleggsboliger kan dekkes ved å bygge rorbuer i nærhet til mølla. I ettertid kan disse brukes som ungdomsboliger eller i turistøyemed.
- *Gammelbutikken* kan brukes til boliger. I tilknytning til området er det også en eksisterende småbåthavn.

Ifølge Tiltaksnemnda er befolkningen på Ytre Vikna positive til etableringen av vindmølleparken. De ser muligheter for positive ringvirkninger for bygda.

Grunneiere til eiendommen Karstenøya, Gnr.51 Bnr.1 i Vikna kommune, ved Bjørn Ola Holm, skriver i brev av 08.04.03 at den nye arealplanen for Vikna kommune innebærer en regulering av den delen av Karstenøya som ligger mot Karstenøysundet til fritidshusformål. Disse tomtene vil få utsikt rett mot de planlagte vindmøllene, og grunneierne frykter reduksjon av tomtenes verdi.

Karstenøya fikk elektrisk strøm i 1959 og 1 kV-ledningen som ble bygget er ikke blitt oppgradert i ettertid. Den har i dag så liten kapasitet at NTE ikke er villige til å gi nye abonnenter tilknytning. For at grunneierne skal gi sin tilslutning til bygging av vindmøller ved deres eiendom, krever de at NTE, før utbyggingen starter, forplikter seg til å oppgradere ledningen fra Hunnestad til Kjørsenget slik at alle disse abonnentene sikres nok strøm i fremtiden.

Grunneier Harald Hunnestad, Gnr.53 Bnr.1 i Vikna kommune, skriver i brev av 22.03.03 at han ikke er fornøyd med informasjonen han har fått som grunneier i denne saken. Han er blitt orientert om et informasjonsmøte, hvor han ikke kunne møte, men er ikke blitt kontaktet i forbindelse med konsesjonssøknaden. Først ved selv å ta kontakt med NTE fikk han konsesjonssøknad med KU, hvor det fremgår at hans eiendom i stor grad vil berøres ved en eventuell utbygging.

Tiltaket innebærer at et større område fra Hunnestads eiendom må erverves av tiltakshaver, og vil være en betydelig ulempe for eksisterende utnyttelse og bebyggelse på arealet som ligger utenfor den planlagte vindmølleparken. Utsiktsforstyrrelse, støy og skygge er noen av de virkningene som vil redusere verdien på omliggende eiendom. Fremtidige utnyttelsesmuligheter, som for eksempel hyttebygging, vil falle helt bort.

NTE har i brev av 01.04.03 beklaget manglende informasjon om tiltaksplanene.

Grunneier Hartvik Hunnestad, Gnr.53 Bnr.3, skriver i brev av 09.04.03 at han ikke er blitt tilsendt informasjon om tiltaket fra utbygger, til tross for at utbyggingen vil medføre vesentlige inngrep i hans eiendom og forestående prosjekter. Det foreligger reguleringsplan for turisme (båtplasser, hytter, rorbuer og campingplass) på hans eiendom. Han frykter at utbyggingen vil medføre forurensing av egen vannkilde og komme i konflikt med hans friluftslivs-, jakt- og fiskeinteresser.

Hunnestad stiller også spørsmålstegn ved vindparkens konsekvenser for ørn.

Espen Lauritzen, på vegne av grunneier Siw Buvarp, kommer i brev av 27.03.03 med en merknad til uttalelsen fra Vestre Namdal reinbeitedistrikt. Reinen har fra 10. januar til brevets dato beitet i området Tjørnsøya, Hunnestad og Dale, dvs området som er planlagt utbygget. Lauritzen skriver at dyrka mark i denne tiden har stått for ca 70 % av reinens mat, grunnet manglende gjeting av dyrene. Grunneierne i området har gjentatte ganger kontaktet både samer og lensmann, uten at dette har hjulpet på problemet.

Lauritzen håper denne merknaden tas med i NVEs vurderingen av konsesjonssøknaden fra NTE.

Roger Walaunet skriver i brev av 30.03.03 at veien til den ene vindturbinen passerer en vanndam som brukes til vannkilde. Han ønsker at dette unngås. Walaunet ønsker også at veien mot Håven ikke åpnes for alminnelig ferdsel. Walaunet mener videre at havørn og oter har levedyktige bestander og ikke vil bli negativt berørt av en utbygging. Disse artene har vist seg svært tilpassningsdyktige på Vikna. Walaunet kommenterer avslutningsvis at det i dag er begrenset nettkapasitet fra Hunnestad til Kjørsenget, og han mener at en oppgradering vil være en rimelig kompensasjon for fritidseiendommene nær Håven.

Grunneier Carsten Dahle, Gnr.54, Bnr.1 og 3, skriver i brev av 09.04.03 at han i det alt vesentlige er positiv til utbygging av vindmøllepark på Vikna. Han håper veien som blir bygget i tilknytning til anlegget vil være åpne for allmenn ferdsel, både i forhold til turisme og grunneieres utnyttelse av området.

Det fremheves at reindriften som i dag drives på Vikna ikke er helt i tråd med forskriftene. Reinen blir ikke passet på hele døgnet, hvilket resulterer i beiting på innmark. På grunn av lite tele i jorda medfører beiting her også ekstra store skader, med økt utarming av jorda som resultat.

Dahle foreslår en justering av planlagt vei opp til gården hans, da foreslått alternativ beslaglegger unødvendig mye dyrka mark. Gårdens drikkevannskilde vil også komme i berøring med en trafostasjon. Dahle ber om at det blir funnet en løsning på dette, eller at gården knyttes til det kommunale vannsystemet ved Dalasjøen.

Kart hvor foreslått justering av vei er inntegnet er vedlagt uttalelsen.

Gaute Horseng viser til planer for campinganlegg på Mellom Vikna som vil komme i berøring med omsøkt trasé. Horseng signaliserer at han eventuelt vil komme tilbake til krav om kompensasjon.

Grunneier Ole-Harry Lie, Gnr.77 Bnr.1, skriver i brev av 10.04.03 at den planlagte ledningstraseen vil få betydelige konsekvenser for hans eiendom, hvor det drives jordbruk. Traseen vil medføre flere nye mastepunkter på dyrka mark og linja vil legge beslag på et 600 m langt og 15 m bredt område. Eiendommen er allerede belastet med en 22 kV-ledning med 4 mastepunkter på dyrka mark.

Lie kommer med forslag om et nytt trasealternativ mellom Bjørkneset og Lisvågen, en del av strekningen Rørvik – Saltbotn. Forslaget er vist på kart vedlagt uttalelsen. Her vises også et forslag til omlegging av eksisterende 22 kV-ledning.

Aage Hestvik skriver i brev av 07.04.03 at utbygging av foretrukket løsning for strekningen Nærøysundet til Rørvik (beskrevet i søknadens pkt 7.13.2.5.1) vil medføre nærføring til hans bolig i Hestvika. Det går allerede en 22 kV-ledning i kort avstand til huset. Alternativ løsning (beskrevet i pkt 7.13.2.5.2) vil ta hensyn til mennesker og natur på en bedre måte.

Hestvik fremmer følgende forslag til ledningstrase:

66 kV-ledning bygges som beskrevet i søknadens pkt 7.13.2.5.1 (foretrukket løsning). Ny 132 kV-linje avsluttes øst for Hestviks bolig og føres i kabel ned til sjøen i Hestvika (skissert på tegning vedlagt uttalelsen). Forslaget tar hensyn til miljøet og menneskene i Hestvika, samtidig som det er økonomisk da kabeltrase går i grunn uten fjell.

Vedlagt er kart hvor foreslått ledningstrase er inntegnet.

Grunneier Jarle Skålvik, Gnr.5 Bnr.3 i Nærøy kommune, skriver i brev av 04.04.03 at planlagt overføringsledning går over hans eiendom, i hovedsak over dyrka mark. Han anmoder om at det i størst mulig grad bestrebes å plassere stolper på ny linjetrase utenfor eller i utkanten av dyrka jord, eventuelt i naturlig deling av jordstykkene (som bekk, elv)

Skålvik ønsker å delta ved utstikking av nye mastepunkter på hans eiendom.

Viknaværingene Steiner, Arild og Silje Hellesø og Heidi Pettersen skriver i brev av 11.04.03 at de er imot den omsøkte utbyggingen. De negative konsekvensene for natur og friluftsliv blir særlig fremhevet. Det vises til konsekvensutredning for fugle- og dyreliv, og det bes særlig om at konsekvensene for sangsvane og ørn blir tatt hensyn til.

Viknaværingene mener at dagens energibehov kan dekkes på andre og mer miljøvennlige måter enn å bygge ut vindparker.

Vedlagt uttalelsen er en artikkel av ingeniør Henning Home (Aftenposten januar 2003).

Even Duun skriver i brev av 11.02.03 at Hundhammer egner seg dårlig til vindkraftutbygging, blant annet på grunn av mye turbulens og konflikter med reinstammen. Duun mener Ytre Vikna i langt større grad vil egne seg for vindkraftutbygging, og anbefaler at NTE begrenser sin utbygging til dette området.

4.2 Merknader til tilleggsopplysninger om reindrift

Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag skriver i brev av 14.10.03 at tilleggsopplysningene ble drøftet i møte i områdestyret 03.10.03. Områdestyret er tilfreds med at det ble satt krav om ytterligere vurderinger og en er også tilfreds med innholdet. Områdestyret konstaterer at tilleggsvurderingene fyller de hull en påpekte ved forrige behandling. De foreslåtte tiltak vil kunne gi viktige bidrag til å sikre flyttleia og de gjenværende beiteområdene på Ytre Vikna. Dette må likevel ikke forstås dit hen at utbygginga dermed ikke vil får innvirkninger på vinterbeitesituasjonen i Vestre Namdal

reinbeitedistrikt. Områdestyret er også tilfreds med at utredningen konkluderer med at det vil være nødvendig å følge dette opp med en registrering av områdebruk før, under og etter en eventuell utbygging.

Reindriftsforvaltningen i Nordland fremholder i brev av 30.10.03 en viss skepsis til metoden som er brukt for å beskrive virkninger for reindrifta. Det vises til at det finnes andre måter å vurdere virkninger for reindrift på enn den som Statkraft Grøner har valgt. Det vises til uttalelse gitt i forbindelse med høring av søknad og konsekvensutredning, der det ble etterspurt vurdering av hvordan de ulike kraftledningsstrekningene vil påvirke drifts- og flyttemønsteret og de konsekvensene dette vil ha for reindrifta. Reindriftsforvaltningen mener at dette ikke er gjort i tilleggsvurderingen.

Når det gjelder forslagene til avbøtende tiltak så viser reindriftsforvaltningen til at reinbeitedistriktet mener at det beste avbøtende tiltaket i forbindelse med flytting over Botnet (hovedflyttleia til vinterbeitet) er samlegjerder. Det fremsettes også ønsker om justering av trase nærmere vegen på strekningen fra Saltbotnet til Årbogen. En ønsker at en gjennom dialog med reinbeitedistriktet søker å tilpasse anleggsdrifta til reindriftens bruk av områdene. Reindriftsforvaltningen ønsker at biltransport av rein til og fra vinterbeitet vurderes som et avbøtende tiltak.

Avslutningsvis gjentas tidligere standpunkt om at distriktet er sterkt belastet når det gjelder inngrep i sitt område, og at dette bør ses i sammenheng.. Det gjentas også tidligere standpunkter om at det hadde vært ønskelig med sjøkabel fra Ytre Vikna mot Namsos.

Reindriftsforvaltningens konklusjon er at tilleggsvurderingen for reindrift ikke er i stand til å belyse de helhetlige konsekvenser for reindrifta ved bygging av vindmølleparken, men en erkjenner at dette er et vanskelig felt fordi en har lite erfaring med rein og vindmøller. Det fremholdes derfor at det er nødvendig med oppfølgende undersøkelser.

Sametinget – Miljø- og kulturvern avdelingen kommenterer både forholdet til kulturminner og reindrift i sin merknad av 09.10.03. For kulturminner vises det spesielt til det tidligere registrerte kulturminnet på Håven, og ytterligere steinsettinger på Håven og Henriksskardfjellet som ble funnet i forbindelse med utredning av vindmølleparken. Sametinget mener at kulturminnet på Håven må regnes som en offerplass. Sametinget mener at en vindmøllepark vil virke skjemmende på kulturmiljøet, jf kml. § 3 første ledd. Sametinget krever at det i konsesjonsvilkårene klart fremgår at offerplassene og tiliggende kulturminner skal skjermes for skjemmende inngrep, og at området med kulturminner i detaljplanleggingen (reguleringsplan) reguleres som spesialområde bevaring. Det vil ikke være tilstrekkelig at inngrep ikke skjer innenfor sikringssonen på 5 meter (kml. § 6). For kraftledningstraséen har Sametinget ingen merknader.

Når det gjelder reindrift viser Sametinget innledningsvis generelt til at reindrifta i de siste 50-60 år har mistet mye beiteland til andre formål, og at det ikke er gitt nye landområder som erstatning. Sametinget sier at vindkraft vil legge beslag på store deler av reindriftas kystområder. Det vises til at reindrift er en kulturutøvelse og at reindrifta på Ytre Vikna kan vise til lang kontinuitet i bruken av området. Det påpekes at området er svært attraktivt vinterbeiteområde og at inngrep i dette området kan føre til at reinen trekker mot innmark, noe som fører til at konfliktnivået mellom jordbruk og reindrift øker ytterligere. Sametinget viser til tilleggsvurderingens forslag til avbøtende tiltak og mener det er grunn til å vurdere kompensasjonsområder for reindriften.

Sametinget konkluderer med at det per i dag ikke foreligger noen troverdig konsekvensutredning som belyser konsekvenser av vindmøller for reindriften. En mener at konsekvensene i dette tilfellet ikke er tilstrekkelig utredet og ikke bør danne grunnlag for beslutninger. Det savnes en helhetlig vurdering av

konsekvensene for reindriftsnæringen. Dersom det viser seg at reindriftsutøverne må redusere flokken og/eller antall utøvere anbefaler Sametinget at det ikke gis konsesjon.

Fylkesmannen i Nordland skriver i brev av 08.10.03 at de ikke har noen merknader til dokumentet.

Vestre Namdal reinbeitedistrikt v/ Albert Jåma viser i brev av 08.10.03 til at rapporten om reindrift antyder bruk av Borgen som kompensasjon for inngrep på Ytre Vikna. Jåma gjør oppmerksom på at Borgen allerede i dag er en del av beiteområdet til Vestre Namdal reinbeitedistrikt, og således ingen kompensasjon. Jåma skriver at distriktet fra før er så hardt belastet av inngrep at tålegrensen for lengst er passert. Videre fremholdes det at den eneste form for kompensasjon er tilgang til nytt beiteland lenger sør i Norge hvor det i dag ikke drives reindrift.

4.3 Merknader til tilleggssøknad av 06.01.04 for justeringer av kraftledningstrasé

Vikna kommune sier i brev av 03.02.04 at forslaget fra Fylkesmannens miljøvernavdeling ser ut til å være et bedre alternativ sett i forhold til miljøhensyn. For landbruk vil begge alternativ berøre dyrka areal, men at miljøvernavdelingens forslag har størst negative konsekvenser. Den nye traséen vil også være den som kommer i størst konflikt med skogbruksinteressene. Den kommunale skogbruksmyndigheten går i mot omsøkt løsning og ønsker en trasé lenger sør.

Nærøy kommune har i brev av 02.02.04 ingen vesentlige merknader til justeringene ved Hestvika og Bjørknesset. En forutsetter at justeringen ved Hestvika ikke blir til hinder for tradisjonell landbruksdrift. Ved Bjørknesset vises det til tidligere uttalelse om at kraftledningen bør kables over Remmastraumen. Ved Blåmyran nord for Leirvika går kommunen i mot justeringen da ny trasé kommer i konflikt med skogbruksinteresser. En viser for øvrig til kommunens tidligere uttalelser vedrørende strekningen Søråa – Liaunet og passeringen av Osen hyttefelt.

Direktoratet for naturforvaltning skriver i brev av 09.02.04 at de ikke vil gå nærmere inn på søknaden om alternativ traséer, men viser til tidligere uttalelse av 19.05.03 og uttalelse fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag 14.04.03. Direktoratet forutsetter at anbefalinger om avbøtende tiltak og forutsetninger om før- og etterundersøkelser ivaretas av NVE.

Sametinget Miljø- og kulturvern avdelingen skriver i brev av 13.02.04 at det etter vurdering av beliggenhet og/eller kjente forhold ikke kan se at det er fare for at tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner. Sametinget har derfor ingen spesielle merknader til planforslaget.

Solveig Nordgård og Trond Ribe skriver i brev av 03.02.04 at de er i mot både det tidligere omsøkte og den justerte traséløsningen mellom Lødding og Rørvik. De viser til at det i området er gjort mye tilrettelegging i form av blant annet skogplanting, rydding og tilrettelegging med traktor-, tur- og rideveier. Dette har de gjort med tanke på å utvikle eiendommen både med tanke på skogbruk, men også tilrettelegging for en mangfoldig naturopplevelse. Området brukes mye til tur, jakt og aktiviteter for barn og voksne. Nordgård og Ribe planlegger i nær fremtid ytterligere aktiviteter på eiendommen i form av blant annet ulike overnattingsmuligheter og veibygging.

Nordgård og Ribe mener at en kraftledningstrasé vil ødelegge deres planlagte ideer for området. En kraftledning er etter deres syn ikke forenlig med aktiviteter knyttet til naturopplevelse. De er også skeptisk til kraftfelt rundt ledningen.

Nordgård og Ribe foreslår en trasé lenger sør, og har innehentet angjeldende grunneieres samtykke til dette.

Gunvald Hestvik sier i brev av 05.02.04 at han aksepterer løsningen for Hestvika, men ber om at kablene graves så langt ned at det ikke blir til hinder på eiendommen.

Tom Jakob Selvåg, Ivar Bjørgen, Per Magne Pettersen og Sveinung Petter Leirvik skriver i brev av 03.02.04 at den nye traséen ved Blåmyran vil gå gjennom produktiv granskog, alt fra nyplanting til hogstmoden skog. De mener at den justerte traséen vil føre til at hele Heimerdalslia og deler av Takåslia må ryddes for skog og blir ubrukbare som plantefelt. Videre skriver de at den nye traséen i store trekk vil gå parallelt med den gamle, med bare noen meters avstand, noe som umulig kan ha noen hensikt. De mener også at Blåmyran for det meste består av blautmyr og ikke noe produktivt beiteland. De avslutter med å kreve at opprinnelig trasé bør velges og ønsker befarung dersom traséen flyttes.

4.4 Merknader til tilleggsøknad av 17.06.04 for nytt traséalternativ Søraunet – Rørvik

Vikna kommune viser i brev av 26.08.04 til kommunens uttalelse av 03.02.04 vedrørende nordlig traséalternativ. Her mente kommunen at av hensyn til landbruks- og skogbruksinteresser bør ikke nordlig alternativ bygges. Vikna kommune mener at fremlagt tilleggsutredning viser at det er moderate forskjeller mellom de ulike alternativene. Kommunen viser til tidligere behandling av saken og ovennevnte dokumenter, og har ingen vesentlige merknader til ny sørlig kraftledningstrasé over Indre Vikna.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag viser i brev av 23.08.04 til brev av 09.12.03 der de har foreslått en nordlig trasé på denne strekningen. Fylkesmannen sier at etter å ha gått igjennom tilleggsøknaden og tilleggsutredningen, er han styrket i sitt syn på at nordlig alternativ bør velges.

Reindriftsagronomen i Nord-Trøndelag viser i brev av 07.09.04 til møte i Vestre Namdal reinbeitedistrikt den 30.08.04, der det ble avgitt følgende uttalelse:

"Distriktstyret anser nordlige trasé som beste alternative kraftlinjetrasé på Indre Vikna".

Reindriftsagronomen støtter denne uttalelsen og viser til tidligere uttalelser om kraftledning i dette området.

Riksantikvaren sier i brev av 19.08.04 at de ikke har særlige merknader til søknaden, men viser til uttalelse av 25.04.03 der direktoratet ba om tilleggsutredninger for landskap og kulturminneinteressene.

Direktoratet for naturforvaltning sier i brev av 07.07.04 at de ikke ønsker å gi uttalelse i saken. DN viser til at miljøvernforvaltningens interesser ivaretas av merknader fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

Vikna Jeger og Fiskeforening sier i brev registrert i NVE 17.08.04 at de etter en totalvurdering av viltets leverområder, kulturlandskap og grunneierinteresser har kommet til at sørlig alternativ gir færrest negative konsekvenser. En av årsakene til dette er at viltet på Vikna er knyttet til skog og dyrka mark og sørlig trasé er lagt i et område med lite skog og mye bart gråfjell. Når det gjelder friluftsliv vil traséen krysse en turløype en gang, men på et lite synlig sted.

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag skriver i brev av 20.08.04 at det nordlige trasealternativet bør velges. De fleste faglige tilleggsrapportene vurderer med ulik styrkegrad at de negative følgene for natur og miljø vil være minst med dette alternativet, selv om de negative konsekvensene er betydelige.

Når det gjelder de negative virkningene for landskapsbildet, er Naturvernforbundet langt på vei enig i de fleste vurderingene som gjøres i fagrapporten. På ett område vurderer vi de negative virkningen på

landskapet annerledes og det gjelder viktigheten av å bevare kontinuiteten og uberørtheten i de sentrale landskapene i Indre Vikna.

Med den opprevne topografien som vi har i hele Vikna kommune, er det få større og sammenhengende naturområder som det ikke er gjort større eller mindre inngrep i. Utbyggingen av Ytre Vikna vindmøllepark vil redusere de større inngrepsfrie områdene som er igjen betydelig. Derfor er det viktig at de større områdene som er igjen bevares inngrepsfrie. Naturvernforbundet mener dette perspektivet må vektlegges sterkere enn nærføringsulempene i denne sammenheng.

Naturvernforbundet mener primært at linjeføringen over Indre Vikna bør skje i jordkabel langs den nordlige riksvegen i Indre Vikna til Rørvik trafo.

Dersom det nordlige trasealternativet velges, mener vi at detaljeringen i linjeføringen gjennomgås på nytt og at de avbøtende tiltakene som fagrapportene foreslår gjennomføres.

5. Konsekvensutredning

5.1 Kort om konsekvensene

Her gis en oppsummering av konsekvensene av vindparken slik de fremstår i konsekvensutredningen, jf. forskrift om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven kap. VII-a § 14, andre ledd og KU-program fastsatt av NVE 30.10.01.

Landskap

Vindmølleparken vil prege landskapet på søndre del av Ytre- og Mellom Vikna. Fra enkelte steder vil vindturbinene fylle nesten hele den naturlige utsikten. Fra Austafjord vil de nordlige turbinene utgjøre et temmelig dominerende innslag i omgivelsene. Fra øygarden og skjærgården vil det være mange steder der store deler av vindparken vil være synlig, men avstanden vil være relativt stor. Det vurderes at den stedege topografien på mange måter er gunstig når det gjelder å skjerme vindparken mot innsyn, samtidig som bosettingen er sparsom. Konsekvensutredningen konkluderer med at i et nasjonalt eller regionalt perspektiv er lokaliseringen en av de gunstigste for plassering av en så stor vindpark. Det vil være små forskjeller mellom de omsøkte alternativene når det gjelder visuell virkning. Samlet sett vurderes vindparken å ha middels til stor negativ konsekvens for landskapsbildet.

Kraftledningen er stort sett lagt parallelt med eksisterende ledninger. De mest eksponerte partiene finnes i ytre del av Vikna og rundt Nærøysundet. Langs Sør-Salten vil ledningen også være forholdsvis eksponert, men ha god bakgrunnsdekning. Lokalt kan det oppstå uheldige visuelle virkninger ved kryssing av fjordarmer og sund. Avhengig av justeringer, tilpasninger og avbøtende tiltak vurderes kraftledningen å ha liten eller liten/middels negativ konsekvens for landskapet.

Friluftsliv og reiseliv

Vindparken er planlagt i et område som har få inngrep, men som i liten grad brukes til friluftsliv. De største friluftslivsinteressene er knyttet til områdets nordøstre del. Dersom det ikke blir full utbygging, mener fagutreder at den nordøstlige delen bør tas ut av planområdet. Vindparken vil bli godt synlig fra sjøen uten at det forventes at dette vil forringe naturopplevelsen i vesentlig grad. Fagutreder vurderer at konsekvensene for friluftsliv av vindparken blir begrenset.

For enkelte av strekningene for kraftledningstraséen vurderes verdien for friluftslivet å være stor. Dette gjelder blant annet på Mellom-Vikna og deler av Indre Vikna, samt deler av traséen i Nærøy. Fagutreder mener imidlertid at påvirkningen på friluftslivsinteressene vil være middels eller liten for

de ulike delstrekningene. Konsekvensene for friluftsliv vurderes derfor bli liten/ubetydelig eller begrenset, avhengig av delstrekning langs traséen.

Kulturminner og kulturmiljø

Det er registrert tre førreformatoriske kulturminner innenfor planområdet, hvorav to har stor verdi. Det er også funnet 34 nyere tids kulturminner i planområdet av middels til liten verdi. Når det gjelder kulturminner og kulturmiljø i vindparkens influensssone, er det registrert 11 førreformatoriske eller nyere tids kulturminner eller kulturmiljø (gårdsbruk). Noen av disse har stor verdi. Det vil ikke bli noen direkte konsekvenser for kulturminner eller kulturmiljø som en følge av utbygging av vindpark innenfor planområdet. I konsekvensutredningen vurderes det imidlertid at etablering av Ytre Vikna vindmøllepark vil få meget stor negativ visuell konsekvens for to kulturmiljø (Hopen og Håven) og to kulturminner. Samlet vurderes vindparken å få en middels negativ konsekvens for kulturminner og kulturmiljø.

Når det gjelder kraftledningen er det ut fra foreliggende materiale ikke påvist kulturminner som blir direkte berørt av traséene. Det er registrert et kulturminne (Remmastraumen) der det vurderes at kraftledningen vil få middels negativ visuell konsekvens. For øvrige kulturminner langs traséen vil de visuelle konsekvensene være ubetydelige eller små.

Samiske kulturminner og kulturmiljø

Ved Håven er det dokumentert to større steinsetninger, en utenfor (350 m) planområdet, og en ca 100 m innenfor. Den største steinsetningen er også omtalt under fagrapport for norrøne kulturminner. Videre er det lokalisert ca 30 små steinrøyser, et steingjerde i Kristendalen og et usikkert funn i Henrikskardfjellet. NTE kommenterer i konsekvensutredningen at de vil unngå direkte konflikt med de kulturminnene som er registrert inne i planområdet.

Det er ikke registrert samiske kulturminner langs kraftledningstraséen.

Fugl og annet vilt

Det er kjent 86 fuglearter innenfor planområdet, hvorav 12 arter står på den norske "rødlista". Det er gode bestander av oter, elg og rådyr i planområdet. Hekkefaunaen er relativt artsfattig og tettheten av hekkende par er lav. En mulig forekomst av sørlig myrsnipe kan bli berørt. Utbyggingen forventes å få størst negativ innvirkning på smålom, sangsvane og havørn. I de rikere skogspartiene er det en livskraftig hekkebestand av gråspett. Forutsatt at en unngår inngrep sentralt i planområdet, det vil si dalføret fra Tidmannslonet til Langsundet, så vil de viktigste arealene for oter, hjortevilt og spetter i begrenset omfang bli berørt.

Kraftledningstraséen fra Hunnestad til Saltbotn er et nytt inngrep og representerer en kollisjonstrussel, spesielt for sangsvaner og hønsfugl. Det pekes spesielt på områdene ved Dalabekken, Setnøyvatnet og strekningen fra Kleifjorden til Sundsvågen. Remmestraumen er en viktig trekkled for kortnebbgjess.

Det foreslås ulike avbøtende tiltak. De viktigste er å avstå fra de fem "nøkkelområdene" for fugl og annet vilt i vindparkområdet, unngå aktiviteter i de mest sensitive periodene inne visse deler av området, samt legge kraftledningstraséen utenom de habitatene som medfører størst kollisjonsrisiko. Det foreslås kabling og merking av enkelte ledningsstrekk som avbøtende tiltak.

Dersom en unngår virksomhet i angitte nøkkelområder og gjennomfører avbøtende tiltak, konkluderer konsekvensutredningen med at utbyggingsplanene ikke vil medføre vesentlige negative konsekvenser for de berørte bestandene av fugl og vilt i området.

Flora og vegetasjon

Den planlagte vindparken ligger for det meste i skogløse områder og inngrepene vil i det vesentlige berøre bart fjell og ulike typer lyngheier. Det er ikke registrert noen arter eller naturtyper som skiller seg fra det som finnes i området ellers. Håven er et mer eller mindre sammenhengende lyngheiområde der verneverdien er vurdert som middels på fylkesplan. Det er ikke registrert noen rødlistearter innen planområdet. Det vurderes at på grunn av de humide forholdene på Ytre Vikna vil endringer i de hydrologiske forholdene bare kunne registreres innen en avstand på 10 meter fra inngrepet.

For kraftledningen er det påvist to lokaliteter på Vikna med botanisk verneverdi, men kraftledningen vil ikke komme i direkte konflikt med disse.

Samlet sett vurderes de botaniske konsekvensene av vindpark og kraftledning som moderate.

Støy, skyggekast og refleksblink

Lyd fra vindturbiner består av mekanisk støy fra gir og generator samt aerodynamisk sus fra vingene. Det er den aerodynamiske støyen som er mest dominerende. Ved vindhastigheter over 7-8 m/s vil normalt støyen fra vindturbinene drukne i støyen som omgivelsene genererer. Støyberegninger viser at boliger i influensområdet vil kunne bli påvirket av støy fra vindturbinene. Det er gjort beregninger for både 2 MW og 3 MW-alternativet. Beregningene for 2 MW-alternativet viser at 8 helårsboliger og 11 fritidsboliger vil ha et beregnet støynivå ved fasade på over 40 dBA. Av disse er det kun én bolig (Dale) som har et beregnet støynivå i ugunstigste tilfelle på over 42 dBA. Kun én fritidsbolig har et beregnet støynivå på over 41 dBA. Støynivået fra 3 MW alternativet vil være noe lavere.

Vindturbinene vil kaste skygge på omgivelsene når det er solskinn, og det kan oppleves irriterende når vingene på vindturbinen skjærer sollyset i stykker slik at det skapes lysglimt. Effekten av dette er sterkest når man befinner seg nær vindturbinene. Det finnes ingen helårs- eller fritidsboliger i planområdet. I influenssonen er det noen få som blir berørt av skyggekast. Det er Hunnestadområdet som blir mest berørt, mens gården Dale sannsynligvis vil få noe mer skyggekast enn hyttene langs Karstenøysundet. Her vil skyggekastproblematikken bli meget moderat. Det vurderes at bebyggelse vil bli lite berørt av skyggekast når en tar hensyn til antall soltimer.

Refleksblink fra en vindturbin kan skape noe ubehag for det menneskelige øye. Valg av overflatebehandling, samt påvirkning av vær og vind på overflateruheten vil etter kort tid redusere eventuelle plager. Refleksblink antas å ha liten til ingen konsekvens for bebyggelsen i influenssonen.

Reindrift

Fremstillingen under er basert på konsekvensutredning datert desember 2002 med tilhørende fagutredning datert 8.12.2000 utført av Hans Prestbakmo, samt tilleggsvurdering for reindrift datert september 2003 utført av Statkraft Grøner.

Området på Ytre Vikna brukes som vinterbeiter av Vestre Namdal reinbeitedistrikt. Området regnes for å ha gode vinterbeiter, men brukes ikke hvert år. Arealene på Ytre Vikna som er definert som vinterbeiter utgjør ca 85 km². Direkte arealbeslag fra veger, fundamenter, oppstillingsplasser og transformatorstasjoner er beregnet til ca 300 daa, dvs 0,4 % av det totale arealet med vinterbeiter på Ytre Vikna. Det betyr at inntil 300 daa vil gå tapt som beiteland, men dette avhenger av hvor veger og turbiner plasseres i forhold til snaufjell og områder med vegetasjon.

Konsekvensene av anleggsfasen, som skal pågå over flere år, vil være avhengig av når reindrifta bruker området. Et samarbeid og tilpasning av anleggsarbeid i forhold til reindriftas bruk av området vil gjøre at konsekvensene av anleggsarbeidet vurderes som moderate.

Det er lite erfaring med hvordan rein reagerer på vindturbiner. En har imidlertid erfaring fra andre typer inngrep, som veger og hyttebebyggelse. Mye tyder på at rein trekker vekk fra områder med menneskelige inngrep, og særlig der det forbindes med stor menneskelig aktivitet. Det indirekte beitetapet ved at rein bruker et område mindre, eller at rein trekker helt ut av et område vil være betydelig større enn det direkte beitetapet. Fagutredningen fra Prestbakmo anslår at med stor sannsynlighet vil området sørvest for vegen Austafjord – Ulsundvågen og nord for vegen Austafjord – Hunnestad med Auskarhopen og Hopen som grense i nordvest bli sterkt redusert som beite for rein. Rapporten fra Statkraft Grøner antyder at hvis man legger en sone på 1 km² rundt inngrepet vil ca 30 km² kunne bli berørt. Statkraft Grøner legger til grunn at de indirekte konsekvensene skyldes økt menneskelig aktivitet som følge av økt tilgjengelighet og støy fra vindturbinene.

I rapporten fra Statkraft Grøner pekes det på at en ikke kjenner til hvordan eksisterende inngrep på Ytre Vikna påvirker reinens beitebruk i området. En forventer at også andre inngrep og annen menneskelig aktivitet på Ytre Vikna har betydning for reinens beitebruk. Dersom en legger en tilsvarende sone rundt disse inngrepene, som en gjør for vindparken, vil det bare være ca 3 km² med nye områder som blir berørt. Både rapporten fra Prestbakmo og fra Statkraft Grøner peker imidlertid på at reinbeiteområdene gjennom lang tid har blitt innskrenket som følge av andre arealinteresser. Det pekes også på konflikter i forhold til landbruket i området, og at disse kan forsterkes dersom reinen bruker planområdet mindre på grunn av vindkraftverket. Det påpekes at faren for akkumulerte påvirkningsfaktorer er tilstede og at man kan overskride terskelverdier for når reinen ikke lenger vil ta et område i bruk. Statkraft Grøner konkluderer med at konsekvensen for reindrift er stor negativ, gitt at vindparken har den effekt på reindrifta som er beskrevet. Dersom det gjennomføres effektive avbøtende tiltak, antar Statkraft Grøner i sin rapport at konsekvensene for reindrift på Ytre Vikna vil reduseres fra stor negativ til middels/liten negativ.

Kraftledningstraséen berører vinterbeiter for Vestre Namdal reinbeitedistrikt på Vikna og vinterbeiter og mellomtidsbeiter for Kappfjell/Bindal/Kollbotn reinbeitedistrikt i Nærøy kommuner. Ledningen gir et ubetydelig direkte arealtap, men dagens kunnskap om unnvikelseeffekter knyttet til kraftledning tilsier at det indirekte arealtapet kan bli større. I anleggsfasen påpekes det at det er viktig å tilpasse arbeidet med ledningen slik at en ikke kommer i konflikt med flyttleiene når det er aktivitet her. Dersom en finner løsninger i forhold til driving/flytting antar en at konsekvensgraden vil være liten/(middels) negativ. Den planlagte traséen går i stor grad parallelt eller nær eksisterende veger og kraftledninger. Dersom en legger en buffer på 1 km² rundt eksisterende inngrep nær den planlagte kraftledningen er det kun 1 km² nytt areal som berøres av kraftledningen. I driftsfasen mener Statkraft Grøner at de største konsekvensene for reindrifta er knyttet til strekningen på Vikna, siden det er her ledningen går i ny trasé og i områder uten større inngrep. Den samlede konsekvensgraden i en driftsfase er vurdert til middels/stor negativ, og gjenspeiler konsekvensene på Vikna.

Annen arealbruk

Vindparken er vurdert å ha små virkninger på jord- og skogbruksinteressene. Slik planene foreligger vil de ikke berøre skogbruksinteresser. Atkomstveg i nordre og midtre del og trafostasjon i nordre del av området vil berøre dyrka mark, totalt 420 daa.

Kraftledningen vil gå over ca sju kilometer dyrka mark. Om lag 37 kilometer skogsareal blir berørt. Et ryddebelte på 22 meter medfører at totalt 265 daa berøres. Det vurderes at skoginteressene samlet sett

blir lite berørt. NTE viser til avtale med skogeierforeningen i Nord-Trøndelag vedrørende takst/erstatning.

Nærføring og elektromagnetiske felt

Det er registrert tre bolighus og tre andre bygninger innenfor en sone på 50 meter fra kraftledningen. Det er gjort beregninger av elektromagnetiske felt for to ulike belastninger. Disse beregningene viser at ingen hus vil få en feltstyrke på mer en 1,8 mikroTesla, selv ved maksimal belastning på kraftledningen.

Samfunnsmessige virkninger

NTE legger til grunn at etablering av vindparken med en investeringsramme på i størrelsesorden 2.100 - 2.500 millioner kroner vil gi betydelige ringvirkninger i Ytre Namdal. I anleggsfasen er det beregnet at ca 120 årsverk vil gå med til bygningsmessige arbeider. Videre er det beregnet at det vil være behov for 47 årsverk til transport utover det som leverandør selv stiller med. Det vil være behov for ca 43 årsverk for bygging av kraftledningen.

På bakgrunn av egne erfaringstall antar NTE at etableringen av Ytre Vikna vindmøllepark vil gi 13-16 årsverk i en driftsfase. Drifts- og vedlikeholdskostnader på 40-50 millioner kroner i året vil også gi lokale ringvirkninger. NTEs erfaringer er at ca 50 % av alle innkjøp av utstyr og tjenester skjer lokalt.

Transportbehovet i forbindelse med bygging av vindkraftverket er betydelig. Det er beregnet at hver vindturbin krever 7-8 biltransporter. Videre kreves det 8000-9000 lass med masse for å bygge de interne vegene og opprusting av eksisterende veier.

Oppsamling av avfall vil skje i regi av kommunens ordninger. Avløp fra midlertidige og permanente anlegg vil foregå til lukket tank.

NTE legger til grunn at tiltaket ikke vil skape problemer i forhold til luftfarten. Forsvaret har etter at konsekvensutredningsprogrammet ble ferdigstilt signalisert at vindparken vil kunne komme i konflikt med deres interesser. NTE legger opp til at det i løpet av søknadsfasen skal skje en avklaring i forhold til planlagte og eksisterende forsvarsinstallasjoner.

Dersom et vindkraftverk på Ytre Vikna, med årlig produksjon på 870 GWh, erstatter et kullkraftverk i Danmark med tilsvarende produksjon, har NTE beregnet at dette vil medføre en reduksjon i CO₂ utslipp på 696.00 tonn/år. Tilsvarende vil CO₂ reduksjonen være 435.000 tonn/år dersom vindkraft erstatter et gassfyrte kraftverk.

Dersom det etableres et vindkraftverk basert på norskproduserte vindturbiner, vil dette utgjøre mellom 4200 og 4700 årsverk totalt for hele anlegget. De aller fleste årsverk vil gå med i vindturbinproduksjonen. NTE har engasjert seg i arbeidet med å få frem norskprodusert vindturbinutstyr gjennom firmaet ScanWind.

Bygging av en 132 kV forbindelse mellom Rørvik og Årsandøy/Kolsvik vil styrke forsyningssikkerheten til Ytre Namdal.

6. NVEs vurdering av konsekvensutredningen

6.1 Innledning

Konsekvensutredningen er utarbeidet på bakgrunn av forskrift om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven kap VII-a og utredningsprogram fastsatt av NVE den 03.10.00. På bakgrunn av utførte utredninger, innkomne merknader og egne vurderinger, avgjør NVE om utredningsplikten er oppfylt, eller om det er nødvendig med tilleggsutredninger. Innkomne merknader er sammenfattet i kapittel 5.

Fremlagt konsekvensutredning må godkjennes før NVE kan fatte konsesjonsvedtak for omsøkt vindkraftverk med tilhørende 132 kV kraftledning og transformatorstasjoner. Konsekvensutredningen skal være beslutningsrelevant, det vil si konsentrert om de spørsmål som er viktige å få belyst for å kunne ta stilling til om tiltaket skal gjennomføres, eventuelt også på hvilke vilkår dette skal gjøres.

6.2 Vurdering av konsekvensutredningen

I det etterfølgende kommenterer NVE de temaer der det har kommet vesentlige merknader, eller der NVE har egne merknader til den fremlagte konsekvensutredningen.

NVE konstaterer at Vikna kommune, Nærøy kommune, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Fylkesmannen i Nordland, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Kystverket og Direktoratet for naturforvaltning mener at konsekvensene av utbyggingen er tilfredsstillende utredet og anbefaler at konsekvensutredningen godkjennes.

Traséjusteringer

I forhold til den planlagte kraftledningen er det fra flere høringsinstanser fremsatt ønsker om mindre traséjusteringer utover alternativ som er omtalt i konsekvensutredningen, blant annet på strekningen Lødding - Rørvik, ved Liaunet og ved Bjørkneset. NTE har i brev av 19.06.03 omtalt de justeringene som etter NVEs syn virker mest aktuelle å vurdere. For enkelte justeringer er det gjort kostnadsvurderinger og vurderinger i forhold til aktuelle miljøtema.

NVE har anmodet om at trasejusteringer ved Hestvika, Bjørkneset og Blåmyran i Nærøy kommune omsøkes. Videre har NVE bedt om at justeringer på strekningen Lødding/Søraunet – Rørvik utredes og vurderes omsøkt. Se vurderinger i kapittel 7. NVE ser ikke grunn til å pålegge ytterligere utredninger i medhold av plan- og bygningsloven kap VII-a knyttet til traséjusteringer.

Sjøkabel/jordkabel

Det er i flere uttalelser satt frem ønske om sjøkabel over blant annet Nærøysundet og Remmastraumen. Det er også fremsatt ønsker om mindre strekninger med innskutt jordkabel/sjøkabel, samt sjøkabel fra Ytre Vikna til Namsos. NTE har i konsekvensutredningen og brev av 19.06.03 lagt fram opplysninger knyttet til aktuelle alternativer, herunder kostnader ved disse.

Forslaget om sjøkabel fra Ytre Vikna til Namsos er etter NVEs syn urealistisk, først og fremst på grunn av høye kostnader. Dette forslaget vil derfor ikke bli fulgt videre opp. NVE mener at det i det foreliggende materialet er et tilfredsstillende beslutningsunderlag for å vurdere bruk av kabel på kortere strekninger.

Landskap

Direktoratet for naturforvaltning (DN) er uenig i konklusjonen for tema landskap. DN mener videre at

utredningen av landskap burde vært satt inn i en større sammenheng med en analyse av sumeffekter av vindkraft på Trøndelagskysten. DN vil ikke kreve dette da en mener at slike analyser er et samfunnsansvar som myndighetene burde ta. NJFF savner også en samlet plan for vindkraftutbygging.

NVE er enig med DN i at eventuelle overordnede analyser som går utover det enkelte prosjekt med tanke på å skaffe generell kunnskap ikke bør pålegges den enkelte tiltakshaver gjennom konsekvensutredning for de ulike prosjekter som faller inn under plan- og bygningslovens kapittel VII-a. Miljøverndepartementet (MD) har tidligere vurdert behovet for en overordnet plan/analyse, og konkluderte i brev av 23.03.01 med at det ikke vil være hensiktsmessig å utarbeide en samlet plan for vindkraft på bakgrunn av det store tids- og ressursbehovet et slikt planarbeid vil medføre. Temaet har også vært på dagsorden i Stortinget i muntlig spørretime 21.04.04 og ved skriftlig spørsmål fra Øyvind Korsberg. Miljøvernminister Børge Brende besvarte spørsmålet 03.05.04.

Temaet har også behandlet i Dokument nr. 8: 70 (2003-2004), der stortingsrepresentantene Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg foreslo å lage en samlet plan for eventuell bygging av vindkraftanlegg i Norge. Olje- og energidepartementet v/ statsråd Einar Steensnæs ga sitt syn på forslaget i brev av 21.05.04 til energi- og miljøkomiteen, der departementet ikke finner det hensiktsmessig å fremme en samlet plan for bygging av vindkraftanlegg i Norge. I innstillingen fra energi- og miljøkomiteen til Stortinget (Innst. S. nr. 257 (2003-2004)) ble også forslaget avvist. Stortingets vedtak var i samsvar med dette.

Reindrift

Reindrifftsforvaltningen i Nord-Trøndelag viser i sin uttalelse til behandling i Områdestyret for Nord-Trøndelag. Her fremkommer det at de vurderinger som reindrifftsagronomen har gjort er nødvendige, men ikke fullstendige suppleringer til konsekvensutredningen. Reindrifftsforvaltningen i Nordland skriver at fagrapporten om reindrift beskriver konsekvensene for Kappfjell-Bindal-Kolbotn (Voengell Njaarke) reinbeitedistrikt på et meget generelt grunnlag. Det mangler en beskrivelse av hvordan de ulike ledningsstrekningene vil påvirke drifts- og flyttemønsteret og de konsekvensene dette vil ha for beitebruken, beitetap, merarbeid, kostnader osv.

NVE tar til etterretning at Reindrifftsforvaltningen i Nord-Trøndelag har gjort en supplerende utredning til den foreliggende utredningen om reindrift. NVE mener at denne suppleringen sammen med konsekvensutredning om reindrift gir et godt bilde av mulige virkninger for reindriften av den planlagte vindparken.

NVE registrerer at NTE under arbeidet med planlegging av vindparken har innledet en dialog med reindriftnæring og -forvaltning med tanke på å finne løsninger som både reindriften og NTE kan leve med. NVE mener at dette er et godt initiativ, og ønsker at de erfaringer som gjøres bør inngå som en del av beslutningsunderlaget for konsesjonsbehandlingen. NVE ba derfor i brev av 07.08.03 om at det ble fremlagt oppdaterte opplysninger knyttet til dagens bruk av området. Videre ba NVE om oppdatering av konkrete erfaringer og ny kunnskap om forholdet rein og vindmøller, samt at det ble gjort ytterligere vurderinger av avbøtende tiltak. Disse opplysningene ble fremlagt i rapport utarbeidet av Statkraft Grøner. Rapporten ble sendt på begrenset høring til berørte instanser (se kapittel 3.4).

NVE konstaterer at det i merknadene til tilleggsvurderingen om reindrift har fremkommet forskjellige syn på rapportens innhold og kvalitet. Områdestyret og Reindrifftsforvaltningen i Nord-Trøndelag er fornøyd med rapporten og mener den gir et utfyllende bilde av de kunnskapshull som ble påpekt i forhold til konsekvensutredningen. Reindrifftsforvaltningen i Nordland er skeptisk til metode og kompetanse, og mener at utredningen ikke gir et helhetlig bilde av konsekvensene for reindrift. En erkjenner likevel at dette er vanskelig. Sametinget mener at konsekvensene for reindrift totalt sett ikke er tilfredsstillende utredet. NVE tar kommentarene til etterretning, men mener at

tilleggsopplysningene utfyller konsekvensutredningen og innkomne merknader på en god måte. Samlet sett mener NVE at konsekvensene for reindrift gjennom fremlagt konsekvensutredning, tilleggsvurdering og innkomne merknader er tilstrekkelig i henhold til utredningsprogrammet. NVE vil derfor godkjenne konsekvensutredningen for tema reindrift.

Kulturminner

Riksantikvaren ber om tilleggsutredninger for de antatte virkninger av vindmølleparken på kulturminnene på Håven og Hopen. Det vises til at disse lokalitetene har stor verdi. Det bes om tilleggsutredninger for tema landskap og kulturmiljø. Riksantikvaren sier videre at utredningen ikke holder mål når det gjelder å bedømme kulturminnenes verdi i forhold til sjeldenhet, autensitet, datering og vurdering av orientering i forhold til landskap.

Sametinget mener undersøkelsesplikten ikke er oppfylt og at konsekvensutredningen ikke kan godkjennes. Sametinget mener at konsekvensutredningen er mangelfull på følgende punkter:

- Registrering og avgrensning av sammenhengende kulturmiljø
- Innsamling av muntlig tradisjon og lokale historiske kunnskaper
- Analyse av registreringsdata og beskrivelse av kulturhistorisk utvikling og av sammenhengene mellom landskap, miljø og kulturminner.

Sametinget konkluderer med at de ikke vil kreve tilleggsutredninger, men reguleringsplan for området.

Nord-Trøndelag fylkeskommune sier at konsekvensutredningen er tilfredsstillende og i hovedsak dekker kravene i kulturminnelovens § 9. Unntaket er noen myrområder i vindparkområdet, samt detaljer knyttet til stolpefester for kraftledningen

NTE kommenterer i brev av 19.06.03 at de har vanskelig for å forstå Riksantikvaren når han først uttaler at kulturminnene på Håven og Hopen har stor verdi, for i neste omgang etterlyse ytterligere utredninger av kulturminnenes verdi. NTE viser til at de gjennom arbeidet med søknad og konsekvensutredning har trukket vindmølleparken 350 meter unna Håven og Hopen. Videre sier NTE at de gjennom datasimuleringsverktøy kan lage synlighetsvurderinger av vindparken sett fra de aktuelle kulturminnelokalitetene. Dette er allerede gjort og materialet oversendt fylkeskommunen som kulturminnemyndighet.

NVE viser til at det er gjort separate fagutredninger for norrøne og samiske kulturminner. Begge utredningene omtaler kulturminnelokalitetene på Håven og Hopen. Slik NVE oppfatter det er det en viss usikkerhet om opprinnelsen til kulturmiljøet på Håven. I fagutredning utført av ProArk AS er det gjort verdivurderinger av lokalitetene på Håven og Hopen. Vi viser videre til at NTE har utarbeidet synlighetskart for vindmølleparken sett fra Håven og Hopen. Dette vil i stor grad imøtekomme ønske om ytterligere beskrivelse av virkninger av tiltaket sett fra Håven og Hopen. Vi vil i den sammenheng minne om at de aktuelle lokalitetene ligger mer enn 350 meter utenfor planområdet for vindmølleparken.

NVE har vanskelig for å forstå Sametingets vurdering av at konsekvensutredningen ikke kan godkjennes og at en samtidig ikke ønsker at det utføres tilleggsutredninger. Vi konstaterer at Sametinget har klare oppfatninger av verdien av området og områdets forhold til kulturminnelovens bestemmelser.

NVE mener at konsekvenser av tiltaket er tilstrekkelig beskrevet i forhold til det fastsatte utredningsprogrammet. Det er gjennom planarbeidet gjort tilpasninger for å unngå at de påviste

kulturminnene blir berørt. Utredningene for tema kulturminner og kulturmiljø og innkomne uttalelser gir etter NVEs syn tilstrekkelig informasjon til at det kan fattes en beslutning i forhold til kulturminner og kulturmiljø. NVE vil derfor ikke pålegge ytterligere utredninger for tema kulturminner og kulturmiljø.

Fugl og annen fauna

Direktoratet for naturforvaltning savner gradert vurdering av verdi og konsekvens for tema fugl og annen fauna. DN tilrår likevel at utredningen godkjennes med bakgrunn i utredningens omtale av avbøtende tiltak. Konsekvensutredningen gir en oversikt over fuglefaunaen i området, eventuelle fuglearter på rødlisten, samt eventuell påvirkning på hekkende og trekkende arter. Det gis en oversikt hvordan tiltaket kan virke inn på hjortevilt. Videre diskuteres avbøtende tiltak. NVE mener at utredningen er i tråd med utredningsprogrammet og gir et tilfredsstillende bilde av konsekvenser for fugl og annen fauna. NVE konstaterer også at en gjennom utrednings- og planprosessen har tilpasset planene til det som har fremkommet gjennom de naturfaglige utredningene. NVE vil derfor godkjenne konsekvensutredningen for tema fugl og annen fauna.

Reduksjon av antall turbiner og turbinstørrelse

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag ønsker at det konsekvensutredes en reduksjon av antall vindturbiner med 25 % på grunn av visuell dominans mot kystlinjen i sør og konsekvenser for fuglelivet. Videre ønskes en utredning av bruk av 3 MW turbiner sett i forhold til dimensjonering av veier.

NTE viser til fagutredningens vurdering knyttet til landskapsvirkninger og at en reduksjon av turbiner med 25 % vil svekke prosjektets økonomi slik at det neppe vil være lønnsomt.

Etter NVEs syn vil en reduksjon av antall turbiner med 25 % (20-25 turbiner eller ca 60 MW) gi en løsning som ikke vil være realiserbar med hensyn til prosjektøkonomi. Vindkraftprosjekter dimensjoneres i forhold til de nødvendige nettførsterkninger som vil gi en optimal utnyttelse i forhold til kapasitet og nettinvesteringer. Det vil derfor være lite realisme i å utrede en reduksjon av prosjektet med 25 %. NVE vil imidlertid i konsesjonsbehandlingen kunne vurdere omplassering av enkeltturbiner/et fåtall turbiner av hensyn til viktige interesser som NVE vurderer bør hensyntas. NVE vil derfor ikke kreve tilleggsutredninger knyttet til en reduksjon av prosjektet med 25 %.

Når det gjelder utredning av vei i forhold til belastningen ved bruk av 3 MW turbiner, så har NTE i sin kommentar redegjort for at det som er nødvendige veier og utbedringer av eksisterende veier er beskrevet i konsekvensutredningen. NVE viser til at endelig prosjektering (trasé og dimensjonering) av veier må gjøres når turbinleverandør er valgt. Det er derfor ikke hensiktsmessig å gjøre ytterligere utredninger av dette i form av tilleggsutredninger i medhold av plan- og bygningsloven konsekvensutredningsbestemmelser.

Fargevalg

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag krever visualisering og drøfting av alternative fargevalg med tanke på mindre visuell dominans. En mener at NVEs fargefortolkning er for snever.

NVE har i tidligere konsesjonsavgjørelser for vindkraft krevd at vindturbinene skal være hvite. Bakgrunnen for dette er, som Naturvernforbundet er kjent med og refererer til, hensyn til synlighet i forhold til luftfart. NVE og Luftfartstilsynet har tidligere avklart dette spørsmålet i fellesskap. Vi viser også til forskrift om merking av luftfartshinder (BSL E 2-2). Alternativet til helt hvite turbiner er

turbiner som merkes med fargebånd på vingene, noe som etter NVEs klare oppfatning vil være betydelig mer synlig i landskapet. Hvite turbiner, uten fargemerking av rotorblader, gir derfor etter NVEs mening det beste fargevalget i forhold til å redusere vindparkens synlighet for folk. Det blir derfor noe underlig når Naturvernforbundet mener at NVEs tolkning av fargevalg er for snever. NVE vil ikke kreve ytterligere visualiseringer av andre fargevalg da dette ikke anses aktuelt.

Konklusjon

På bakgrunn av konsekvensutredning av 20.12.02 fra NTE, innkomne merknader, tilleggsopplysninger oversendt i brev av 17.09.03, tilleggsutredning av 17.06.04, samt egne vurderinger, finner NVE at utredningsplikten i henhold til utredningsprogrammet og reglene i plan- og bygningslovens kap VII-a med forskrifter, er oppfylt.

7. NVEs vurdering av konsesjonssøknaden

NVE vil i det følgende drøfte vindparken og kraftledningen separat. Dette for å lette beskrivelsen av de ulike virkningene av tiltaket. NVEs vurdering av konsesjonsspørsmålet vil bygge på en samlet vurdering av både vindpark og kraftledning. Konsekvensene av henholdsvis vindpark og kraftledning drøftes tematisk. Under hvert tema drøftes aktuelle avbøtende tiltak. Aktuelle avbøtende tiltak omtales også samlet i kapittel 10

7.1 Innledning

Ved behandlingen av Stortingsmelding 29 (1998-99) Om energipolitikken, jf. Innst. S. nr. 122 (1999-2000) er det fastsatt som mål at det innen 2010 skal bygges ut vindkraftanlegg i Norge som årlig produserer 3 TWh. Satsing på vindkraft ble også tatt opp som ett av flere virkemidler for å bedre forsyningssikkerheten i stortingsmelding 18 (2003-2004) om forsyningssikkerheten. Bakgrunnen for satsingen på vindkraft er behovet for økt produksjonskapasitet og et politisk ønske om en omlegging av energiproduksjonen til bruk av også andre fornybare energiformer enn vannkraft. Det er i dag politisk enighet om at epoken med store vannkraftutbygginger i Norge er over. Vindkraft er elektrisitetsproduksjon basert på en fornybar energikilde – vind – og har derfor ingen utslipp av klimagasser. Med økt fokus på å redusere utslipp av klimagasser, og Norges forpliktelser i Klimakonvensjonen og Kyoto-protokollen, er derfor vindkraftproduksjon ønskelig. Som supplement til vannkraft, er vindkraft per i dag etter NVEs vurdering den mest aktuelle fornybare energikilden for elektrisitetsproduksjon.

Vindkraft i Norge ble introdusert på slutten av 80-tallet og begynnelsen av 90-tallet. I begynnelsen bygde man noen små prøveprosjekter. Ett av disse var fem vindturbiner som ble satt opp på Vikna i Nord-Trøndelag. I 1997 og 1998 ble de første større vindkraftprosjektene tatt under behandling, og i løpet av 2004 vil det være installert ca. 160 MW vindkraft i Norge. Dette utgjør en produksjon på ca. 0,48 TWh, tilsvarende elektrisitetsforbruket til ca. 20.000 husstander. Per i dag er det gitt konsesjon til 16 prosjekter med en samlet installasjon på ca 650 MW. Hvis alle disse prosjektene blir realisert, vil de til sammen utgjøre en produksjon på ca. 1,9 TWh/år, tilsvarende elektrisitetsforbruket til ca. 95.000 husstander.

I Europa satses det i mange land stort på vindkraftproduksjon for å redusere utslipp fra elproduksjon fra ikke-fornybare energikilder. Vindkraftindustrien har hatt en eksplosiv vekst. Globalt har installert effekt økt fra 2.500 MW i 1992 til over 40.000 i 2004, noe som tilsvarer en vekst på ca. 30 % årlig. Over 75 % av denne kapasiteten er installert i Europa. Begrunnelsen for satsingen har vært å øke el-

produksjonen fra nasjonale fornybare energikilder, men også ønsket om å utvikle ny industri har for mange land vært avgjørende.

Kostnadene ved produksjon av vindkraft er blitt vesentlig redusert siden vindkraft ble introdusert i Norge. Gode vindkraftprosjekter i Norge har i dag en produksjonskostnad på ca. 30 øre/kWh. Med dagens gasspriser betyr dette at vindkraft blant annet er langt billigere enn gasskraft med CO₂-håndtering.

I takt med den voksende vindkraftindustrien, har også størrelsen på selve vindmøllene økt betydelig. I 1998 var maksimal installert effekt for en vindmølle i Norge 0,75 MW, mens man i 2002 installerte vindmøller på 2,5 MW på Havøygavlen. Økt størrelse på vindmøllene har gitt større energiproduksjon per vindmølle, færre vindmøller for en gitt installert effekt og større avstand mellom dem. Eksempelvis kan man nå bygge en 40 MW vindpark med 16 vindmøller, mens man i 1998 ville hatt behov for 53 stk. Det er ventet at størrelsen på vindmøllene vil øke ytterligere.

NVE er delegert myndighet til å treffe konsesjonsvedtak om å bygge og drive vindkraftanlegg for slik å sikre nasjonale interesser innenfor energisektoren. Veien fram til et konsesjonsvedtak er en omfattende prosess. Alle større vindkraftsaker starter med en melding, som er en tidlig varsling av et prosjekt. Meldingen skal inneholde forslag til konsekvensutredningsprogram. Etter en omfattende høringsrunde, meddeler NVE tiltakshaver et konsekvensutredningsprogram som beskriver hvilke utredninger som må gjennomføres før søknad kan sendes inn til NVE. Når søknad med konsekvensutredning er sendt inn til NVE, sender NVE også denne ut på en omfattende høring, før det fattes vedtak om det skal gis konsesjon eller ikke. Under begge høringsrundene gjennomføres det både møter med lokale og regionale myndigheter og folkemøter. Hele prosessen tar vanligvis ca. 2 år.

I konsesjonsbehandlingen av vindkraftprosjekter skal NVE ivareta både miljøhensyn og tekniske/økonomiske hensyn og foreta en helhetlig vurdering av om de positive virkningene av et omsøkt vindkraftverk er større enn de negative. En slik vurdering vil være en avveining av ulike interesser, og vil måtte basere seg på faglig skjønn. For å få et godt beslutningsgrunnlag, er det viktig for NVE at alle beslutningsrelevante forhold som skal legges til grunn ved en konsesjonsavgjørelse blir avdekket gjennom konsesjonsbehandlingen og konsekvensutredningen av de enkelte vindkraftprosjektene. NVE vektlegger videre at man skal ha åpne, grundige og forutsigbare prosesser som sikrer medvirkning fra berørte samfunnsinteresser og likebehandling av planlagte prosjekter. Totalt har NVE behandlet eller har under behandling over 50 vindkraftsaker. NVE har gjennom disse sakene ervervet en solid erfaringskunnskap om aktuelle problemstillinger knyttet til vindkraft. Ved at alle planlagte vindparker behandles hos én avgjørende myndighet, sikres, etter NVEs vurdering, nødvendig helhetlig oversikt og helhetlig vurdering av omsøkte prosjekter.

Gode vindforhold er en forutsetning for å etablere en vindpark som økonomisk og produksjonsmessig sett er et godt prosjekt. I en planlagt vindpark ønsker man en høy gjennomsnittlig vindhastighet på lokaliteten samtidig som vindhastighetene er relativt stabile. Som en tommelfingerregel kan man si at en økning i vindhastigheten på 10 % resulterer i en økning av energiproduksjonen på 25-30 %. På lokaliteter med gode vindforhold kan man dermed få betydelig mer energi ut av den enkelte vindpark. Langs norskekysten har man generelt gode vindforhold og Norge har i europeisk målestokk meget gode vindressurser. Terrenget på mange av lokalitetene i Norge er imidlertid betydelig mer kupert sammenliknet med vindparkområder i de fleste andre vindkraftproduserende land i Europa. En gunstig detaljplassering av vindturbinene er derfor svært avgjørende både for energiproduksjonen til vindparken og for belastningene på vindmøllene og dermed deres levetid. For å oppnå optimal utnyttelse av et område må det normalt gjøres omfattende vindmålinger og simuleringer.

Vindkraft med tilhørende infrastruktur har, lik all annen kraftproduksjon, også negative miljøvirkninger. Disse miljøvirkningene er blant annet knyttet til landskap, kulturminner-/kulturlandskap, friluftsliv, støy, fugl og annen fauna, flora, naturtyper og inngrepsfrie naturområder. Stort sett er det ikke mulig å kvantifisere disse miljøvirkningene, og vurderingene av omfanget av miljøvirkningene må derfor hovedsaklig basere seg på faglig skjønn. Det er imidlertid mulig å tallfeste noen miljøvirkninger, for eksempel ved å utarbeide støysonekart eller ved å angi bortfall av inngrepsfrie naturområder.

Miljøkonsekvensene som avdekkes under konsekvensutredningene og høringsrunden i forbindelse med utredningene må veies mot de samfunnsmessige fordeler en vindpark vil kunne få. Hvis det viser seg at de samlede negative miljøvirkningene er betydelige, vil dette kunne redusere sannsynligheten for at det omsøkte vindkraftverket får konsesjon.

Et vindkraftverk vil nødvendigvis bli eksponert visuelt for å kunne utnytte vinden best mulig, NVEs erfaring er at det oftest er de visuelle virkningene som utgjør de største ulemperne med en vindpark. Denne konsekvensen blir imidlertid eliminert når vindparken en gang i fremtiden tas ut av drift og vindmøllene fjernes. Bygging av vindparker kan derfor i stor grad betraktes som et reversibelt inngrep. Konsesjon for å bygge og drive en vindpark gis med en varighet på 25 år.

Tekniske og økonomiske hensyn som vektlegges under NVEs konsesjonsbehandling er blant annet nærhet til eksisterende kraftledninger med tilstrekkelig kapasitet og nærhet til eksisterende veier fordi dette reduserer inngrepets omfang og samtidig bedre økonomien i prosjektet. Når det gjelder bygging av nye veier, er det også av betydning hvilke terrengforhold det er i området.

En vindpark vil også gi positive samfunnsmessige virkninger gjennom aktivitet, sysselsetting og skatteinntekter. Norske bedrifter har i dag flere hundre industriarbeidsplasser relatert til leveranser av vindmølleutstyr. En vindpark vil i anleggsfasen gi et betydelig antall årsverk og videre noen arbeidsplasser i driftsfasen. Et vindkraftprosjekt kan også ha behov for en betydelig mengde leveranser av lokale og regionale tjenester både i anleggsperioden og under drift. Videre er det i Norge nå flere bedrifter som har en sterk satsing på leveranser av komplette vindmøller eller deler til disse, noe som også medfører mange arbeidsplasser.

Andre viktige hensyn som NVE vektlegger er forholdet til reindriften, Forsvarets installasjoner, luftfarten, reiseliv og andre arealbruksinteresser. Særlig er reindriftnæringen en viktig høringsinstans fordi de driver reindriften i mange områder som er aktuelle for vindkraft. Reindriften er viktig for den samiske kulturen og har derfor et spesielt rettsvern.

NVE har, i medhold av energiloven, myndighet til å fastsette hvilke vilkår som en vindpark skal bygges og drives etter. Dette kan være ulike avbøtende tiltak, som for eksempel å pålegge tiltakshaver forundersøkelser eller oppfølgende undersøkelser, pålegg om utarbeidelse av transportplan/anleggsplan, vilkår om bruk av atkomstvei, osv. Vilkår om avbøtende tiltak vil bli vurdert konkret i hver sak basert på de opplysninger som foreligger om mulige virkninger av vindparken. I mange tilfeller kan ulemper ved en vindpark reduseres eller løses ved slike avbøtende tiltak innenfor akseptable kostnadsrammer.

7.2 NVEs vurdering av vindparken

7.2.1 Vindforhold

Gode og stabile vindforhold er den viktigste forutsetningen for å etablere en vindpark. En økning i vindhastigheten på 10 % resulterer normalt i en økning av energiproduksjonen med 25-30 %. I

konsesjonsvedtaket vil NVE derfor vektlegge at den omsøkte vindparken er eksponert for gode vindforhold. Dette vil i hovedsak bety at det er høy gjennomsnittlig vindhastighet på lokaliteten, noe som vil føre til at man får mer energi ut av den enkelte vindpark og av hvert enkelt inngrep. Gode vindforhold har med andre ord avgjørende betydning for økonomien i prosjektet.

Fordelingen av ulike vindhastigheter vil også ha avgjørende betydning for energiproduksjonen til vindparken og en stabil vind med relativt få perioder med vindhastigheter over 20-25 m/s er gunstig for vindkraftproduksjon. Graden av turbulens på en lokalitet vil være bestemt ut i fra kompleksiteten til terrenget, og vil være avgjørende både for energiproduksjonen og for levetiden til vindmøllene.

Vindforholdene i området på Ytre Vikna er beregnet av NTE til å være mellom 8.0 og 9.6 m/s i 50 meters høyde over bakken. Det er foretatt vindmålinger fire steder i planområdet. Fordelingen av vind sommer/vinter er henholdsvis 25,6% og 73,4 %. Brukstid er beregnet til ca 3500 timer, noe som er meget høyt i vindkraftsammenheng. Dette indikerer etter NVEs syn at vindforholdene i planområdet er meget gode.

7.2.2 Økonomi

Med utgangspunkt i NTEs oppgitte tall er enhetskostnad for utbyggingen i overkant av 10 millioner kroner per MW, inkludert nettilknytning. Dette er noe i overkant av hva en har sett i andre vindkraftprosjekter i Norge. Totalkostnadene er beregnet til 2500 millioner kroner for 3 MW-alternativet og 2100 millioner kroner for 2 MW-alternativet. Unntar en nettilknytningen (300 millioner kroner), blir enhetskostnaden ca 8,8 millioner kroner.

NTE konstaterer at med dagens elpriser, kostnader ved tilgjengelig utstyr og gjeldende ordninger for økonomisk støtte til vindkraft er ikke tiltaket bedriftsøkonomisk lønnsomt. NTE legger til grunn en forventning om bedret prosjektøkonomi knyttet til el-sertifikater, reduserte utstyrspriser og investeringsstøtte.

Etter NVEs vurderinger vil enhetskostnaden per produsert kWh i dette prosjektet ligge noe over andre prosjekter NVE har hatt til behandling, men innenfor de rammer som utbyggere i dag vurderer som akseptable med tanke på realisering. Hvis det etableres et pliktig marked for el-sertifikater, som er bebudet i 2006, kan vindkraften få fordeler som gjør den lønnsom å bygge ut.

7.2.3 Landskap

Den omsøkte vindparken vil dekke et område på ca 10 km². Ytre Vikna vindmøllepark vil prege landskapet på søndre del av Ytre Vikna og Mellom-Vikna. Fra enkelte steder vil vindturbinene dominere store deler av landskapsinntrykket. Konsekvensutredningen og fagrapporten om landskap vurderer at konsekvensene for landskapsbildet vil være store til middels negative. Det vises i konsekvensutredningen til at topografien på Ytre Vikna har en gunstig effekt når det gjelder å skjerme større og mindre deler av vindparken mot innsyn. Flere steder som ligger nær den planlagte vindparken er godt avskjernet, og antallet fast bosatte som blir berørt er begrenset i antall. Dette bidrar ifølge fagutredningen til å redusere de negative virkningene for landskapet. Fagutredning mener at Ytre Viknas tydelige relieff gjør at influensområdet kan innsnevres i enkelte himmelretninger (i øst og nordøst), og begrenses til ca 6 km.

Flere høringsinstanser påpeker i sine uttalelser omfanget av vindparken og de visuelle virkningene på landskapet. Hvordan folk oppfatter landskap og landskapsinngrep vil være forskjellig. Mange vil kunne oppfatte vindmøller som et forstyrrende element som reduserer inntrykket av uberørt natur. Virkningene i anleggsfasen vil være knyttet til terrenginngrep ved bygging av veier, fundamenter og

kraftledning. I driftsfasen vil vindparkens virkning på landskapet være avhengig av i hvilken avstand vindparken oppleves fra.

Det er søkt om to forskjellige alternativ; et alternativ med turbiner i 2 MW-klassen (totalt inntil 99 turbiner) og et alternativ med 3 MW turbiner (totalt 83 turbiner). Konsekvensutredningen konkluderer med at forskjellen mellom de to alternativene er små. Selv om det ene alternativet har 16 flere turbiner, vil de dekke et omtrent like stort område. Det konkluderes også i konsekvensutredningen at selv om 3 MW turbinene vil være noe høyere, så vil forskjellen være bagatellmessig. NVE har ikke mottatt noen merknader der forskjell i turbinhøyde mellom de omsøkte alternativene har vært problematisert. Med så store installasjoner er det vanskelig å merke noen meters høydeforskjell. Sett fra noen steder vil det kunne utgjøre en visuell forskjell om en velger alternativet med flest eller færrest vindturbiner.

En vindpark med i størrelsesorden 80-100 turbiner, med en total høyde på inntil 130 meter er etter NVEs syn et omfattende inngrep i landskapet. Vindturbiner krever eksponering og åpne områder for å kunne produsere optimalt. Ytre Vikna er et åpent område som i så måte egner seg til vindkraft. Landskapet på Ytre Vikna er kupert med åser og fjellrygger på kryss og tvers. Dette gjør at en sjelden vil kunne se hele vindparken. Mange steder vil en ikke se noen turbiner, mens en andre steder vil kunne se noen få vindturbiner. Fra enkelte steder, for eksempel Tjørnsøy og stranda ved Vågsenget, vil vindturbiner fylle hele den naturlige utsikten. Fra tettstedet Austafjord vil noen turbiner bli godt synlige. Fra høyereliggende områder i Vikna vil en kunne se store deler av vindparken. Det samme gjelder fra skjærgården rundt Ytre Vikna, der en fra flere steder vil kunne få innsyn til deler av vindparken. Totalvurderingen i fagrapport om landskap er imidlertid at landskapet på Ytre Vikna vil dempe det visuelle inntrykket av den omsøkte vindparken. NVE slutter seg til vurderingen i fagrapporten som tilsier at Ytre Vikna er et landskapsmessig gunstig sted for plassering av en så stor vindpark, i og med at topografien bidrar til å dempe synsinntrykket lokalt.

Fagutredningen om landskap foreslår å fjerne 7-10 vindturbiner nær bebyggelsen i Austafjord som et avbøtende tiltak. NTE ønsker ikke å gå inn på dette, og viser til at det i den nordlige delen av vindparken allerede er tatt ut 8-10 vindturbiner av hensyn til fugl. Det har ikke kommet sterke krav om fjerning av turbiner rundt Austafjord. NVE er enig i at fjerning av vindturbiner rundt Austafjord vil redusere de visuelle virkningene av vindparken i dette området, men mener at gevinsten ved å redusere kraftverket med ca 20 MW ikke står i forhold til nytten kraftproduksjonen fra disse turbinene har. NVE vil derfor gå inn for at turbinene i nærheten av Austafjord skal tas ut av vindparken.

7.2.4 Kulturminner og kulturmiljø

Vindkraftverk vil kunne ha både direkte og indirekte konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø. Direkte konsekvenser innebærer i hovedsak at kulturminner blir berørt på en slik måte at de blir forandret eller skadet fysisk. Ved en utbygging av en vindpark er det relativt enkelt å unngå direkte berøring av kjente kulturminner ved å justere turbinplassering eller vegtrasé. Indirekte påvirkning av kulturminner og kulturmiljø innebærer at en fra ulike kulturminner vil kunne se et vindkraftanlegg, noe som kan oppleves forstyrrende i forhold til det som kulturminnene representerer.

Konsekvensutredningen for norrøne kulturminner har avdekket relativt få kulturminner i planområdet. Det er kun registrert tre automatisk fredete kulturminner, samt noen løsfunn og enkelte nyere tids kulturminner av liten til middels verdi. Med tilpasning av blant annet plassering av en transformatorstasjon, vil det ikke være noen negative direkte konsekvenser for automatisk fredete kulturminner.

I influenssonen er det registrert tre automatisk fredete steinalderlokaliteter og 11 nyere tids kulturminner/kulturmiljø. Det konkluderes i konsekvensutredningen med at tiltaket vil ha meget stor negativ indirekte (visuell) konsekvens for to kulturminner og to kulturmiljø.

Konsekvensutredningen for norrøne kulturminner konkluderer samlet sett med at konsekvensene av en vindkraftutbygging på Ytre Vikna vil gi en stor negativ visuell konsekvens.

For samiske kulturminner er det gjort et fåtall funn, herunder steinanlegg innenfor og utenfor planområdet. Steinanlegget på Håven er omtalt både i den samiske og norrøne kulturminneutredningen. Noen av funnene er usikre.

Fylkeskommunen anbefaler at det gis konsesjon for tiltaket, men ber i sin uttalelse om det tas hensyn til kulturmiljøene ved Håven, Hopen og Dale under utarbeidelse av reguleringsplan for området. Sametinget ved Miljø- og kulturvernnavdelingen er i sin uttalelse opptatt av kontinuiteten i bruken av området til reindrift og at kulturminnene står i en sammenheng og i et forhold til reindriften i området. I sin uttalelse til tilleggsvurdering om reindrift sier Sametinget at de ønsker at det i konsesjonsvilkårene klart fremgår at offerplassene og tiliggende kulturminner skal skjermes for skjemmende inngrep, og at områdene med kulturminner reguleres som spesialområde bevaring. Det påpekes at det ikke vil være tilstrekkelig at inngrep ikke skjer innenfor enkeltkulturminnenes 5-meters sone (jf kulturminnelovens § 6).

Riksantikvaren fraråder at det gis konsesjon til tiltaket som omsøkt og anbefaler at vindturbinene trekkes bort fra Håven slik at dette området ikke blir omkranset av vindturbiner. NVE konstaterer i den sammenheng at de omsøkte turbinene ved Håven er plassert sør og øst/nordøst for Håven i en avstand på flere hundre meter. Det er i alt plassert 4 (evt 5) turbiner med flere hundre meters avstand i dette området. Etter NVEs syn kan ikke dette regnes som en omkransing av kulturmiljøet på Håven.

NTE har ved planleggingen av vindkraftverket justert tiltaket slik at en unngår direkte konflikt med de automatisk fredete kulturminnene innenfor planområdet. En har blant annet justert plasseringen av transformatorstasjonen ved Hunnestad og tilpasset layout av vindparken slik at en unngår en steinsetting av samisk opprinnelse sørvest for Håven.

NVE konstaterer hensynet til kulturminner i planområdet er ivaretatt også gjennom reguleringsplanen ved at seks områder innenfor planområdet er foreslått regulert til spesialområde kulturminne. Dette er i tråd med blant annet innspill fra Sametinget. Grensen for planområdet for vindparken er også trukket ca 350 meter unna kulturmiljøet på Håven.

NVE konstaterer at vindkraftverket vil være synlig fra enkelte kulturminner og kulturmiljø. I likhet med virkninger for landskap vil en vindpark på Ytre Vikna kunne påvirke oppfattelsen av kulturminner og kulturmiljø ved at landskapsoppfattelsen blir visuelt endret. Den negative visuelle konsekvensen vil imidlertid i all hovedsak være begrenset til perioden vindturbinene er i drift. Konsesjonsperioden er normalt 25 år, og etter den tid skal anlegget demonteres dersom det ikke søkes og innvilges en forlenget konsesjonsperiode. Det vil ikke være noen direkte konsekvenser for kulturminner av en vindkraftutbygging på Ytre Vikna. Med de justeringer som er gjort for å unngå direkte konflikter med kulturminner, mener NVE at det omsøkte tiltaket samlet sett vil ha akseptable konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø.

Nord-Trøndelag fylkeskommune anser at kulturminnelovens § 9 er oppfylt for norrøne kulturminner. Sametinget anser at kulturminnelovens § 9 ikke er oppfylt for samiske kulturminner og ber om at det utarbeides reguleringsplan slik at undersøkelsesplikten i henhold til § 9 blir tilfredsstillende. NVE viser til at det er utarbeidet forslag til reguleringsplan som tar hensyn til de kulturminner som er avdekket gjennom konsekvensutredningen.

NVE minner om kulturminnelovens § 8, og forutsetter at det tas nødvendig kontakt med rette kulturminnemyndighet i forbindelse med anleggsarbeidet.

7.2.5 Naturmiljø

Et vindkraftverk kan påvirke naturmiljøet på forskjellige måter. Nasjonalt og internasjonalt har det vært størst fokus på mulige konsekvenser for fugl, både kollisjoner, forstyrrelse og nedbygging av biotoper. Når det gjelder flora er det mulig endring av de hydrologiske forhold, som følge av veganlegg, som en antar kan skape størst endringer i forhold til opprinnelig naturtilstand. I tillegg vil selvfølgelig direkte nedbygging av viktige biotoper kunne påvirke flora og vegetasjon.

Konsekvensutredningene for fugl, annen fauna og flora/vegetasjon peker på at det i undersøkelsesområdet er funnet 12 fuglearter på den norske rødlista, samt seks ansvarsarter. Innenfor planområdet er det også gode bestander av oter, rådyr og elg. Hekkefaunaen i området er imidlertid relativt artsfattig og tettheten av hekkende par er lav. Ytre Vikna, inklusiv Kvaløya-Borgan, beskrives som et viktig raste- og overvintringsområde for sangsvane. Det er registrert tre havørn- territorier i området, hvorav kun ett har vært produktivt de siste 26 år. Fagutredningen legger til grunn at utbyggingen vil få størst negativ innvirkning på smålom, sangsvane og havørn, samt gråspett i enkelte rikere skogspartier i området.

Det er identifisert flere nøkkelområder i forhold til fugl og annen fauna. Når det gjelder fugl er dette områder som er hekkelokaliteter for små- og storlom, havørn, spettefugler og/eller er raste- og overvintringsområder for sangsvane. I fagrapporten til konsekvensutredningen påpekes det at dersom en unngår viktige områder og gjennomfører avbøtende tiltak, så vil ikke vindparken få vesentlige negative konsekvenser.

Fylkesmannen mener at den omsøkte utbyggingen er akseptabel forutsatt at en unngår de identifiserte nøkkelområdene. Dette synet deles i hovedsak også av Norsk Ornitologisk Forening og Norges Jeger- og Fiskerforening.

Når det gjelder påvirkning på flora og vegetasjon konkluderer konsekvensutredningen med at på grunn av de humide forholdene på Ytre Vikna vil en eventuell hydrologisk virkning begrenses til inntil 10 meter fra anleggene. Det er ikke påvist spesielle plantearter eller vegetasjonstyper som skiller seg ut fra det som ellers finnes i området. Det er ikke påvist noen botaniske rødlistearter i området.

NVE konstaterer at NTE i sin planlegging av vindparken har tatt hensyn til de innspill som har kommet fra fagutredere vedrørende nøkkelområder i planområdet. I følge NTEs brev av 19.06.03 har en hatt dialog med fylkesmannen vedrørende plassering av vindturbiner inn mot Dalavatn – Tidemannslonet og opp mot Dalatind. Vindturbiner er trukket ut av de viktigste av disse områdene. Dette er blant annet synliggjort ved at man i forslag til reguleringsplan har foreslått et område regulert som spesialområde naturvern. Etter NVEs syn vil den gjennomførte justeringen i området Dalavatn – Tidemannslonet langt på vei redusere mulige negative konsekvenser, spesielt for fuglelivet.

NVE vurderer de negative konsekvensene for flora og vegetasjon til å være små.

NVE vurderer det som hensiktsmessig at det utarbeides en anleggsplan som søker å ivareta de forhold som er påpekt i konsekvensutredningen for fugl, annen fauna og flora. En slik anleggsplan skal utarbeides av NTE og oversendes NVE før anleggsstart.

NVE mener at plantilpasningene som har blitt gjort ved å unngå nøkkelområder, samt utarbeidelse av en anleggsplan der en søker å hensynta viktige forhold under anleggsperioden, gjør at den omsøkte vindparken på Ytre Vikna har moderate konsekvenser for naturmiljøet.

7.2.6 Friluftsliv

Planområdet på Ytre Vikna er i dag uten vesentlige tekniske inngrep. To mindre områder er såkalt inngrepsfrie, dvs 1-3 kilometer fra tyngre tekniske inngrep. En vindpark med i størrelsesorden 80-100 vindturbiner vil endre landskapets karakter. Dette vil også kunne påvirke utøvelsen av friluftsliv for de som ønsker å ferdes i et uberørt område og dermed gjøre området mindre attraktivt. Støy fra vindturbinene vil også kunne bidra til å gjøre at brukergrupper som ønsker uberørt natur vil benytte området mindre. På den annen side vil et omfattende vegnett lette tilgangen til området og også kunne tiltrekke seg nye brukergrupper. Erfaring fra andre vindparker tilsier at vindturbinene i seg selv også vil være et turmål.

Friluftsliv vil kunne utøves uten restriksjoner etter at vindmølleparken er etablert. Veiene vil imidlertid kunne bli stengt for motorisert ferdsel. Bærplukking, turgåing, fiske og jakt vil kunne utføres som før.

Konsekvensutredningen slår fast at området i liten grad benyttes til friluftsliv. De største interessene finnes i nordøst. Selv om vindmølleparken vil bli synlig fra sjøen forventer ikke fagutrederne at naturopplevelsen vil forringes i vesentlig grad. Konsekvensutredningens konklusjon er at området er av liten til middels verdi for friluftsliv og reiseliv. Påvirkningen på området er middels og konsekvensen blir derfor begrenset.

Vikna kommune har i sin uttalelse støttet NTEs planer om å etablere parkeringsplasser for å øke tilgjengeligheten til området. Fylkesmannen og DN har etter en samlet vurdering av blant annet friluftstinteresser, konsekvenser for naturmiljø og landskap sluttet seg til de foreliggende planene.

NOF foreslår å stenge veiene for offentligheten av hensyn til fuglelivet. Naturvernforbundet ønsker området avstengt for motorisert ferdsel og at ferdselen reguleres. Norges Jeger- og Fiskerforbund foreslår at veiene bør tillates benyttet i forbindelse med jakt. Grunneierne ønsker tilgang til veinettet. Avstenging av veier for offentligheten vil vanskelig la seg gjøre da en i så fall må stenge av hele området. Det vil imidlertid være aktuelt at veiene blir stengt for motorisert ferdsel, og at det legges opp til å etablere parkeringsplasser ved egnede steder. NTE signaliserer i brev av 19.06.03 at de ønsker at vegene inn i området stenges for allmenn trafikk. Videre ber NTE om at NVE avklarer dette siden det er motstridende interesser. NVE mener at veinettet i vindmølleparken bør stenges for allmenn motorisert ferdsel. Nærmere bruk av veinettet bør etter NVEs syn avklares mellom grunneiere, rettighetshavere, kommunen og NTE. Dette gjelder også eventuell bruk av veinettet i forbindelse med jakt. NVE vil sette vilkår om dette til en konsesjon.

Grunneierlaget på Ytre Vikna og Hartvik Hunnestad ønsker at enkelte av vindturbinene ved et planlagt hyttefelt ved Storvikstranda justeres. I sin kommentar til uttalelsene sier NTE at de ikke på generelt grunnlag kan si om møllene i sør-vest kan fjernes. NTE fremholder at dette området er det beste i hele planområdet og derfor vil ha meget god produksjon. NVE legger til grunn at en ved planlegging av vindkraftverk bør søke å utnytte vindressursene optimalt. Det innebærer blant annet å benytte områder der det er god vind og dermed god produksjon. NVE konstaterer videre at det ikke er avklart hvilken type vindturbiner, og dermed også antall turbiner, som vil bli valgt. Det vil erfaringsmessig også kunne skje mindre justeringer av turbinplassering ved detaljprosjekteringen. NVE vil derfor ikke sette vilkår om at enkelte turbinplasseringer skal fjernes. NVE forutsetter imidlertid at det ved detaljprosjekteringen søkes å ta hensyn til det planlagte hyttefeltet.

Etter NVEs vurdering vil konsekvensene for friluftsliv av den omsøkte utbyggingen på Ytre Vikna bli begrenset. Området benyttes lite til friluftsliv i dag, og området kan fortsatt benyttes etter en utbygging. Landskapet vil bli endret som følge av en vindkraftutbygging, og noen brukergrupper vil falle fra, mens andre vil komme til på grunn av økt tilgjengelighet til området.

7.2.7 Reindrift

Områdene på Ytre Vikna har siden først på 1970-tallet blitt brukt som vinterbeite av Jåmå/Anti-gruppen i Vestre Namdal reinbeitedistrikt. Det kan gå flere år mellom hver gang området benyttes til reindrift.

Tekniske inngrep som vindkraftverk kan ha både direkte og indirekte virkninger på reindrift og reinens bruk av et område. De direkte virkningene innebærer at beiteland går tapt på grunn av utbygging av oppstillingsplasser, fundamenter, veier og transformatorstasjoner. Arealmessig utgjør dette kun noen få prosent av en vindparks areal, og virkningene av de direkte beitetapene vil derfor være beskjedne.

Indirekte virkninger av etablering av et vindkraftverk på reindriften kan være at reinen trekker ut av et område på grunn av forstyrrelse – enten fra turbiner eller menneskelig aktivitet i området. Dersom dette skjer vil beite- og/eller kalvingsområder kunne gå ut av bruk. En annen indirekte konsekvens er at forstyrrelseselementet gjør at dyrene blir mer stresset og derfor bruker mer tid på flukt/fryktadferd og ikke får beitet like effektivt som de ellers ville gjort. Forstyrrelse kan også gjøre det vanskeligere å samle og drive dyrene.

Konsekvensutredningen sier at en vindpark på Ytre Vikna vil kunne føre til at store deler av Ytre Vikna vil få redusert verdi som vinterbeiteområde, enten ved at reinen bruker området mindre effektivt og/eller at det vil bli mer arbeidskrevende å holde dyra i området der vindparken etableres. Det er området sør for fylkesvegen mellom Autafjord og Ulsund som vil kunne bli berørt. Dette utgjør 30 km² av totalt 75-78 km² vinterbeiter på Ytre Vikna. Av disse 30 km² utgjør planområdet ca 10 km². Reindriftsforvaltningen og reinbeitedistriktet frykter at hele området sør for fylkesvegen vil kunne gå ut av bruk. NVE konstaterer at Ytre Vikna vindmøllepark vil berøre attraktive vinterbeiteområder på Ytre Vikna. NVE konstaterer videre at det i dag ikke finnes fullgod kunnskap om virkninger av vindkraftverk på rein og reindrift. Erfaringsgrunnlaget for interaksjonen mellom vindkraft og reindrift er beskjedent. Erfaringer fra reindrift i Sverige og Finland tyder på at reinen beiter og benytter områder rundt vindturbiner på samme måte som før vindturbinene ble satt opp. Det er også gjort forsøk i Norge med atferdsstudier i inngjerdingen i tilknytning til eksisterende vindpark på Vikna. Undersøkelsene her kan tyde på at reinen ikke blir vesentlig skremt av vindturbinene. Disse undersøkelsene må anses som eksperimentelle studier der resultatene ikke uten videre kan overføres til frittgående dyr. Vurderinger av konsekvensene for reindrift må derfor også baseres på kunnskap knyttet til andre inngrep.

I hvilken grad en utbygging av vindkraft på Ytre Vikna vil føre til vesentlige negative konsekvenser for reindriften er etter NVEs syn usikkert. Dette er også berørt i tilleggsutredningen for reindrift der det påpekes at forstyrrelseselementet og arealene som eventuelt blir mindre brukt/går ut av bruk vil være avhengig av om en anser at dagens inngrep (veg, bebyggelse og landbruk) gir like stor forstyrrelse som en ny vindpark. Dersom dagens inngrep i randsonen rundt planområdet for vindparken skal tillegges samme influenssone for forstyrrelser som vindparken eventuelt vil gi, vil det indirekte arealbeslaget fra vindparken være beskjedent. I den sammenheng er det samtidig viktig å påpeke at effekten av sumvirkninger er ukjent. Dersom en legger til grunn at det omsøkte vindkraftverket på Ytre Vikna vil ha vesentlige negative konsekvenser for reindriften, er det etter NVEs syn viktig å søke etter avbøtende tiltak som kan redusere eventuelle ulemper. I hvilken grad dyrene på sikt tilpasser seg menneskeskapte inngrep og forstyrrelse er også et usikkerhetsmoment når en skal vurdere konsekvenser for reindriften. Hyppighet av menneskelig aktivitet i parken vil også ha betydning for hvor stor grad av ulempe og forstyrrelse en kan forvente for reindriften.

NVE konstaterer at det er en konflikt mellom grunneiere og reindriftsutøvere når det gjelder reinens bruk av området. Reinen beiter i perioder på dyrka marka, noe grunneierne sier medfører store tråkkskader. Det hevdes fra blant annet grunneierhold at dette skyldes manglende gjeting av dyrene.

NTE har i sitt arbeid med å finne løsninger og avbøtende tiltak knyttet til mulige ulemper for reindrifta blant annet foreslått å dyrke opp områder inne i og utenfor vindparkområdet for å øke tilgjengelig beiteareal. En har i dette arbeidet også involvert grunneierne i området. Dette for å få synergieffekter av et slikt tiltak og om mulig redusere konfliktnivået mellom reindrifta og grunneierne. Tanken er at oppdyrkede områder tas i bruk av grunneierne de årene og periodene som reindrifta ikke bruker Ytre Vikna. NVE ser positivt på en slik tilnærming for å se på mulighetene for å sikre gode løsninger for reindriftnæring, grunneiere og vindparken.

Tilleggsvurderingene for reindrift konkluderer med at konsekvensene for reindrift vil bli betydelig mindre dersom avbøtende tiltak iverksettes. NTE har på bakgrunn av forslag i tilleggsvurderingen og kontakt med reindriftnæringen på Ytre Vikna foreslått en rekke avbøtende tiltak i brev av 22.01.04 til Vestre Namdal reinbeitedistrikt. Enkelte av de avbøtende tiltakene har også vært fremlagt og diskutert med grunneiere, reindriftsforvaltningen, Vikna kommune og fylkesmannen. Forslagene er konkretisert og det er fra tiltakshavers side ønske om at de avbøtende tiltakene inngår i en kompensasjonsavtale. Tiltakene som NTE foreslår er: oppdyrking av areal, ekstra gjeting eller støtte til gjeting, gjeterbu, forlager i anleggsperioden, småbåt for persontransport, oppsamlingsplass/ledegjerder, tidsmessig tilpasning av anleggsaktivitet, undersøkelsesprogram før, under og etter utbygging, miljøoppfølgingsprogram mot leverandør og entreprenør, tilpasning av vegføring i forhold til beiteareal og revegetering i fyllinger, samt stengte veger når reindrift foregår. NTEs skisse for avbøtende tiltak er etter NVEs syn en omfattende oppfølging av de forslag som ble foreslått i tilleggsvurderingen for reindrift. NVE mener imidlertid at en ved vurdering av avbøtende tiltak bør se nærmere på forventet effekt og kostnader ved tiltakene, sett i forhold til de ulemper en antar at vindpark kan medføre for reindrifta.

NVE legger til grunn at etablering av en vindpark på Ytre Vikna kan få negative konsekvenser for utøvelse av reindrift. Omfanget av virkningene av et vindkraftverk på reindrifta er imidlertid usikkert. Dette vil etter NVEs syn primært avhenge av hvordan anleggsperioden tilpasses reindriftas bruk og i hvor stor grad menneskelig aktivitet under driftsfasen bidrar til forstyrrelser. For å redusere eventuelle ulemper for reindrifta vil NVE sette vilkår om at det skal utarbeides en anleggsplan der det tas hensyn til berørte interessers bruk av området, herunder reindrifta. Med å ta utgangspunkt i de avbøtende tiltak som er beskrevet i NTEs brev av 22.01.04, mener NVE videre at en bør kunne finne frem til realistiske og kostnadseffektive tiltak som gjør at eventuelle ulemper for reindrifta kan reduseres.

7.2.8 Annen arealbruk

Flere av grunneieruttalelsene har tatt opp forhold knyttet til utbedring av veinettet og strømnettet på Ytre Vikna. NVE legger til grunn at eventuell utbedring av veinettet vil utløses av tiltakshavers behov i forbindelse med selve utbyggingen. Dette vil slik NVE oppfatter det utløse noen utbedringer. NVE har imidlertid ikke hjemmel for å pålegge utbedringer knyttet til vei og kai o.l som ikke direkte kan knyttes til selve utbygging og drift av det omsøkte vindkraftverket.

Vindparken på Ytre Vikna vil ikke i vesentlig grad berøre jordbruks- og skogbruksarealer.

Det er av enkelte tatt opp mulige konflikter med drikkevannskilder/dammer. NTE sier i brev av 19.06.03 at de vil se nærmere på dette i forbindelse med reguleringsplanarbeidet i Vikna kommune. NVE legger til grunn at disse forholdene blir avklart i samråd med Vikna kommune.

7.2.9 Støy og skyggekast

Det er ingen bebyggelse i selve planområdet, men det finnes boliger og fritidsbebyggelse rundt planområdet som blir påvirket av støy og skyggekast.

NVE og SFT har i SFT-rapport 1700/2000 og fakta-ark 1738/2000 beskrevet støy fra vindkraftverk, og gitt krav til beskrivelse av støy i søknader og konsekvensutredninger. Det legges til grunn at dersom det beregnes støy over 37 dBA ved minst en bolig skal det blant annet utarbeides støysonekart. NVE vil ved beregnet støy over 37 dBA gjøre en konkret vurdering i den enkelte sak. Kan en se bort fra rentonestøy eller vindskygge vil vurderingene gjelde over 40 dBA. Støynivå over 50 dBA vil normalt innebære krav om tiltak. Fylkesmannen er ansvarlig myndighet etter forurensningsloven, og ved støynivå over 40 dBA, vil Fylkesmannen vurdere om det er aktuelt å behandle saken etter dette lovverket.

NTE har beregnet at støynivå ved fasade på helårsbolig vil variere mellom 35,7 og 42,9 dBA, og mellom 38,2 dBA og 41,1 dBA for fritidsboliger. Dette gjelder ved 2 MW-alternativet, dvs alternativet med flest turbiner. Velges det færre turbiner vil støynivået bli noe redusert. Beregningene gjelder 18 boliger og 20 (mulig 23) fritidsboliger. 14 boliger vil få et beregnet støynivå på over 37 dBA i ugunstigste vindretning, mens 8 boliger vil ligge over 40 dBA. Av disse ligger kun en bolig over 41,8 dBA. For fritidsbebyggelse vil 18 hus/hytter ligge over 37 dBA og 11 fritidsboliger har et beregnet støynivå over 40 dBA. Kun en hytte har et beregnet støynivå over 41 dBA.

NVE har ikke mottatt noen uttalelser som peker på at beregnet støynivå anses som et problem.

NVE konstaterer at noen hus og hytter vil ha et beregnet støynivå over 40 dBA i ugunstigste tilfelle. Vi konstaterer samtidig at kun ett bolighus og en fritidsbolig i ugunstigste tilfelle vil ha et beregnet støynivå over 41 dBA. NVE anser at støyvirkningene fra vindkraftverket samlet sett er akseptable. NVE finner ingen grunn til å vurdere avbøtende tiltak i forhold til støy med bakgrunn i de beregnede støyverdier.

7.2.10 Luftfart

Luftfartstilsynet sier at tiltaket ikke vil få innvirkning på regulær flyving til Rørvik lufthavn. Tilsynet viser til "Forskrift om merking av luftfartshinder" BSL 2-2, og at toppen av vindmøllene skal merkes med lavintensitets hinderlys. NVE vil i en konsesjon sette nærmere vilkår om dette.

Luftfartstilsynet viser også til "Forskrift om rapportering og registrering av luftfartshindre" BSL 2-3, og ber NVE følge opp dette overfor NTE. NVE forutsetter at dette gjøres og at NTE er varslet gjennom dette notat.

7.2.11 Radar og radiolinje

Forsvarsbygg har på vegne av Forsvaret avklart at tiltaket er uproblematisk i forhold til deres interesser.

Telenor Telecom Solutions (TTS) er usikker på om enkelte av de planlagte turbinene vil komme i konflikt med deres radiolinjesamband med utgangspunkt i sender på Vattafjellet. NVE forutsetter at NTE og TTS avklarer mulige problemer i forhold til siktelinje for radiolinjesamband før endelig plassering av vindturbinene.

7.2.12 Samfunnsmessige virkninger

Etableringen av Ytre Vikna vindmøllepark antas fra NTE å gi 13-16 nye arbeidsplasser. Videre antas det at en med følgevirkninger vil komme opp i totalt 20 nye arbeidsplasser i kommunen/regionen. Erfaringen fra eksisterende vindmøller på Vikna og i Nærøy tilsier at om lag 50 % av alt utstyr og tjenester kjøpes lokalt i driftsfasen – det vil si i størrelsesorden 20-26 millioner kroner i året.

I anleggsfasen har NTE på bakgrunn av erfaringstall fra egne vindkraftverk beregnet at det vil gå med ca 120 årsverk for bygningsmessige arbeider – herunder vei og fundament. Videre er det beregnet 47 årsverk til transport og montasje utover det som foretas av vindmølleprodusentens eget personell.

Det er beregnet en betydelig transport av både utstyr og masse. Det beregnes 7-8 biltransporter per vindmøllepunkt. Videre kreves det utkjørt 8.000-9.000 lass med masse for vegbygging. Dette er en betydelig anleggsvirksomhet som kan medføre ulemper for beboere og brukere av området. Av miljømessige og kostnadmessige hensyn er det derfor viktig at det legges vekt på å minimere transportmengde og lengde. Vindmølleutstyret skal tas i land på kai ved Tjønnsøyvågen. Dette medfører at transporten vil gå i områder med lite bebyggelse. NVE vil sette som vilkår til en konsesjon at det legges frem en plan for hvordan transport skal foregå. Planen skal omtale hvordan natur og samfunnsinteresser, herunder beboere og brukere, skal hensyntas.

Etter NVEs vurdering vil en etablering av Ytre Vikna vindmøllepark gi positive økonomiske og sysselsettingsmessige virkninger for kommunen og regionen. Anlegget vil være av de største vindkraftanlegg i verden. Videre vil en få opprusting av deler av veinettet i området, noe som vil være en fordel for lokalsamfunnet.

7.2.13 Valg av turbinstørrelse og eventuell detaljplan

Hvis tiltakshaver ønsker å endre layout av vindparken etter å ha gjennomført eventuelle detaljerte vindmålinger og simuleringer, som medfører endringer i turbinplasseringer og internveier, skal dette fremlegges i en detaljplan.

Dersom valg av leverandør/turbinstørrelse medfører endringer av tiltaket slik det er spesifisert i anleggskonsesjonen, skal også dette fremlegges i en detaljplan.

Eventuelle endringer vil sendes på høring til aktuelle instanser.

NVE vil fastsette eget vilkår om dette, jf punkt 10 om Vilkår i medhold av energiloven.

7.3 NVEs vurdering av kraftledningen

7.3.1 Systemmessige forhold

Dagens 66 kV og 132 kV nett har ikke tilstrekkelig kapasitet til å håndtere en vindpark på inntil 250 MW installert effekt. Eksisterende nett kan kun mate inn ca 50 MW. Det er derfor behov for en betydelig forsterkning av nettet. NTE har vurdert flere nettforsterkninger, avhengig av utforming og størrelse på vindparken, herunder innmating lenger sør slik Statnett ønsker. Innmating lenger sør forutsetter betydelig bruk av sjøkabel, noe som NTE mener ikke kan forsvares økonomisk.

Det er omsøkt en 132 kV forbindelse fra vindparken til kobling mot sentralnettet i Kolsvik. Det omsøkes totalt 120 km 132 kV ledning. Av dette er ca 50 km ny kraftledning, mens det resterende er oppgradering av eksisterende 66 kV og 132 kV nett inn mot Kolsvik.

Selve vindparken deles nettmessig i tre og mates inn mot to nye transformatorstasjoner som skal etableres i vindparkområdet, ved Dale og ved Hunnestad.

Forsyningen til Rørvik henger i dag på en 66 kV radial fra Strand transformatorstasjon. Det er i kraftsystemplanen for Nord-Trøndelag skissert en forsterkning til Rørvik langs den omsøkte traseen fra Saltbotn. Med de foreliggende planene vil en få tosidig innmating til Rørvik og en betydelig styrking av forsynings sikkerheten.

Statnett skriver i sin uttalelse at innmating av vindkraft kan føre til ustabilitet i eksisterende nett, og ber om at det utføres analyser som redegjør for dette. Statnett ønsker også at det foreslås avbøtende tiltak. NTE har i forbindelse med arbeidet med konsekvensutredningen fått utført tilleggsanalyser (Sintef-rapport datert mars 2002 TR F5631), der det er satt opp en modell som har med seg regionalt nett og deler av sentralnettet på 300 kV-nivå fra Kolsvik og nord - syd. Forutsetningene for analysene har vært å klarlegge dynamiske og stasjonære forhold, samt å sikre tilnærmet null uttak av reaktiv effekt gjennom riktig dimensjonering av SVC-anlegg. NTE mener at det som er tatt med i modellen vist i rapportens vedlegg 1, er tilstrekkelig for å dokumentere at de oppfyller de ulike krav med hensyn til spenningskvalitet med god margin.

Det som kanskje vil bety mest i forhold til stabilitetsforholdene er hvilke egenskaper den enkelte vindmølle har i forhold til elkvalitet mot nettet. NTE tester nå ut ScanWind-konseptet, som med full frekvensomforming og turtallsregulering kan bidra til et betydelig bedre samspill med nettet enn en konvensjonell asynkronmaskin med behov for reaktiv effekt fra nettet.

NVE legger til grunn at NTE har gjort tilstrekkelige analyser knyttet til stabilitet i nettet. De avbøtende tiltak som Statnett etterlyser vil kunne innebære at det velges turbiner med full frekvensomforming (ScanWind-konseptet) eller andre systemer. Det pågår nå tester av disse systemene i regi av ScanWind og NTE. Endelig valg av turbintype er derfor ikke gjort. Videre viser vi til Statnetts planer for nettførsterkninger i Midt-Norge. En oppgradering av sentralnettet vil kunne endre de forutsetningene Statnett har lagt til grunn for sin uttalelse. NVE finner det derfor ikke hensiktsmessig å stille konkrete krav til avbøtende tiltak i en konsesjon, men minner om energiforskriftens § 3-4a vedrørende drift og vedlikehold, samt de krav som stilles av Statnett som sentralnettseier.

NTE har i brev av 30.009.04 søkt om å endre tverrsnittet på de strømførende linene på 132 kV kraftledningen. Det er også søkt om å øke tverrsnittet på de interne kabelforbindelsene i vindparken. Det søkes om å endre tverrsnittet på linene fra 444 mm² til 594 mm². Foreløpige beregninger viser at dette vil kunne gi en tapsbesparelse på ca 20 %, mens merkostnadene ventes å øke med ca 5 %. NTE legger til grunn at dette kan gjøres uten å endre masteforutsetningene, det vil si portalmast i tre og samme faseavstand som omsøkt.

NVE mener at en økning i linetverrsnittet og kabeltverrsnitt vil gi en gevinst når det gjelder tapsbesparelse, også sett i forhold til kostnadene ved å øke tverrsnittet. En økning av tverrsnittet som omsøkt vil ikke få noen miljømessige konsekvenser. NVE vil derfor gå inn for at linetverrsnitt og kabeltverrsnitt i det interne nettet i vindparken blir som beskrevet i brev av 30.09.04

7.3.2 Økonomi

Investeringskostnadene for nettilknytningen, inkludert transformatorstasjoner, er beregnet til 300 millioner kroner. Dette er i tråd med de kostnadstall NVE legger til grunn ved vurderinger av nettinvesteringer.

7.3.3 Landskap

Kraftledningen vil over en strekning på 48 km fra Hunnestad til Saltbotn gå i ny trasé. På strekningen fra Saltbotn til Kolsvik (72 km) er det omsøkt oppgradering av eksisterende 66 kV og 132 kV i samme trasé. Det er derfor på strekningen fra Hunnestad på Ytre Vikna til Saltbotn at det er mest relevant å diskutere landskapsvirkninger av den omsøkte kraftledningen. Landskapsvirkningene av en kraftledning er avhengig av trasévalg og materialvalg.

Konsekvensutredningen peker på at de mest eksponerte partiene finnes i det åpne landskapet i ytre del av Vikna og rundt Nærøysundet. Videre vises det til at det lokalt kan bli uheldige visuelle virkninger ved kryssing av fjordarmer og sund. Avhengig av grad av avbøtende tiltak konkluderes det i konsekvensutredningen med at konsekvensene vil være fra liten negativ konsekvens til middels/liten negativ konsekvens.

Innledningsvis vil NVE påpeke at det viktigste tiltaket for å få en god landskapsmessig tilpasning er traséplanlegging. Videre vil mastetyper kunne få betydning for hvordan en kraftledning vil virke i landskapet. I dette tilfellet er det omsøkt ordinære portalmaster i rundtømmer. Dette er etter NVEs syn de mastetyperne som glir best inn i natur- og kulturlandskapet slik vi finner det langs traséen i Vikna og Rørvik. Når det gjelder trasévalg, så viser konsekvensutredningen og innkomne høringsuttalelser at det i hovedsak er lagt til grunn en trasé som kan aksepteres av hensyn til landskapsvirkninger. Ved noen strekninger er det kommet innspill knyttet til landskapsmessige virkninger av den omsøkte kraftledningen.

Det er særlig strekningen Lødding-Rørvik, passeringen av Nærøysundet over Kråkøya, passeringen av Torstadskaaret, passeringen av Remmastraumen og strekningen Søråa - Fossåa at det har kommet innspill knyttet til landskapsmessige virkninger.

Lødding - Rørvik

På denne strekningen har NTE i planleggingsfasen justert traséen for å komme lenger unna våtmarksområdet ved Årlivatnet. I forbindelse med høring av søknad og konsekvensutredning har Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Direktoratet for naturforvaltning kommet med ønsker om ytterligere justering av traseen nordover for å unngå konflikt med det som fylkesmannen oppfatter som det eneste gjenværende relativt urørte naturområdet av betydning på Indre Vikna. Det vises også til landskapsverdiene i området. NTE har i brev av 19.06.03 vurdert kostnadene ved en slik omlegging til 1,2-1,4 millioner kroner. Dette skyldes at traséen vil bli noe lenger. NVE har i brev av 18.12.03 til NTE anmodet om en nærmere vurdering av en traséjustering i tråd med fylkesmannens og DN's innspill. NTE har i brev av 06.01.04 omsøkt en justering av traséen på denne strekningen i tråd med innspillene fra fylkesmannen og DN.

Vikna kommune mener at den justerte nordlige traséen vil være dårligere med tanke på jord- og skogbruksinteresser, men bedre når det gjelder miljø. Kommunen ønsker en trasé lenger sør. Grunneiere peker på at de har brukt mye ressurser på tilrettelegging for naturbruk og naturopplevelser i området og at både opprinnelig omsøkt og justert trasé vil ødelegge for dette. De har foreslått en trasé lenger sør. Vikna JFF mener etter en totalvurdering at kulturlandskap, viltinteresser og grunneierinteresser at sørlig alternativ bør velges.

På bakgrunn av blant annet befaringsuttalelser og annen informasjon, 22.03.04 ba NVE den om at det ble utredet og eventuelt omsøkt et tredje traséalternativ på denne strekningen, i tråd med kommunens og grunneieres ønsker. NTE fremla tilleggsøknad og tilleggsutredning den 17.06.04 for et nytt sørlig traséalternativ fra Søråraunet til Rørvik. Dette er en strekning på ca 7,5 kilometer.

Tilleggssøknad med tilleggsutredning har sammenlignet opprinnelig, nordlig og sørlig traséalternativ. Det konkluderes med at sørlig alternativ vil ha noe mer negative konsekvenser for friluftsliv og fugl, men vil være en bedre trasé i forhold til landbruk og skoginteresser. For landskap sier tilleggsutredningen at sørlig alternativ vil være å foretrekke.

NVE tar til etterretning at det i konsekvensutredningen konkluderes med at sørlig trasé i størst grad berører områder med lav menneskepåvirkning, men allikevel vurderes å være det beste alternativet med hensyn til landskapsinngrep, landskapstilpasning, nærføring og visuell opplevelse. Vi viser til kapittel 7.3.10 for en samlet vurdering av de tre underalternativene på strekningen Sjøraunet/Lødding – Rørvik.

Passering av Nærøysundet

Dagens nett til Rørvik (66 kV og 22 kV) passerer Nærøysundet i sjøkabel og videre i luftledning over Kråkøya til Rørvik transformatorstasjon. Nærøysundet er hovedskipsleia forbi Rørvik. Det er omsøkt to alternativer for passering av Nærøysundet. Den ene løsningen (prioritert alternativ) innebærer at ny 132 kV-ledning legges i eksisterende 66 kV trasé, og at eksisterende 66 kV-ledning legges som sjøkabel fra ny Rørvik transformatorstasjon til Garmanvika på østsiden av Nærøysundet. Dette alternativet medfører at landskapsbildet vil bli som i dag med to kraftledningstraséer over Kråkøya. Den andre omsøkte løsningen innebærer at både 66 kV og 132 kV-ledningene kables fra Garmanvika på østsiden av Nærøysundet til nye Rørvik transformatorstasjon. Investeringskostnadene vil være 5,5 millioner kroner høyere. Tar en hensyn til beregnede tap og avbruddskostnader vil kostnadsforskjellen mellom de to alternativene øke til 36 millioner kroner.

Innspillene knyttet til Nærøysundet går på ønsker om landskapsmessig tilpasning i forhold til eksisterende ledninger når det nå planlegges ytterligere en kraftledning over sundet. Nærøy kommune ønsker at både 132 kV og 66 kV kables over Nærøysundet til Rørvik. Vikna kommune har i sin uttalelse sagt at de ønsker å komme tilbake til kryssing av Kråkøya/Nærøysundet. Den omsøkte løsningen med kabling av eksisterende 66 kV helt frem til Rørvik transformatorstasjon er begrunnet med at det landskapsmessig vil være uheldig med tre parallelle ledninger over Kråkøya. Videre legger NTE til grunn at dagens kraftledning Garmanvik – Rørvik over Kråkøya må rehabiliteres i løpet av 5 år.

I forbindelse med høring av søknad og konsekvensutredning har det blitt fremlagt en justering av traséen ved Hestvika på østsiden av Nærøysundet. Dette for å redusere nærføringsproblematikken knyttet til bebyggelsen ved Hestvika. Se kapittel 7.3.9 for nærmere omtale av denne løsningen. Denne løsningen får ingen betydning for vurderingen av alternativene over Nærøysundet.

Regjeringen har i St.prp. nr. 19 (2000-2001) fremlagt en forvaltningsstrategi knyttet til blant annet kabling av kraftledninger. Her heter det: *"Eitkvart pålegg om kabling vil byggje på skjønn, der ein legg særleg vekt på samhaldet mellom miljø, estetikk og kostnader. Kabling av krafleidningar er særleg aktuelt ved spenningar under 66 kV. For 132 kV og 66 kV blir normalt luftleidning valt. I spesielle tilfelle med sterke verneinteresser eller store estetiske ulemper kan ein velje kabling på kortare strekk..."*.

Den omsøkte løsningen med kabling av både 132 kV og 66 kV-ledningene inn til Rørvik transformatorstasjon vil være en landskapsmessig bedre løsning enn dagens situasjon. Kables begge ledningene vil bare dagens 22 kV-ledning gå over Kråkøya. Den omsøkte, prioriterte løsningen med 132 kV luftledning over Kråkøya gjør at dagens situasjon opprettholdes. Forskjellen i landskapsmessig virkning mellom dagens 66 kV og omsøkt 132 kV-ledning vil etter NVEs syn være liten. En 132 kV-ledning vil kunne føre til noe færre mastepunkt, men dette vil være avhengig av topografien i området.

Etter en samlet vurdering av de landskapsmessige fordelene og kostnadene ved å kable både 132 kV og 66 kV-ledningene frem til Rørvik transformatorstasjon har NVE kommet til at fordelene ikke oppveier kostnadene. NVE vil gi konsesjon til NTEs prioriterte alternativ med 132 kV luftledning over Kråkøya.

Torstadskaret

Gjennom Torstadskaret går det i dag en 22 kV-ledning som krysser eksisterende vei flere ganger. Omsøkt 132 kV-ledning vil i hovedsak følge eksisterende 22 kV trasé, men i en mer direkte linje. Ved å sanere og bygge om 22 kV-nettet i området ønsker NTE å frigjøre trasé og gi en bedre landskapsmessig føring gjennom Torstadskaret. Dette er etter NVEs syn en god løsning.

Nærøy kommune har pekt på at det er ønskelig med en tilpasning av ny trasé ved Storstvatnet av hensyn til to jettegryter. Videre påpekes det nærføring til hus ved Søråa og ønsker om mindre justeringer. NTE sier i brev av 19.06.03 at de ser positivt på slike justeringer/tilpasninger og vil se nærmere på dette i forbindelse med stikningsarbeidet. Etter NVEs vurdering vil de tilpasningene som kommunen skisserer kunne gjøres innenfor de rammer som en konsesjon tillater.

Strekningen Søråa – Fossåa

På strekningen Søråa – Fossåa er det omsøkt to alternativer. Alternativ 1 (prioritert) går høyere opp i terrenget enn dagens 22 kV, mens alternativ 2 går langs fjorden og følger eksisterende 22 kV i større grad.

De fleste som har uttalt seg til disse alternativene ønsker alternativ 1. Nærøy kommune, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Direktoratet for naturforvaltning ønsker også at eksisterende 22 kV flyttes og legges parallelt med ny 132 kV. NTE sier i brev av 19.06.03 at dette ikke er ønskelig av hensyn til lokal forsyning av gårdene ved Søråa og Fossåa.

NVE mener at omsøkt alternativ 1 vil gi en bedre landskapsmessig tilpasning enn alternativ 2, og legger til grunn at alternativ 1 velges for ny 132 kV-trasé. NVE tar til etterretning NTEs motstand mot flytting av eksisterende 22 kV av hensyn til lokalforsyningen, og vil ikke pålegge NTE å gjøre dette.

Strekningen Remmastraumen – Osen

På denne strekningen ønsker Nærøy kommune at 132 kV-ledningen legges mest mulig parallelt med eksisterende 22 kV-ledning. Videre påpeker kommunen hensyn til skogsinteressene og viltinteressene og ber om at kraftledningen ikke legges ned mot riksveg 770 og 771. NTE sier i brev av 19.06.03 at ny 132 kV-ledning går parallelt med eksisterende 22 kV, unntatt ved bebyggelsen ved Osen. Videre sier NTE at kraftledningen av hensyn til naturmiljø er trukket noe lenger opp ved passeringen av Horvelva. Dette er etter NVEs syn en fornuftig justering.

Nærøy kommune ber om at det tas hensyn til hyttebebyggelsen ved Osen. NVE forutsetter at NTE tar tilstrekkelig hensyn til hyttebebyggelsen ved Osen ved detaljplanlegging av kraftledningen.

Saltbotn

Ved Saltbotn velger en å gå forbi Saltbotn trafo med den nye 132 kV-ledningen. Dette medfører at en kan sanere deler av eksisterende 66 kV-ledning inn mot transformatoren og unngå fire fjordkryssinger innerst i Sør-Salten. Dette er etter NVEs syn en landskapsmessig forbedring i dette området.

Oppsummering landskapsvirkninger

Med de justeringer og saneringer som er beskrevet i søknad og tilleggssøknad, mener NVE at landskapsvirkningene av den omsøkte 132 kV kraftledningen på strekningen fra Ytre Vikna til Saltbotn vil være moderate. Alle omsøkte alternativer vil være akseptable når det gjelder landskapsmessig påvirkning.

Fra Saltbotn til Årsandøy vil eksisterende 66 kV-ledning oppgraderes til 132 kV. Dette medfører noe bredere traverser og lengre isolatorer. Dette vil etter NVEs syn ikke ha noen vesentlige virkninger for landskapsbildet. Fra Årsandøy til Kolsvik skal kun linetverrsnittet endres. På strekningen fra Saltbotn til Kolsvik vil omsøkte løsning derfor ikke medføre noen vesentlige endringer i forhold til dagens situasjon.

7.3.4 Kulturminner og kulturmiljø

Konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø vil kunne være direkte inngrep i kulturminner i forbindelse med masteplassering og indirekte visuelle virkninger i forhold til kulturminner og kulturmiljø.

Direkte inngrep i kulturminner vil normalt enkelt kunne unngås ved mindre justeringer av mastepunkt og/eller trasé. Det er i konsekvensutredningen for norrøne kulturminner ikke påvist at traséen kommer i direkte konflikt med kulturminner. Konsekvensene i anleggsfasen vurderes i konsekvensutredningen derfor å ha liten/ingen negativ konsekvens.

Det er langs traséen registrert 11 førreformatoriske og nyere tids kulturminner/kulturmiljø der kraftledningen vil kunne få en indirekte visuell konsekvens. Av disse er det bare ved Remmastraumen at kraftledningen i konsekvensutredningen er vurdert å kunne få en middels negativ konsekvens. For de andre kulturminnene vil konsekvensene være små eller ubetydelige. Remmastraumen er en gammel kommunikasjonsled mellom Sørsalten og Nordsalten. Det finnes i dag rester av kanaliseringen som ble gjort.

Konsekvensutredningen for samiske kulturminner konkluderer med at traséen ikke vil få konsekvenser for kjente samiske kulturminner.

Nærøy kommune, fylkeskommunen og fylkesmannen ønsker at omsøkt 132 kV-ledning kables over Remmastraumen av hensyn til kulturmiljøet i området. Fylkeskommunen og Nærøy kommune ønsker også at NTE pålegges å bidra økonomisk til restaurering/vedlikehold av anlegget ved Remmastraumen.

NVE konstaterer at traséen for omsøkt 132 kV-ledning er lagt slik at den i svært liten grad berører kulturminner og kulturmiljø. Kun ved Remmastraumen får omsøkt løsning en visuell konsekvens som i konsekvensutredningen er vurdert til middels negativ. Ved Remmastraumen går det i dag en 22 kV-ledning i luftspenn. NTE har som avbøtende tiltak planlagt å legge denne i sjøkabel slik at dagens 22 kV vil erstattes med et 132 kV luftspenn. Med omsøkt løsning blir det i fremtiden derfor ikke flere ledninger over Remmastraumen enn i dag. En løsning med kabling av både dagens 22 kV og omsøkt 132 kV-ledning vil øke investeringskostnadene med ca 3 millioner kroner i forhold til å bare kable 22 kV-ledningen som omsøkt. Regner en inn beregnede tap og avbruddskostnader vil kostnadsforskjellen øke til ca 13,7 millioner kroner over 30 år. Det er i dag andre inngrep i området, blant annet andre luftledninger. Etter NVEs syn vil en endring fra 22 kV fjordspenn til 132 kV fjordspenn i dette området ikke gi en vesentlig visuell endring i forhold til kulturmiljøet rundt Remmastraumen. NVE mener at fordelene ved å kable begge kraftledningene ikke står i forhold til merkostnaden dette medfører, og vil ikke kreve at omsøkte 132 kV-ledning kables av hensyn til kulturmiljøet ved

Remmastraumen. I denne vurderingen ligger også vurdering av kabling av hensyn til fugletrekk, se kapittel 7.3.5.

Den omsøkte kraftledningen griper ikke direkte inn i kulturmiljøet ved Remmastraumen. NVE finner ikke at energiloven gir anledning til å sette vilkår om at tiltakshaver skal bidra til restaurering av kulturmiljøet ved Remmastraumen.

NVE mener at omsøkt trasé fra Hunnestad til Kolsvik samlet sett vil gi små virkninger for kulturminner og kulturmiljø.

Nord-Trøndelag fylkeskommune påpeker at § 9 undersøkelsene i medhold av kulturminneloven ikke er fullført for kraftledningen. NTE viser i brev av 19.06.03 til at detaljprosjektering og plassering av stolpepunkt ennå ikke er gjort. NVE legger til grunn at det vil være mest hensiktsmessig å gjennomføre § 9 undersøkelsene etter at konsesjon er gitt og detaljprosjekteringen er gjort.

7.3.5 Naturmiljø

Negative konsekvenser av en kraftledning for naturmiljøet vil i hovedsak være knyttet til kollisjonsfare for fugl. Videre kan anleggsarbeid og endring av landskapsbildet etter etablering av kraftledningen gi en forstyrrelseseffekt for annen fauna, spesielt hjortevilt. Når det gjelder flora og vegetasjon vil negative konsekvenser bestå i direkte nedbygging av viktige biotoper. Kraftledningstraséer vil i enkelte tilfeller også kunne gi positive virkninger for beitende vilt ved at oppslag av pionervekster etter rydding av kraftledningstraséer kan føre til økt næringstilgang i ryddegatene.

Det er i konsekvensutredningen for fugl pekt på områder som er uheldige i forhold til kollisjonsfare for fugl. Dette gjelder blant annet områdene ved Dalabekken, Setnøyvatnet, Kleifjorden, Sundsvågen, Steinfjorden, Årlivatnet og Remmastraumen. Disse områdene representerer viktige trekkleder og hekkeplasser.

Det viktigste tiltaket for å redusere sannsynligheten for fuglekollisjoner er god traséplanlegging. NTE har under planleggingsarbeidet og under arbeidet med søknaden tatt hensyn til innspill fra fagutredene og justert traséen blant annet ved Setnøyvatnet og Kleifjorden i Vikna kommune. Det at kraftledningen ikke skal innom Saltbotn transformatorstasjon i Nærøy kommune gjør at en kan rive eksisterende 66 kV-ledning som krysser innerst i Saltbotnet. Dette vil også medføre redusert fare for fuglekollisjoner. Videre vil eksisterende 22 kV-ledning ved Setnøyvatnet legges om slik at en unngår dagens to uheldige kryssinger av Setnøyvatnet og en får samtidig lagt 22 kV-ledningen parallelt med den planlagte 132 kV-ledningen. Ved Dalavatnet vil eksisterende 22 kV fjernes slik at en fortsatt kun får en kraftledning (ny 132 kV) i området. NTE har også valgt å kable eksisterende 22 kV-ledning over Remmastraumen av hensyn til kulturmiljøet (se kapittel 7.3.4) og fugletrekk. Dette medfører at en fortsatt kun vil få ett luftspenn over Remmastraumen.

Det er i konsekvensutredningen ikke avdekket andre vesentlige konfliktfylte forhold knyttet til faunaen langs traséene. Konsekvensene for flora og vegetasjon er vurdert til å være små. Det er ikke påvist noen botaniske rødlistearter i planområdet.

Mellom Søråunet og Rørvik er det omsøkt tre underalternativer. Konsekvensutredningen viser at nordlig underalternativ vil få ubetydelig negativ konsekvens for faunaen, mens opprinnelig omsøkt trasé og sørlig trasé vil få henholdsvis middels og middels/stor negativ konsekvens for fuglefaunaen. Bakgrunnen for denne vurderingen er spesielt kollisjonsfare for trekkende gjess og svaner ved Svantjørna/Buvågen og Steinfjorden, samt kollisjonsfare for storlom ved Årlivatnet.

Ut fra det som er fremkommet i konsekvensutredningen og de innspill NVE har mottatt gjennom høringen synes det åpenbart at det er mulig kollisjonsfare for fugl som er den største negative konsekvensen for naturmiljøet ved etablering av en ny 132 kV kraftledning fra Hunnestad på Ytre Vikna til Kolsvik i Bindal kommune.

Etter NVEs syn har prosessen frem mot omsøkte trasé for 132 kV kraftledningen, med flere justeringer av traséene blant annet av hensyn til konsekvenser for naturmiljøet, ført til at konfliktnivået når det gjelder fuglekollisjoner er redusert. Eksisterende 22 kV nett og omsøkt 132 kV-ledning er flere steder justert og flere strekninger med eksisterende 22 kV-ledninger foreslås enten sanert eller kablet. Dette er tiltak som blant annet er i tråd med forslag i konsekvensutredningen, og vil være positive med tanke på å redusere kollisjonsfare for fugl. Etter NVEs vurdering vil forskjellen i konsekvensvurdering for tema fugl for de tre underalternativene mellom Sjøraunet og Rørvik isolert sett ikke få avgjørende betydning for valg av trasé, spesielt når en ser det i sammenheng med mulige avbøtende tiltak. Vi viser for øvrig til kapittel 7.3.10 for en oppsummerende vurdering.

Det er i fagrapporter om konsekvenser for fugl og annet vilt og fra flere høringsinstanser foreslått kabling og/eller merking av omsøkt 132 kV-ledning på enkelte delstrekninger som avbøtende tiltak i forhold til fuglekollisjoner. Dette gjelder ved Dalabekken, Langsundet, Kleifjorden-Sundsvågen-Steinfjorden, Kråksundet og Remmastraumen.

Kabling vil naturlig nok fullstendig eliminere kollisjonsrisikoen for fugl. Kabling medfører imidlertid betydelig økte kostnader (3-4 ganger så høye kostnader som for luftledninger). Det betyr at nytteverdien knyttet til kabling må være vesentlig. Vi minner i den sammenheng om forvaltningspraksis for kabling som er nedfelt i St.prp nr. 19 (2000-2001). For nærmere omtale se kapittel 7.3.3. Merking av linene er et betydelig mer kostnadseffektivt tiltak som har vist seg å ha en gunstig effekt. Ulempen er at kraftledningen blir noe mer visuelt dominerende når det festes spiraler eller plater på linene for å gjøre dem mer synlige for fugl. Nytteverdien av merking må derfor også vurderes mot ulempene det medfører. NVE har i flere konsesjoner satt vilkår om merking av linene for å redusere kollisjonsfaren for fugl.

Ved Dalabekken krysser omsøkt ledning et område som er viktig i forhold til trekk av vannfugl. NTE har beregnet kostnadene ved en kabling fra tilknytningspunktet på planlagt kraftledning fra Hunnestad til planlagt Dale transformatorstasjon til å være ca 3,3 millioner kroner. Tiltakshaver ønsker ikke å gå inn for en kabling på denne strekningen. Etter NVEs syn vil ikke fordelene ved å kable over Dalabekken oppveie en merkostnad på 3,3 millioner kroner. NVE viser til at eksisterende 22 kV-ledning vil saneres i dette området, noe som etter NVEs syn medfører at det ikke vil bli vesentlige endringer i forhold til dagens situasjon. NVE vil imidlertid sette som vilkår til en konsesjon at linene merkes med fugleavvisere ved passeringen av Dalabekken.

Områdene mellom Kleifjorden og Steinfjorden er viktige blant annet i forhold til sangsvane, som benytter de grunne vannene i området. I konsekvensutredningen påpekes det spesielt at dagens 22 kV-nett som krysser Setnøyvatnet to ganger er uheldig. Denne ledningen blir, som tidligere beskrevet, lagt om i forbindelse med bygging av ny 132 kV-ledning. NTE har i brev av 19.06.03 gått imot kryssing av Kleifjorden og Sundsvågen med sjøkabel. Begrunnelsen for dette er økte investeringskostnader på flere millioner kroner, samt at en ikke ønsker innskutt kabel på to korte strekninger på grunn av økt risiko for jordfeil. NTE legger opp til at disse kryssingene merkes med markører. Kryssing av Kleifjorden og Sundsvågen med sjøkabel innebærer økte investeringskostnader på henholdsvis 3,1 millioner og 3,5 millioner kroner. NTE vurderer kapitaliserte avbruddstap til å være i størrelsesorden 11 millioner kroner for hver fjordkryssing. NVE mener at fordelene ved sjøkabel på disse strekningene ikke oppveies av de økte kostnadene og økt risiko for jordfeil. Landtakene på hver side av fjorden vil

også innebære relativt store konstruksjoner. NVE vil derfor ikke sette som vilkår til en konsesjon at Kleifjorden og Sundsvågen skal passeres med sjøkabel.

NVE slutter seg til NTEs vurdering om å merke linene ved kryssing av Kleifjorden og Sundsvågen, og vil sette vilkår om dette i en konsesjon. NVE vil også slutte seg til vurderingen i konsekvensutredningen når det gjelder merking av liner for de tre underalternativene mellom Søraunet og Rørvik, og vil sette konsesjonsvilkår om merking av linene over Svantjørn/Buvågen og Steinsfjorden.

Remmastraumen er en viktig trekkledd for kortnebbgjess. Fagutredningen legger til grunn at trekkaktiviteten foregår relativt høyt, og det foreslås derfor at luftspennet merkes og ikke løftes vesentlig i forhold til dagens luftspenn. Ved Remmastraumen er det foreslått kabling av hensyn til kulturmiljøet. Dette er vurdert i kapittel 7.3.4. Hensynet til å redusere mulige fuglekollisjoner vil også tilsi at en vurderer sjøkabel i dette området. NVE mener at fordelene ved å kable av hensyn til fuglekollisjoner og kulturmiljø ikke oppveier investeringskostnadene på ca 3 millioner kroner. Med kabling av eksisterende 22 kV over Remmastraumen vil dagens situasjon ikke endres vesentlig. Det vil i som i dag kun være ett luftspenn over Remmastraumen. NVE viser til at fagutredningen anbefaler at luftspennet over Remmastraumen merkes og ikke løftes vesentlig i forhold til dagens ledning.

Merking av linene over Remmastraumen med fugleavvisere er et tiltak som vil kunne redusere risikoen for fuglekollisjoner. Hensyn til visuell virkning i forhold til kulturmiljøet ved Remmastraumen gjør at NVE vil sette vilkår om at eventuell merking med fugleavvisere avklares mellom NTE, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Nærøy kommune. Ved uenighet skal saken forelegges NVE. NVE forutsetter også at NTE tar hensyn til innspill om høyde på ny 132 kV ledning, jf fagrapport om fugl.

Med de justeringer og saneringer som er omsøkt og beskrevet i søknad og tilleggssøknad, samt merketiltak som NVE vil sette vilkår om, anser NVE at omsøkt 132 kV kraftledning har akseptable virkninger i forhold til naturmiljø.

7.3.6 Friluftsliv

Virkninger for friluftslivet fra en kraftledning er i hovedsak knyttet til visuelle virkninger som igjen kan føre til redusert opplevelsesverdi i et område. Videre kan mastepunkt direkte berøre arealer som er viktige for utøvelse av friluftsliv.

Fagutredningen konkluderer med at kraftledningen, avhengig av delstrekning, vil ha ubetydelige eller begrensede konsekvenser for friluftsliv og reiseliv. Den største negative konsekvensen for reiselivet vil være på strekningen fra Søraunet til Valdskiftet pga av fisket i Svantjønna og Årlivatnet. På denne strekningen er det omsøkt tre underalternativer. Konsekvensutredningen viser små forskjeller mellom de ulike alternativene. Det er imidlertid forskjeller mellom bruken av de ulike områdene, det vil si friluftsliv i menneskeskapt eller mer urørte områder. Det sørlige alternativet blir vurdert mest negativt, blant annet fordi traséen krysser et sentralt friluftslivsområde for Rørvik med flere merkede stier. Etter NVEs vurdering er forskjellen i konsekvenser for de tre underalternativene så liten at det alene ikke vil har avgjørende betydning for valg av trasé. Vi viser til kapittel 7.3.10 for en oppsummerende vurdering.

NVE har ikke mottatt noen uttalelser som har vesentlige merknader i forhold til konsekvenser for friluftsliv. Nærøy kommune har også vist til friluftslivinteresser når det gjelder ønske om kryssing av Remmastraumen med sjøkabel. Vi viser i den forbindelse til diskusjon i kapittel 7.3.4 og 7.3.5.

Etter NVEs syn vil konsekvensene av kraftledningen på friluftsliv og reiseliv være begrenset.

7.3.7 Reindrift

Traséen berører vinterbeiter for Vestre Namdal reinbeitedistrikt på Ytter-, Mellom- og Inner-Vikna samt vinterbeiter for Kappfjell/Bindal/Kolbotn reinbeitedistrikt fra Rørvik til Årsandøy. Mellom Årsandøy og Kolsvik berører traséen mellomtidsbeiter for Kappfjell/Bindal/Kolbotn reinbeitedistrikt.

I tilleggsvurderingen for reindrift påpekes det at konsekvensene av anleggsfasen vil være avhengig av når arbeidet gjennomføres i forhold til reindriftas bruk av området. Ved å komprimere anleggsarbeidet i et område til én sesong vil en kunne redusere forstyrrelsen for reindrifta og eventuelle virkninger av dette. Det er særlig når det er aktivitet langs flyttleiene i vinterbeiteområdene at det er viktig å tilpasse anleggsarbeidet, og dersom dette er mulig vurderes konsekvensgraden i konsekvensutredningen til liten/(middels) negativ.

I driftsfasen vil konsekvensene for reindrifta avhenge av hvor stor grad av forstyrrelse kraftledningen innebærer. Noen forskningsresultater om kraftledninger og rein antyder at rein i mindre grad enn forventet bruker områder nær kraftledninger. Dette vil igjen kunne føre til press på beitemark i områder lenger fra en kraftledning. Det påpekes også i konsekvensutredning, tilleggsvurdering og uttalelser betydningen av å sikre flytt- og trekkleier. Etter NVEs vurdering er det vanskelig å konkludere sikkert om hvilke virkninger en 132 kV tremastledning vil ha for utøvelse av reindrifta. En eventuell forstyrrende virkning på rein vil i følge flere vitenskapelig studier være avhengig av kraftledningens plassering og eksponering i terrenget, samt andre forstyrrende inngrep.

Mellom Sørånet og Rørvik foreligger det tre traséalternativer. Konsekvensutredninger viser at konsekvensene av opprinnelig og sørlig trasé vil være middels negative, mens nordlig trasé vil ha liten/middels negativ konsekvens. Reindriftsforvaltningen og reinbeitedistriktet ønsker at nordlig trasé velges. Etter NVEs syn er forskjellen mellom de ulike underalternativene så liten at det isolert sett ikke kan være avgjørende for valg av trasé. Vi viser til kapittel 7.2.10 for en oppsummerende vurdering.

Mellom Søråa og Fossåa viser tilleggsvurderingen for reindrift at det er ønskelig at ny 132 kV-ledning følger samme trasé som eksisterende 22 kV, og ikke langs drivingsleia nord for vegen. På denne strekningen har alle instanser som har uttalt seg om denne strekningen, unntatt reindrifta, gått inn for at alternativ 1 nord for vegen følges. NTE ønsker også å følge alternativ 1. NVE mener at eventuelle ulemper for reindrifta ved alternativ 1 ikke oppveier de landskapsmessige ulemper som alternativ 2 innebærer. NVE går derfor inn for at alternativ 1 velges på strekningen Søråa – Fossåa. Se for øvrig kapittel 7.3.3 og 7.3.9.

NTE har omsøkt en alternativ trasé ved Blåmyran nord for Leirvika i Nærøy kommune. Dette er i tråd med innspill fra reindrifta, og vil etter NVEs syn imøtekomme reindriftas ønske om justering i dette området. Nærøy kommune og grunneiere har gått i mot den justerte løsningen av hensyn til virkninger for skogbruket. Opprinnelig omsøkt trasé er planlagt i den eksisterende 66 kV-traséen. Det betyr at en oppgradering til 132 kV ikke vil medføre noen vesentlig endring av dagens situasjon. NVE mener fordelene ved å flytte ledningen ved Blåmyran ikke oppveies av ulempene for skogsdriften i dette området. NVE vil derfor anbefale at det gis konsesjon til trasé omsøkt i søknad av 20.12.02.

På strekningen fra Saltbotn til Kolsvik vil omsøkt kraftledning gå i eksisterende trasé, og vil etter NVEs syn ikke innebære noen merulempen for reindrifta i en driftsfase i forhold til dagens situasjon.

Reindriftsforvaltningen i Nordland har i sin uttalelse til rapport om tilleggsvurderinger for reindrift kommet med flere forslag til avbøtende tiltak. Dette er tiltak som dels er basert på forslag i tilleggsvurderingen for reindrift. Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag viser også til tilleggsvurderingens gjennomgang av avbøtende tiltak, blant annet for å sikre flyttleier.

NVE vil sette som vilkår til en konsesjon at konsesjonær legger frem en plan for anleggsarbeidet der en tar hensyn til reindriftsnæringens bruk av området. Det skal primært ses på tiltak for å sikre flytte- og trekkleier. Det er i uttalelsene fra reindrifftsforvaltningen pekt på betydningen av å redusere mulige ulemper ved flytting og samling av rein som følge av ny kraftledning. NVE legger til grunn at det er mest aktuelt å vurdere avbøtende tiltak på strekningen der det bygges ny kraftledning, det vil si fra Hunnestad på Vikna til Saltbotn i Nærøy. I anleggsplanen skal det også vurderes eventuelle oppfølgende undersøkelser. Anleggsplanen skal utarbeides i samråd med reindrifftsforvaltningen og reinbeitedistriktene, og oversendes NVE før anleggsstart.

Dersom en gjennom en anleggsplan kan tilpasse anleggsarbeidet så langt som råd, og en samtidig kan finne frem til hensiktsmessige og kostnadseffektive avbøtende tiltak som kan redusere eventuelle vesentlige ulemper for reindrifta, mener NVE at den omsøkte kraftledningen vil ha små konsekvenser for reindrifta.

7.3.8 Annen arealbruk

Det er beregnet at totalt berørt skogareal er 267 daa. Videre vil kraftledningen gå over ca 7 km dyrka mark. NTE har avtale med skogeierforeningen i Nord-Trøndelag når det gjelder erstatningsoppgjør. NVE anser virkningen for jord- og skogbruskinteresser til å være små.

For nordlig underalternativ på strekningen mellom Søråunet og Rørvik pekes det i konsekvensutredningen på negative konsekvenser for skogbruksinteressene. Vikna kommune og Vikna JFF peker på konsekvenser for lokale nærings- og utmarkinteresser som sitt hovedargument for å gå i mot nordlig alternativ. NVE konstaterer at det fra lokalt hold er betydelig motstand mot det nordlige alternativet. Vi konstaterer også at grunneiere på sørlig alternativ har akseptert en kraftledningstrasé over sin eiendom og sagt seg villig til å avstå områder til en ny kraftledningstrasé. Vi viser til kapittel 7.3.10 for en oppsummerende vurdering av strekningen Søråunet – Rørvik.

Ved Liaunet i Nærøy har grunneier tatt til orde for justeringer med tanke på å redusere ulempene for jordbruket. Grunneier har i dag både 22 kV nett og lavspentnett over sin dyrka mark. NTE har i brev av 19.06.03 gjort vurderinger av alternativ trasé i utkanten av innmarka. Denne traséen vil komme høyere i terrenget og krysse Remmastraumen høyere. Traséjusteringen er også dyrere. NTE ønsker at omsøkt trase velges, og at en heller ser på andre avbøtende tiltak forbi Liaunet. Avbøtende tiltak som NTE ønsker å se nærmere på er fellesføring og kabling av lavspentnett. NVE mener at omsøkt trasé bør velges forbi Liaunet. En trase lenger opp i lisen vil medføre økt skogrydding. En høyere kryssing over Remmastraumen vil også være uheldig i forhold til mulige fuglekollisjoner. NVE vil sette som vilkår til en konsesjon at NTE i en anleggsplan skisserer tiltak som kan redusere ulempene for landbruksinteressene på Liaunet, slik det er skissert i brev av 19.06.03.

NVE forutsetter at NTE i forbindelse med detaljprosjekteringen kontakter grunneierne med tanke på best mulig tilpasning av mastepunkt.

7.3.9 Nærføring

Det er registrert tre bolighus og tre andre bygninger som kommer innefor en avstand på 50 meter fra omsøkt kraftledning. Ved to av disse stedene, Hestvika og Bjørknesset i Nærøy, er det søkt om justeringer av traseen som gjør at en vil unngå nærføring.

Ved Hestvika legges sjøkabelen nord for bebyggelsen ved Hestvika. En unngår dermed nærføring til planlagt luftledning. Ved Bjørknesset er det omsøkt en justering som fraviker parallellføring med

eksisterende 22 kV inn mot gårdstunet. Den nye 132 kV-ledningen vil dermed passere utenom bebyggelsen på Bjørknesset.

Alternativ trasé mellom Søråa og Fossåa gjør at en vil få en meget uheldig nærføring. Dette taler mot at dette alternativet velges. Se for øvrig også vurderinger i kapittel 7.3.3 og 7.3.7 når det gjelder alternativ trasé mellom Søråa og Fossåa.

NVE har ikke funnet grunn til å vurdere avbøtende tiltak av hensyn til nærføring, utover de traséjusteringer som er omsøkt. Med de omsøkte justeringer ved Hestvika og Bjørknesset anser NVE konfliktene knyttet til nærføring å være små.

7.3.10 Oppsummerende vurdering av alternative traséer

Etter NVEs vurdering er den omsøkte kraftledningstraséen, med samtlige underalternativer akseptable for fremføring av en 132 kV luftledning. NVE legger til grunn at kraftledningen skal fremføres som luftledning, med unntak av Nærøysundet som skal krysses med sjøkabel og utføringen fra vindparken ved Hunnestad som skal legges i jordkabel som omsøkt. Videre skal en kort strekning ved Rørvik transformatorstasjon og ved ilandføring i Hestvika legges som jordkabel i tråd med søknaden. NVE har ikke funnet grunnlag for å pålegge bruk av jord- eller sjøkabel på andre strekninger. NVE viser for øvrig til omtale av avbøtende tiltak for å redusere mulig kollisjonsfare for fugl på enkelte strekninger.

På strekningen Søraunet - Rørvik er det omsøkt tre underalternativer. Konsekvensutredningen for de ulike fagtema på denne strekningen viser moderate forskjeller mellom de ulike alternativene. NVE finner grunn til å legge vekt på lokale hensyn når det gjelder valg av trasé på denne strekningen, herunder landbruk og skogbruksinteresser, samt innspill fra grunneiere. NVE vil etter en samlet vurdering gi konsesjon for sørlig alternativ i tråd med merknader fra blant annet Vikna kommune.

Ved Hestvika og Bjørknesset skal det gjøres en traséjustering i tråd med søknad av 06.01.04 for å øke avstand til bebyggelse.

Mellom Søråa og Fossåa velges alternativ 1 av hensyn til blant annet landskapsvirkninger. Ved Blåmyran velges opprinnelig omsøkt trasé i tråd med grunneieres og kommunens syn knyttet til konsekvenser for skogbruket.

8. Søknad om ekspropriasjonstillatelse og tillatelse til forhåndstiltredelse

NTE tar sikte på å oppnå minnelige avtaler med berørte grunneiere/rettighetshavere. I tilfelle dette ikke er mulig søker NTE om ekspropriasjonstillatelse i medhold av oreigningslova av 23.10.59 § 2 nr 19 for rett til å disponere nødvendig grunn for å bygge og drive de elektriske anleggene, herunder rettigheter for all nødvendig ferdsel/transport i forbindelse med bygging, drift og vedlikehold av anleggene. Det søkes også i medhold av samme lovs § 25 om forhåndstiltredelse. Dette for å kunne iverksette arbeidet før skjønn er avholdt.

NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordeler som vinnes ved å bygge vindparken med tilhørende kraftledning utvilsomt vil være overveiende i forhold til de skader og ulemper som påføres andre. NVE vil av den grunn meddele ekspropriasjonstillatelse.

Søknad om forhåndstiltredelse vil bli behandlet når skjønn er begjært.

9. Kommunal planbehandling

Vikna kommune har vedtatt at det skal utarbeides reguleringsplan for vindmølleparken. Forslag til reguleringsplan ble sendt på høring 18.11.03 med fire ukers høringsfrist. NVE ga uttalelse til planforslaget 18.12.03. Planen er nå til behandling i Vikna kommune.

For anleggene som berører Nærøy og Bindal kommuner har ikke NVE mottatt opplysninger om at det vil bli krevd utarbeidet plan i medhold av plan og bygningsloven.

10. Vilkår i medhold av energiloven

NVE konstaterer at NTE gjennom prosessen har tilpasset planene for å avbøte negative virkninger for landskap, kulturmiljø, reindrift, fugl og landbruk.

NVE vil minne om energilovsforskriftens § 3-4 som omhandler vilkår for konsesjon for elektriske anlegg. Under bokstav b) om miljø og landskap står det;

"Konsesjonæren plikter ved planlegging, utførelse og drift av anlegget å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren.

Overholdelse av denne bokstav kan undergis tilsyn etter bestemmelse av Norges vassdrags- og energidirektorat"

NVE setter også vilkår vedrørende utførelse av vegtraséer og annen infrastruktur. I vilkåret heter det at:

"Vegtraséer og oppstillingsplasser skal legges så skånsomt som mulig i terrenget. Terrenginngrep i forbindelse med turbinfundamenter, oppstillingsplasser, veier og andre områder berørt av anleggsarbeidene, skal settes i stand ved planering, revegetering og annen bearbeiding som er tilpasset det naturlige terrenget".

NVE setter som vilkår at det skal utarbeides en anleggsplan. Anleggsplanen skal beskrive hvordan anleggsarbeidene er tenkt gjennomført. Planen skal også ta hensyn til berørte interessers bruk av området, herunder forholdet til naturmiljø, reindrift, landbruk og lokalbefolkning. NVE legger til grunn at en ved vurdering av avbøtende tiltak blant annet i forhold til reindrift kritisk må vurdere forventet effekt og kostnader ved tiltakene, sett i forhold til de ulemper en antar at vindpark og kraftledning kan medføre. Anleggsplanen skal inkludere tiltak som kan redusere ulempene for landbruksdrifta på Liaunet, jf NTEs brev av 19.06.03. Anleggsplanen skal utarbeides i samarbeid med berørte interesser og oversendes NVE før anleggsarbeidene igangsettes.

NVE vil sette som vilkår til en konsesjon at det legges frem en transportplan. Planen skal beskrive hvordan aktuelle transportoppdrag skal foregå. En slik plan skal omtale hvordan natur- og samfunnsinteresser, herunder beboere og brukere, skal hensyntas.

For å redusere risikoen for fuglekollisjoner skal kraftledningen merkes med fugleavvisere der den passerer Dalabekken, Kleifjorden, Sundsvågen, Svantjørn/Buvågen og Steinfjorden. Dette er områder som i konsekvensutredningen og av fylkesmannen er anført som viktige områder i forhold til blant annet sangsvane. Ved Dalabekken skal eksisterende 22 kV luftledning saneres, i tråd med NTEs brev av 19.06.03. Dette vil medføre til at det fremdeles bare vil være et luftspenn i området.

Ved Remmastraumen skal NTE i samarbeid med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Nærøy kommune vurdere om 132 kV-ledningen skal merkes for å unngå kollisjoner med fugl. Her vurderer

NVE at forholdet mellom synlighet i forhold til kulturmiljøet og mulig redusert kollisjonsfare for fugl bør vurderes lokalt. NVE vil sette vilkår om dette i en konsesjon.

Når det gjelder foreslått kabling av delstrekninger av hensyn til naturmiljø og kulturmiljøinteresser, har NVE ikke funnet at gevinsten ved disse tiltakene står i et rimelig forhold til kostnadene. St. prp. nr 19 (2000-2001) sier at kabling på dette spenningsnivået kun kan velges på kortere strekk i spesielle tilfeller med sterke verneinteresser eller store estetiske ulemper. For nærmere detaljer viser vi til diskusjon om kabling under de enkelte fagtemaene i kapittel 7.3.

Detaljpassering av vindturbinene kan være avgjørende for å sikre en optimal utnyttelse av vindturbinene og dermed lønnsomheten til vindparken. Dersom tiltakshaver ønsker å endre layout av vindparken etter å ha gjennomført eventuelle detaljerte vindmålinger og simuleringer, som medfører vesentlige endringer i turbinplasseringer og internveier, skal dette fremlegges i en detaljplan. Ved tvil om hva som er vesentlige endringer av tiltaket, skal saken forelegges NVE. Dersom valg av leverandør/turbinstørrelse medfører endringer av tiltaket slik det er spesifisert i anleggskonsesjonen, skal også dette fremlegges i en detaljplan. Detaljplanen skal utarbeides i nært samarbeid med Vikna kommune.

NVE setter også vilkår vedrørende fargevalg, design og reklame, vindmålinger og produksjonsregistreringer og last og dimensjoneringskriterier.

11. NVEs anbefaling

Den omsøkte vindkraftutbyggingen på Ytre Vikna er Norges største vindkraftprosjekt til nå, og vil med inntil 249 MW installert effekt vil gi en forventet produksjon på 870 GWh. Vindressursene er meget gode og utbyggingskostnadene ligger innenfor det spekteret som NVE ser at utbyggere opererer med. De samfunnsmessige konsekvensene knyttet til sysselsetting og økonomi vil være positive for kommunen og regionen. Vindkraftverket, med i størrelsesorden 83-99 vindturbiner, vil være et omfattende landskapsinngrep som vil være godt synlig fra enkelte steder. De topografiske forholdene på Ytre Vikna gjør at NVE vurderer at de visuelle virkningene i hovedsak vil dempes lokalt. De største konfliktene ved en etablering av en vindpark med tilhørende kraftledning vil kunne være i forhold til reindriftsnæringa. Etter NVEs vurdering kan ikke eventuelle negative konsekvenser for reindrifta tillegges avgjørende vekt i denne saken. Det er i utredninger og i møter mellom tiltakshaver og reindriftsutøvere drøftet ulike avbøtende tiltak for å redusere eventuelle ulemper for reindrifta. NVE setter som vilkår til en konsesjon at det skal utarbeides anleggsplan som ivaretar hensyn til reindrifta. Konsekvenser for kulturminner/kulturmiljø, friluftsliv, naturmiljø, støy og skyggekast og nærføring vil være små eller moderate.

NVE vil etter en samlet vurdering tilrå at det gis konsesjon for det omsøkte vindkraftverket på Ytre Vikna med tilhørende 132 kV overføringsledning. Det settes blant annet vilkår om at det skal utarbeides anleggsplan og transportplan som ivaretar hensyn til naturmiljø, reindrift og lokalbefolkning under anleggsperioden. Videre settes det også vilkår om merking av liner for å redusere faren for fuglekollisjoner.